

Muistojemme Ahvola 2

M U I S T O J E M M E A H V O L A 2

"Tahtoi näillä tantereilla
vapaa Suomi suuret lunnaat.
Nuorten urhoin uhriveri
kastoi täällä kaikki kunnaat."

Juho Kurki 1919

S I S Ä L L Y S

Lukijalle	3
Ahvolan koulupiiritoimikunta	5
Kyläkuvaukset, Eero Rahikainen	6
Ahvola	8
Kamajauhola	32
Oravala	39
Seitsola	59
Valokuvat kylittäin	70
Koulumatkakuvaukset	
Ahvolasta, Meeri Sievänen (Korhonen)	92
Kamajauholasta, Sirkka Arminen (Ikonen)	93
Oravalasta, Toini Mäkinen (Seitsonen)	95
Seitsolasta, Heikki Sairanen	97
Työkuvauksia	
Pellava, Eila Jantunen (Seitsonen) ja Taimi Nurhonen (Seitsonen)	99
Lampaanhoito, Laina Puustjärvi	101
Henkilökuvaus, Sinikka Kurki	103
Murrepakina, Eero Rahikainen	105
Koulupiirin kartta	109
Kirjalliset lähteet	110

LUKIJALLE

MUISTOJEMME AHVOLA 2 on silmäiltävänäsi. Tämän monisteen syntysanat lausuttiin jo lähes kolme vuotta sitten Ahvolan koulupiiriläisten ensimmäisessä kokoontumistilaisuudessa Kausalassa. Tuolloin koolla ollut 100-päinen joukko antoi juuri valitulle koulupiiritoimikunnalle tehtäväksi jatkaa kotiseutumme perinteen keräämistä ja tallentamista. Olin myöhäsyksyllä 1987 saanut valmiiksi MUISTOJEMME AHVOLA-niteen. Sitä tehdessäni olin ensisijaisesti pyrkinyt vielä saatavissa olleen muistitiedon tallentamiseen, asiakirjatiedon jäädessä vähemmälle. Kohdealueeksi olin silloin ottanut Ahvolan seudun Jääskén puoleiset kylät, Seitsolan jäädessä vähemmälle. Tämän kirjasen lehdillä tuo Seitsolaa kohdannut vähäisempi huomio saatiin korjatuksi.

Joskus mielissä pistäytynyt ajatus Ahvola-kirjan toimittamisesta oli hylättävä. Harrastelijavoimamme eivät olisi siihen yltäneet ja ennen muuta rahoitus ei olisi onnistunut. Niin ollen oli pitäydyttävä tällaisen suppeampi sisältöisen ja halvemman monistenideratkaisun tiellä.

MUISTOJEMME AHVOLA 2:n sisällön perusrungon muodostavat kylistämme laaditut kyläkuvaukset. Olemme nimittäneet nämä talo talolta etenevät kuvaukset muistojemme kyläkiekkoksiksi. Kyläkuvaukset on kirjoitettu ME-hengessä, toisin sanoen Sinä ja minä, me kaikki olemme olleet tätä muistojen taivalta taittamassa. Kyläkuvausten ajankohdaksi on otettu myöhäsyksy 1939, jolloin talot ja asujamisto olivat vielä paikoillaan.

Tarvittavan asiakirja-aineiston on hankkinut koulupiiritoimikunnan sihteeri Leevi Jarva. Mikkelin maakunta-arkistosta hän hankki asukastiedot Jääskén ja Antrean seurakuntien kirkonkirjoista sekä vuosien 1938-40 henkikirjoista, Kymen läänin maanmittauskonttorista maarekisteritiedot sekä vielä Helsingissä sijaitsevasta Nimiarkistosta Jääskén puoleisia kyliä koskevaa paikannimistötietoa. Kaiken edellä mainitun tietomäärän hankkimiseen on Leevi Jarva uhrannut aikaansa useita viikkoja. Saatua tietoa on useaan kertaan tarkistettu toimikunnan jäsenten sekä muiden muistajien yhteisissä kokoontumisissa.

Minun tehtäväkseni jäi sitten asiakirja- ja oman sekä toisilta saamani muistitiedon yhdisteleminen ja kyläkuvausten kirjoittaminen. Tuo työvaihe kesti suhteettoman kauan. Suurin osa yliajasta menee kyllä näkövammani tiliin. Kunpa tässä kohden pitäisikin paikkansa vanha sanonta: "Hiljaa hyvä tulee"!

Lisätietoa ja täydennystä, varsinkin varhaisemman historian osalta olen saanut lukuisista kirjallisista lähteistä. Erikoisesti lähdekirjojen käytössä minulle heikkonäköiselle on ollut hyvin suurena apuna

"kotisihteerini". Ilman hänen myötäelämistään moni asia olisi jäänyt vaillinaiseksi tai tarkistamatta.

Hyvin antoisiksi muodostuivat kirjoitustyön kuluessa tekemäni puhelinhaastattelut. Haastattelemini joukosta löytyi joitakin todellisia muistajia, enkä muista yhtään turhaa soittoa tehneeni.

Useista eri tavoin tehdyistä tarkistuksista huolimatta on kyläkuvauksiin saattanut jäädä virheitä. Käsien kirjoitetuista alkulähteistä on esim. nimi tai numero saatettu lukea väärin, eikä sellaista virhettä ole voitu myöhemmin korjata. Monessa myöhemmässäkin vaiheessa on väärä tieto saattanut lipsahtaa oikean sijaan. Pyydämme, että koettaisit suhtautua mahdollisiin virheisiimme ymmärtämyksellä!

Kyläkuvausten lisäksi olemme saaneet nidokseemme koulumatkakuvaukset jokaisen kylämme entiseltä koulukkaalta, henkilökuvauksen Seitsolasta sekä pari arkiseen työelämään liittyvää kirjoitusta. Näytteeksi nuorimmille lukijoillemme heidän isovanhempiensa siellä puhumasta murteesta olemme ottaneet mukaan 1960-luvun alkupuolella kirjoittamani murrepakinan.

Käytössämme olleet kartat on hankkinut Lauri Kuittinen, samoin Seitsolan kylän maarekisteritiedot.

Karttapiirokset on piirtänyt Markku Haavisto Hämeenlinnasta.

Kannen piirsi Katja Haavisto, 13-vuotias "kolmannen polven koulupiiriläinen" Hämeenlinnasta.

Valokuvia ovat luovuttaneet toimikunnan jäsenet ja eräät muutkin koulupiiriläiset.

Puhtaaksikirjoitus Leevi Jarva.

Osoitan parhaat kiitokseni kaikille Teille, jotka olette olleet kanssamme vetämässä tätä muistojemme köyttä!

Sinun, hyvä lukijamme, toivon viihtyvän MUISTOJEMME AHVOLA 2:n sivujen parissa!

Hämeenlinnassa maaliskuussa 1992

Eero Rahikainen

AHVOLAN KOULUPIIRITOIMIKUNTA

Puheenjohtaja	Eero Rahikainen	Ahvola
Sihteeri	Leevi Jarva	Oravala
Jäsenet	Viljo Raskinen	Ahvola
	Olavi Ikonen	Kamajauhola
	Helmi Raskinen (Sihvo)	-"-
	Erkki Puhakka	Oravala
	Väinö Orava	-"-
	Eila Jantunen (Seitsonen)	Seitsola
	Heikki Sairanen	-"-

Toimikunta kokouksessaan Riihimäellä 20.4.1991. Vasemmalta Leevi Jarva, Erkki Puhakka, Olavi Ikonen Heikki Sairanen, Eero Rahikainen pöydän päässä, Viljo Raskinen ja Helmi Raskinen. Kuvasta puuttuvat Väinö Orava sekä kameran takana askarrellut Eila Jantunen.

K Y L Ä K U V A U K S E T

Kutsumme Sinut, hyvä lukijamme, mukaamme näille yhteisille muistojemme kyläkierroksille! Pyyhkäisemme vuosikymmenet välistä ja palaamme runsaan puolen vuosisadan takaiseen aikaan eli vuoteen 1939. Samalla rypyt kasvoilta siliävät, nuoruuden väri kohoo poskille, varsi suoristuu, askel pitenee ja terästyy, eikä väsymyksestä tunnu häivääkään. Muistoissa ja vain muistoissa tuo kaikki voi tapahtua.

Kutsumme mukaan myöskin Sinut, joka olet meitä myöhäsyntyisempi, eikä Sinulla niin ollen voi olla omakohtaista muistikuvaa vanhempiesi tai isovanhempiesi kodista ja kotikylästä. Heidän kertomansa perusteella tiedät kuitenkin jotain tästä seudusta, jota nyt yhdessä lähdemme talo talolta taivaltamaan. Yritämme auttaa Sinua mielikuvasi muodostamisessa. Tosin meidänkin muistikuvamme on jo ehtinyt hämärtyä, emmekä pysty tyhjentävästi kertomaan, emme ainakaan kaikista taloista.

Lähestymme kohteitamme, Oravalan, Ahvolan, Kamajauholan ja Seitsolan kyliä pitkin vanhaa, 1500-luvulla Viipurista Savonlinnaan "tykkitieksi" rakennettua maantietä. Jätettyään Viipurin pitäjän Kilpeenjoen kylän peltoaukeamat taakseen on tie mutkaisena ja mäkisenä halkonut liki neli-kilometrisen metsätaipaleen, jota Huuhinsaloksi sanotaan. Runsaan kilometrin peltoaukeilta edettyään on tie sivunnut kolmen pitäjän, Viipurin mlk:n, Jääsken ja Antrean yhteistä rajapyykkiä, jatkuen sen jälkeen Jääsken eteläisimmän kylän Oravalan alueella. Metsätaival päättyy pieneen peltoaukeamaan Hauhianmäen ja Rautasenjärven eli Heralammen pohjoispään kohdalla. Siitä alkaa Ahvolan koulupiiriin kuuluvien kylien - meidän kyliemme - asutus. Jätämme Hauhianmäen ja Rautasenjärven selkämme taakse, ylitämme Rautasenjärvestä Ahvolanjärveen laskevan puron, joka tällä kohden on kylien rajana ja kiipeämme loivana alkavan ja jyrkkänä päättyvän rinteen päälle. Siinä, Papumäen päällä, aivan tien varrella on Vapaussodan Ahvolan taistelujen muistomerkki, se valtava kivijärkäle, jota me Ahvolan sankaripatsaaksi sanomme. Meille kaikille Ahvolan koulupiiriläisille tuo Papumäen silokallio muistokivineen on arvopaikka. On hienoa lähteä tältä kunniakorokkeelta näille muistojemme kyläkierroksille.

Kyläkuvaukset on tehty kylien nimien mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Ahvolan ja Oravalan talot on jaettu ryhmiin, joille on annettu joko käytössä olleet tai selllaisten puuttuessa keksimämme nimet. Erillään olevat ns. yksinäistalot on sijoitettu lähimpään ryhmään. Myöskin Seitsolan varsinaisesta kylästä kaukana sijaitsevat, Ihalempiälän naapurissa olevat neljä taloa muodostavat oman ryhmänsä.

Talojen esittelyssä käytettyjen merkintöjen selitykset:

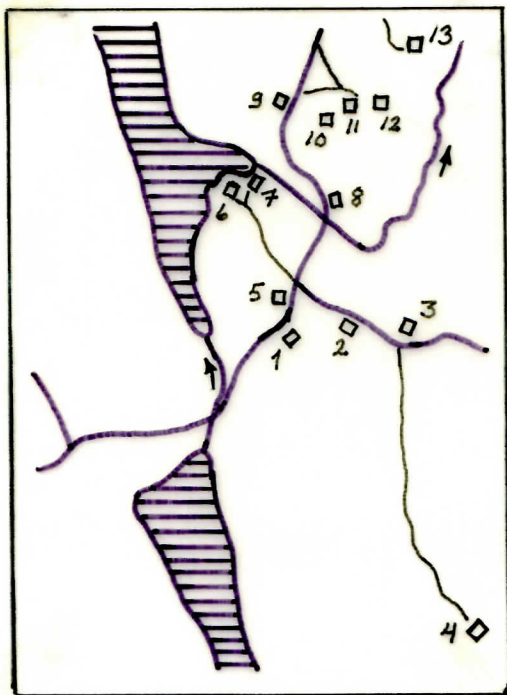
- talon virallinen eli rekisterinimi (milloin virallinen nimi ei ole tiedossa, on nimeksi kirjoitettu käytössä ollut kutsumanimi sulkuihin merkittynä)
- rekisterinumbero ilman toistuvaa RN:o-merkintää
- talon järjestysnumero sulkuihin merkittynä (viittaa karttapiirroksen talonumerointiin)
- talosta käytetty kutsumanimi tai -nimet sulkuihin merkittynä

Karttapiirrookset on tehty mittakaavaan 1:20000 (1 cm kartalla = 200 m luonnossa).

Edellä LUKIJALLE-kohdassa jo mainitsimme, että kyläkuvausten ajankohdaksi on otettu myöhäsyksy 1939. Saman ajankohdan mukaisiksi on laadittu myöskin talojen asukasluettelot. Henkilötietojen osalta lisäselvityksenä mainitsemme, että Jääsken puoleisten kylien asukkaiden henkilötietoihin on lisätty syntymäpaikka silloin kun se on muu kuin Jääski. Seitsolan kylän osalta ne tiedot puuttuvat. Kyseisen ajankohdan, myöhäsyksyn 1939, jälkeiset tapahtumat on merkitty sulkuihin. Näin esim. molempien pitkäaikaisten opettajiemme kuolinajat sekä kyliemme sankarivainajien kaatumisajat. Maininnat sodan jälkeen myönnettyistä sukutilakunniakirjoista on saman säännön mukaisesti merkitty sulkuihin.

A H V O L A

Vanhakylä

1. PAPUMÄKI 3 ²⁴	Ahvolan nuorisoseura
2. SIMOLA 3 ⁶	Paavo Ahvonen
3. SUNILA 3 ¹⁹	Antton Parkkari
4. SIKKONEN 3 ¹⁷	Iivari Suni
5. TIENHAARA 3 ²³	Niilo Voutilainen
6. HAKALA 3 ²⁵	Eino Suni
7.	Antti Suni
8. KOPPULI 1 ³⁶	Juho Jääskeläinen
9. PÄIVÄRINTA 1 ⁴⁰	Arvi Seitsonen
10. KALLIOLA 1 ⁴⁶	Maria Emilia Pöhö
11. RAUNIO 1 ³⁰	Vilho ja Eino Mallat
12. RINNE 2 ³⁵	Helena Pyrhönen
13. MATINANTTILA 2 ²³	Villiam Tauru

Tulimme maantietä Viipurin suunnasta Papumäelle sankaripatsaan luo. Siinä aukeaa eteemme pohjoiseen suuntaan Ahvolan taloryhmistä ensimmäinen, jolle - hieman omavaltaisesti kylläkin - olemme antaneet nimen Vanhakylä. Tällä taloryhmällä ei taida vakiintunutta ja yleisesti käytössä olevaa nimeä ollakaan. Suurkyläksi sitä taidetaan joskus, tosin harvoin, sanoa. Perustelemme Vanhakylä-nimitystämme sillä, että tästä taloryhmästä hyvin suurella varmuudella löytyvät kylän kaikkein vanhimmat talot.

Laskeudumme Papumäeltä joitakin kymmeniä metrejä kylään päin ja poikkeamme tiestä saman verran oikealle, jolloin olemme nuoren, valkokylkisen koivikon ympäröimässä talossa

PAPUMÄKI 3²⁴ (1) (Nuorisoseuran talo, Seuratalo). On onnellinen sattuma, että saamme aloittaa kyläkierroksemme juuri tästä talosta. Kaikkihan me olemme vuosien, vanhimmat jopa parin vuosikymmenen saatossa tähän taloon lukemattomia kertoja tulleet. Useimmiten ehkä nuorisoseuralaisina, mutta myöskin lottina ja suojeluskuntalaisina sekä monien muiden järjestöjen tilaisuuksien osanottajina. - Muistojen köyttä saa vetää pitkään! Juuri siksi on mieluista aloittaa tästä talosta.

Talon rakentaminen aloitettiin Antti Sunin vuokraamalle tontille v.1913, mutta käyttöön se valmistui vasta vuonna 1919. Varojen vähyys hidasti rakentamista. Vuosien 1932-34 aikana (tarkemmat tiedot puuttuvat asiakirjojen hävittyä sodan aikana) seura sai ostaa tontin omakseen. Kerrotaan niin vuokran kuin tontin hinnankin olleen enemmän nimelliset kuin todelli-

set. Sunin isäntäväelle ovat nuorisoseura ja muutkin taloa käyttäneet järjestöt olleet tärkeitä asioita.

ASUKKAAT

Vahtimestari Emil Vilhelminp. Baas	s. 23.7.1901 Lappee
vo Emilia Eliaant. Stockmakari	s. 16.6.1900 -"
pa Lauri Olavi	s. 21.2.1923 Nuijamaa
tr Hilikka Annikki	s. 24.8.1928
tr Maila Marjatta	s. 30.9.1930

Perhe muutti Ahvolaan 1927 Lappeelta.

Jatkamme maantietä runsaat 100 metriä ja poikkeamme oikealle Seitsolaan ja edelleen Hannilan asemalle johtavalle tielle. Vajaat 200 metriä kuljetuamme tavoitamme oikealla aivan tien varressa Suninmäen luoteisrinteen alla talon nimeltä

SIMOLA 3⁶ (2) (Simo, myös Simo Paavo). Talon omistaa kylän vanhimpiin isäntiin lukeutuva vakaa ja juureva Paavo Ahvonen, Simon Paavo. Saman suvun hallussa talo on ollut ties kuinka kauan. Vuoden 1827 maakirjassa omistajaksi on merkitty Eric Simonsson Achvoin (Erkki Simonpoika Ahvonen) ja vuoden 1845 maarekisterissä Paavo Erkinpoika Ahvonen. Tämä Simo-Ahvosten sukuhaara oli muuten ainoa, jossa sukunimi Ahvonen säilyi kylässä loppuun asti. Talon rakennukset olivat vanhoja, tupa hyvin suuri.

ASUKKAAT

Paavo Paavonp. Ahvonen	s. 31.1.1864
vo Maria Matint. Pyrhönen	s. 17.8.1877
pa Erkki Matias	s. 16.9.1911
pa Toivo Johannes	s. 31.10.1918 (Kaatui 18.7.1941)

Siirrymme Hannilan tietä vielä noin 150 metriä ja siinä, tien pohjoispuolella joitakin kymmeniä metrejä tiestä on talo nimeltä

SUNILA 3¹⁹ (3) (Parkkari, aik. myös Iitti). Vuodesta 1937 lähtien talon omistaa Antton Parkkari. Alun pitäen tämäkin talo on ollut Ahvosten omistama. Isojaon lähtiessä käyntiin Ahvolassa v.1845, jolloin myöskin alettiin pitää maarekisteriä, on tämän talon rekisterinumeroksi tullut 3³, pinta-ala 97,12 ha ja omistajaksi merkitty Juho Matinp. Ahvonen. Virallista nimeä talolle ei tässä vaiheessa ole annettu, niin kuin ei yleensääkään näissä ensimmäisissä Isojaon jakotoimituksissa. Viime vuosisadan loppupuoliskolla - tarkempi aika ei ole tiedossamme - on sitten Matti Suni Antreasta tullut kotivävyksi taloon ja sitä tietä viralliseksi nimeksi talolle tuli Sunila (kansan käytössä Suni). Vuosisadan vaihteen tuntumassa Sunit kartuttivat ostojen kautta maaomistustaan niin, että se parhaimmillaan oli pitkälti toista sataa hehtaaria. Sunin talossa oli Vapaussodan Ahvolan rintamaosan esikunta sodan alkuvuikkojen ajan, mutta jouduttiin myöhemmin siirtämään kauemmaksi Sunin käytyä liian "kuumaksi".

ASUKKAAT

Ville Juhonp. Parkkari	s. 28.4.1865 Uusikirkko
Anton Villenp.	s. 28.2.1888 -"
vo Loviisa Aleksanterint. Riski	s. 10.3.1899 Kuolemajärvi
pa Urho Tapio	s. 22.11.1924 -"
tr Maire Annikki	s. 5.7.1926 -"
pa Aimo Ilmari	s. 7.9.1930 -"
tr Ritva Kyllikki	s. 1.7.1935 -"

Perhe tuli 1937 Antreasta.

Palaamme takaisin Hannilan tielle, mutta vain ylittääksemme sen ja jatkamme tilustietä suoraan etelään. Tie sivuaa lännen puolelta Suninmäen korkeinta huippua ja kaartaa sitten kaakkoon, tavoittaen noin 800 metrin päässä Hannilan tiestä talon

SIKKONEN 3¹⁷ (4), jonka omistaa Iivari Suni, Antti Sunin toiseksi vanhin poika. Talo sijaitsee kylän kaakkoiskulmassa ja rajoittuvat sen maat Antrean pitäjään, idässä Seitsolan ja etelässä Syvälahden kylien maihin. Sikkosen maat ovat osa Antti Sunin omistamasta, useista tiloista koostuneen suuren talon maista. Iivari Sunin osallistumisesta Vapaussotaan olemme aikaisemmin kertoneet MUISTOJEMME AHVOLA-tykkösmonisteen luvussa VAPAUSSODAN AHVOLA.

ASUKKAAT

Iivari Matias Antinp. Suni	s. 6.11.1897
vo Toini Simont. Ikonen	s. 4.7.1901 Antrea
tr Helka Kyllikki	s. 27.5.1924
pa Martti Tapani	s. 22.9.1927
tr Terttu Maija	s. 14.10.1929
pa Antti Eero	s. 9.12.1931
pa Matti Mauno Juhani	s. 23.5.1936
tr Eeva Kerttu Anneli	s. 7.8.1938

Tuloteitämme pitkin palaamme takaisin Jääsken maantielle Hannilan tienhaaraan. Siinä, aivan risteyksen kohdalla maantien länsipuolella on 30-luvun puolivälin tienoilla rakennettu talo

TIENHAARA 3²³ (5) (Voutilainen). Talon ja pajan sen yhteyteen rakensi seppä Niilo Voutilainen Eino Sunilta ostamalleen, Hakala-tilasta lohkaistulle tontille.

ASUKKAAT

Niilo Aataminp. Voutilainen	s. 10.11.1902 Sääminki
vo Emma Eerikint. Tielinen	s. 12.10.1903 Säkijärvi

Voutilaiset tulivat 1934 Nuijamaalta.

Voutilaisen tontin nurkalta lähdemme tilustietä luoteeseen kohden Ahvolanjärven laskujoen niskaa. Siellä, järven ja joen muodostamassa kainalossa noin 300 metrin päässä maantiestä tavoitamme kaksikin Sunien omistamaa ja asuttamaa taloa. Ensiksi tulemme taloon

HAKALA 3²⁵ (6). Nyt Hakala on Eino Sunin, Antti Sunin nuorimman pojan

omistuksessa. Vuoden 1845 jaossa on tämä talo saanut rekisterinumerokseen 3¹ ja omistajiksi merkitty Pekka ja Antti Pekanp. Ahvonen. Seuraavassa, 1903 päättyneessä jakotoimituksessa ovat Sunit olleet Hakalan omistajia. Hakala-Ahvosten alkuperää olleet Pietari ja Matti Adaminpojat Ahvonen ovat aivan viime vuosisadan lopulla myyneet Hakalan ja sen kylässä olleet maat Sunille ja Ahvolansalossa olleet maat mahdollisine rakennuksineen (kesäkartano?) Heikki Paavonpoika Ahvoselle, hän Simo-Ahvosia. Tämän Ahvolansalossa olleen tilan nimeksi tuli em. jaossa RUUSKALA RN:o 3⁵. Vanhan Hakalan rakennukset ovat sijainneet Koppulin sillan ja maantien länsipuolella vain joitakin kymmeniä metrejä maantiestä. Perimätiedon mukaan Hakalaa on arvailtu yhdeksi 1566 määrätyksi kestikievarin paikaksi, jolloin sen pitäjäksi tuli neljännesmies Joen Affinen (Juhana Ahvonen). Kestikievarin paikaksi on kyllä arvailtu myöskin Sunia. - Tämän vuosisadan alkupuolella, luultavasti 1920-luvulla on Hakalassa asunut pelimanni Anselmi Seppänen ja on mökkiä silloin sanottu "Anselmin mökiksi". Myöhemmin, lähelle Talvisotaa on mökissä vielä asunut Ville Parviainen vaimonsa Marian kanssa.

ASUKKAAT

Eino Ilmari Antinp. Suni	s. 8.7.1900
vo Eeva Lyyli Lottanen	s. 11.3.1907 Antrea
tr Marja	s. 2.5.1928
tr Sisko Anni	s. 9.10.1930
pa Veli Heikki	s. 16.2.1936

Oikeastaan samaan pihapiiriin kuuluvana on toinenkin talo

(ANTTI SUNI) (7). Tämä toinen asuinrakennus on Sunin vanhan isäntäväen käytössä.

ASUKKAAT

Antti Matinp. Suni	s. 15.11.1871
vo Eeva Matint. Seitsonen	s. 1.7.1875

Siirrymme Koppulinkosken koillispuolelle. Heti joen ylitettyään kaartuu tie jyrkästi luoteeseen ja mutkan jälkeen oikealla, melkein tiessä kiinni on talo nimeltä

KOPPULI 1³⁶ (8) (Jääskeläinen). Isojaon alkaessa on talon omistanut Pietari Pietarinpoika Kaatonen. Myöhemmin, luultavasti viime vuosisadan viimeisiltä vuosikymmeniltä lähtien tämän vuosisadan toisen kymmenen loppupuolelle asti talon omisti Antti Pöhö ja hänen jälkeensä joitakin vuosia Aleks Ikonen, yksi Kamajauholan Pienmäen veljeksistä. Nyt talon omistaa 1920-luvun puolivälistä lähtien Räisälästä muuttanut Juho Jääskeläinen. Hänen omistuksessaan on myöskin Koppulin maihin rajoittuneen Ristolan (Riston talo) maita. Ristola oli Isojaossa saanut numerokseen 1⁵ ja omisti sen silloin (1850) Juho Ristonpoika Ahvonen. Talon rakennukset

ovat aiemmin sijainneet Koppulin ja Seitsosen kaupan välisen maantien mutkan itäpuolella, mutta hävinneet myöhemmin. Tämänkin talon omisti aikaisemmin Antti Pöhö. Raunionmäen kaakkoista osaa sanottiin Ristonmäeksi, eikä ole vaikea arvata mistä nimi johtui. - Koppulin talon pellot ovat suurelta osin sijoittuneet Ahvolanjärven koillis- ja itäpuolelle. Jyrkkärinteiselle rantapellolle ovat entisajan uurastajat kasanneet lukuisia kiviraunioita, joiden ympärillä kasvavista pensaista pikkupoikana vaapukoita suuhun pisteltiin. Pellon kohdalla lähellä jokisuuta on kyläläisten yhteinen uimapaikka.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Jääskeläinen	s. 1.6.1891 Räisälä
vo Anni Antint. Poutiainen	s. 11.4.1898 Muolaa
tr Martta Maria	s. 7.7.1927
tr Helmi Siviä	s. 26.2.1935
pa Tuure Olavi	s. 21.10.1936

Tässä kohdin on paikallaan viivähtää vielä hetkinen Koppulinkosken partaalla ja luoda lyhyt silmäys sen aikaisempaan historiaan. Koskella on ollut muitakin nimiä kuin Koppulinkoski. Sitä on sanottu Ahvolankoskeksi, Sahakoskeksi ja Myllykoskeksi. Ensimmäinen tietysti kylän nimestä johtuen ja jälkimmäiset siitä, että koskessa on aikojen saatossa ollut sekä saha että myllyjä. Vuonna 1734 on koskessa ollut saha, jonka omisti viipurilainen kauppias ja laivanvarustaja raatimies Henrik Wilhelm Lado, muina osakkaina hänen isänsä Kristian Adrian Lado sekä Ventelän hovin (Juustilassa) omistaja raatimies Johan Thesleff. Tietoa sahan toiminnan loppumisajankohdasta emme ole tavoittaneet, mutta tuskin se ainakaan kovin monia vuosikymmeniä jatkui. Vientisahaus kiellettiin 1798 tsaari Paavali I:n mahtikäskyllä, syynä pelko metsien loppumisesta! Aleksanteri I:n tosin kumosi ukaasin jo kolme vuotta myöhemmin. Myllyjen toiminta-ajoista ei ole tarkkoja tietoja, kuten ei siitäkään, onko myllyjä ollut toiminnassa saman aikaisesti useampia kuin yksi. Veli Ikosen Jääsken kirjassa kerrotaan Ahvolassa olleen Sunin ja Pöhön myllyt. Nimien perusteella voidaan päätellä, että aika asettuu 1800-luvun loppupuoliskolle ja tämän vuosisadan alkuun. Muistona myllyistä ovat myllynkivet kosken pohjalla.

Ehätämme jatkamaan kyläkierrostaamme. Kiipeämme Ristonmäen alarinnettä ja löydämme tien länsipuolella olevan kallion ja tien välistä talon, jossa kaikkien kyliemme asukkaat ahkerasti vierailevat. Kysymyksessä on Arvi ja Alina Seitsosen omistama

PÄIVÄRINTA ⁴⁰ (9) (Kauppa). Kaupan rakensi 1910-luvulla, luultavasti sen jälkipuoliskolla Viipurista muuttanut kauppias A. Hamunen Antti Pöhön silloin omistamasta Ristolan tilasta lohkaistulle n. 1 ha:n kokoiselle tontille. Hamusen kuoltua 1919 piti hänen leskensä Aliina Hamunen yksin

kauppaa joitakin vuosia, kunnes sitten 1924 Seitsolan Hannon talon veljeksistä Arvi Seitsonen avioitui Aliina Hamusen kanssa ja Hamusen kaupasta tuli Seitsosen kauppa. Kaupan toiminta jatkui helmikuulle 1940 asti.

ASUKKAAT

Arvid Antinp. Seitsonen	s. 28.8.1902 Antrea
vo Eeva Aliina Hemmint. Hamunen	s. 3.10.1887 Juuka
o.s. Louhelainen	
tr Elli Sirkka Akselint.	s. 31.8.1915 Viipuri

Vajaan sata metriä loivahkoa Ristonmäen rinnettä noustuamme käännyimme oikealle eroavalle tilustielle, joka 200 metrin jälkeen päättyy Raunionmäen kaakkoiskärkeen. Täällä, melkein toinen toisessaan kiinni olevina on kolme taloa, niistä ensimmäisenä

KALLIOLA 1⁴⁶ (10) (Emilia Pöhö). Talon on vasta 1930-luvun puolivälin tienoilla rakentanut tiestä oikealle, Koppulin suuntaan viettävälle avoimelle pellolle Maria Emilia Pöhö. Tilan maat ovat kyllä olleet hänen omistuksessaan ainakin pitkästi toista vuosikymmentä ja ovat ne osa alkuperäisestä Raunio 1² tilasta. Maria Emilia Pöhö myi tilastaan Raunionmäen päältä ennen 1930-luvun puoliväliä 0,72 ha:n suuruisen tontin Ahvolan nuorisoseuralle urheilukentäksi. Tontti sai viralliseksi nimekseen KISAKENTTÄ RN:o 1⁴⁵.

ASUKKAAT

Maria Emilia Antint. Pöhö	s. 15.5.1900
Tilapäisesti Armas Johannes	s. 9.8.1904 Maria Emilian edesmen-
Tuomaanp. Seppänen	neen sisaren poika

Nousemme Raunionmäen kaakkoiskärjen päälle ja olemme talossa

RAUNIO 1³⁰ (11). Nyt talon omistavat Ylätuvan veljekset Vilho ja Eino Mallat, jotka ostivat talon keväällä 1939. Heitä ennen on Raunio kokenut useita omistajavaihdoksia. Viime vuosisadan jälkipuoliskolla tuli Rauniolle kotivävyksi Antti Pöhö Antrean Syvälahdesta. Hänen nuorikkonsa oli 1857 syntynyt Anna Juhontytär Ahvonen. Antti Pöhö oli monen toimen mies. Maanomistustaan hän kartutti rutkasti. Parhaimmillaan hänen omistuksessaan olivat RN:o 1:n taloista Raunio, Koppuli ja Ristola sekä RN:o 2:n taloista Mattila ja Kaivola. Liikemiehenäkin hän toimi. Edellä jo kerroimme Pöhön myllystä Koppulinkoskessa ja kauppapuotiakin hän piti vuosisatamme alussa. Antti Pöhön kuoltua 1916 säilyi Raunion talo vielä Pöhön suvulla aina 1920- ja 30-lukujen taitteeseen, jolloin sen omistajaksi tuli Viipurista muuttanut hämäläissyntyinen metsäpiirimies Niilo Houhala. Vuonna 1938 tilan osti Hiitolasta tullut Onni Kerminen, isännöi taloa vajaan vuoden ja myi sen sitten Vilho ja Eino Mallatille, jääden kuitenkin taloon vuokralaisena asumaan.

ASUKKAAT

Onni Johannes Antinp. Kerminen	s. 29.8.1905 Rautjärvi (Kaatui 16.8.41)
vo Helli Kaarina Salomonint.	s. 26.8.1914 Parikkala
pa Toivo Ensio	s. 27.4.1933 Hiitola
tr Eila Terttu	s. 2.9.1934 -"
tr Anja Orvokki	s. 22.1.1936 -"
pa Teuvo Aatos	s. 27.5.1937 -"
pa Pauli Veikko	s. 18.12.1938 -"

Viimeisenä tästä kolmen talon ryhmästä on mäen pohjoisrinteellä oleva talo, joka sijaintinsa mukaisesti on saanut nimekseen

RINNE 2³⁵ (12). Omistajiksi Rinteelle merkitään Helena Pyrhönen sekä hänen ja 1933 kuolleen miehensä Aleks Pyrhösen lapset. Vaikkakin sukunimi on vaihtunut, uskallamme hyvin suurella varmuudella olettaa, että talo on ollut saman suvun omistuksessa perustamisestaan lähtien. Sukututkimuksella on voitu selvittää Rinne-Ahvosten hallinnee taloa 1600-luvun lopulta lähtien eli seitsemän sukupolven ajan. Tämän talon osalta pitää vielä mainita sellainen erikoisuus, että viimeistä edellisen sukupolven aikana hallitsivat taloa yhteisomistuksessa serkukset Matti Antinpoika ja Juhana Tuomaanpoika Ahvokset. Kun heillä kummallakin oli vain tyttäriä, Matilla viisi ja Juhanalla kaksi, katkesi sukunimi Ahvonen heihin.

ASUKKAAT

Helena Juhanant. Pyrhönen	s. 19.4.1891
os. Ahvonen	
tr Martta Maria	s. 7.4.1917
pa Pentti Johannes	s. 21.9.1919
tr Elli Katri	s. 17.10.1921
tr Saima Helena	s. 1.12.1923
tr Eeva Annikki	s. 2.6.1927
pa Erkki Aleks	s. 17.8.1930
pa Lauri Kalevi	s. 15.5.1933

Jatkamme Raunionmäen itäistä alareunaa pohjoiseen noin 200 mertriä ja tavoitamme Vanhakylän taloryhmän viimeisenä talon nimeltä

MATINANTTILA 2²³ (13) (Peräpelto). Talo, jonka nyt omistaa 1930-luvun puolivälissä Antreasta tullut Villiam (Viljam) Tauru, on 1858 päättyneessä jakotoimituksessa lohkaistu Mattila 2¹-kantatilasta ja saanut numeron 2⁴, mutta jäänyt ilman virallista nimeä. Omistajaksi on tuolloin merkitty Matti Yrjönpoika Ahvonen. Ahvosten omistus päättyi 1920- ja 30-lukujen vaihteen tuntumassa. "Ohikulkijaomistajia" oli useita, ensin Paavo Mikkola ja Antton Nutikka, kumpikin vain hyvin vähän aikaa ja sitten Roivaiset Savosta noin kolme vuotta. Talon maihin kuuluu myöskin osa Mattilan kanta-tilasta lohkaistun Kaivola 2³¹ talon maista.

ASUKKAAT

Villiam Matias Laurinp. Tauru	s. 5.1.1903 Antrea (Kaatui 14.8.1941)
vo Lyyli Elisabet Juhont. Viskari	s. 26.8.1906 --
tr Eeva Hilikka	s. 15.7.1928 --
pa Lauri Veikko	s. 26.2.1930 --
pa Martti Vilho	s. 12.5.1932 --
pa Paavo Kalevi	s. 25.12.1938

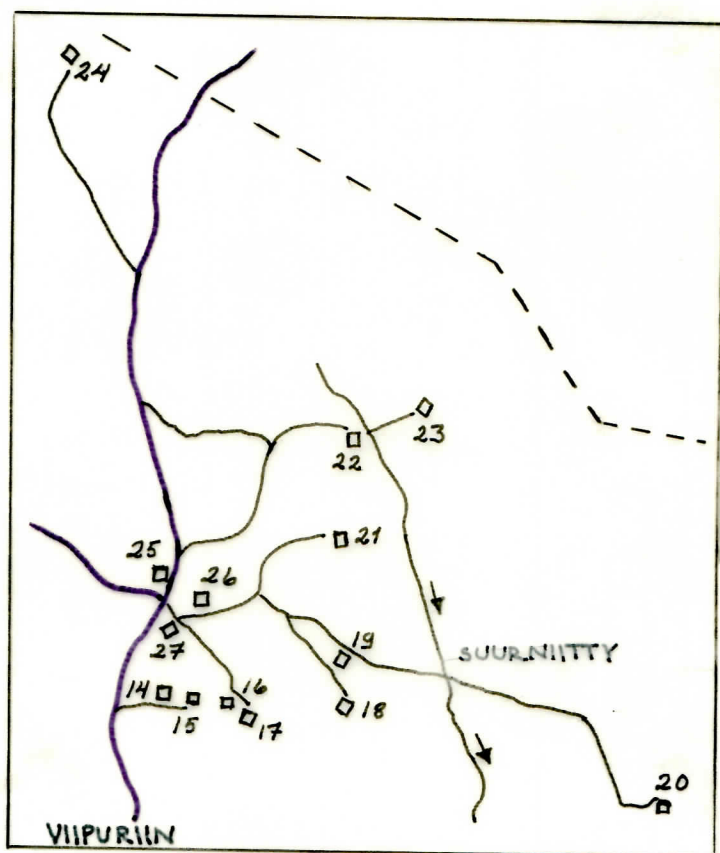
Näin olemme saaneet polkaistuksi muistojemme kyläkierroksen käyntiin. Edellä jo totesimme, että tästä kylän osasta hyvin suurella varmuudella löytyvät Ahvolan vanhimmat talot. Vuoden 1543 maakirjassa on merkitty Ahvolassa olleen kaksi taloa, molemmat Ahvosten omistuksessa. On turha edes yrittää arvailla, mitkä näistä nykyisistä nuo kaksi olisivat olleet.

Kiipeämme Peräpellon tilustietä maantielle, laskeudumme Ylösmäen alla olevalle Porokkaalle, hienohiekkaiselle kankaalle. Ennen nuorisoseuraa on kankaalla poltettu juhannuskokkoja. Tällä Porokkaankankaalla, tien länsipuolella ja aivan lähellä tietä on Antton Mallatin joitakin vuosia ennen Talvisotaa Pyrhösten Rinne-tilasta lohkaistulle tontille rakentama ja ylläpitämä mylly- ja sahalaitos. Poikkeamme maantieltä metsän ja pellon rajaa oikealle suoraan itään suuntautuvalle tilustielle, kuljemme sitä noin 100 metriä ja olemme seuraavan kierroskohteenamme olevan taloryhmän Maltaansopen ensimmäisessä talossa.

Vapaussodan Ahvolan taistelujen 20-vuotisjuhla v. 1938. Kuvassa vasemmalta ev Jussi Sihvo (?), ev Svensson, Paavo Susitaival, kenrl Aarne Sihvo ja puolustusministeri Juho Niukkanen huopahattu päässä.

Maltaansoppi

14. MATTILA 2 ²⁹	Juho Pöhö
15. HAKAPELTO 2 ³⁷	Nikodemus Pyrhönen
16. KANKAALA 5 ³	Pekka Jauho
17. HIETANEN 5 ¹⁶	Juho Jauho
18. KIVELÄ 5 ¹¹	Ilmari Mallat
19. YLÄTUPA 4 ³⁰	Vilho ja Eino Mallat
20. VATANEN 3 ¹⁸	Toivo Ikonen
21. PELTOLA 4 ¹⁹	Tuomas Mallat
22. HAKALA 4 ²³	Hugo Pullinen
23. SOMERKIVI 4 ³³	Jalmari Pyrhönen
24. NIKU 4 ²⁵	Matti Jauho
25. RAUHALA 2 ¹⁵	Viljam Pursiainen
26. KULMALA 2 ³⁶	Arvo Pyhältö
27. AHVOLAN KANSAKOULU 2 ⁸	Jääsen kunta

Hieman väkivaltaisesti olemme sijoittaneet kansakoulun lähitaloineen Maltaansopen ryhmään, vaikka niiden ei siihen katsottu kuuluneen. Olisi tietysti voitu muodostaa oma Koulunseudun ryhmä, mutta sekin olisi ollut kovin teennäinen, koska sellaista nimitystä ei käytännössä ollut.

Tulimme Porokkaalta Maltaansopen taloryhmän ensimmäiseen taloon

MATTILA 2²⁹ (14). Talon, joka sijaitsee metsän ja pellon rajassa, omistaa Juho Pöhö, Mattilan Jussi. Samoilla sijoilla lienee ollut se RN:o 2:n kantatila, joka Isojaon alussa sai nimekseen Mattila.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Pöhö	s. 2.10.1884
vo Katri Juhont. Kiuru	s. 24.11.1888 Antrea
pa Antti Ensio	s. 19.8.1910
tr Anna Helvi	s. 2.11.1913
tr Milja Emilia	s. 19.5.1915
pa Martti Ilmari	s. 16.1.1918
pa Arvo Matias	s. 18.12.1919 (Kuoli sotassa 30.8.42)
tr Bertha Sofia	s. 7.10.1922
tr Vappu Helena	s. 1.5.1927
tr Tyyne Marjatta	s. 18.9.1929

Runsaan kivenheiton päässä Mattilasta suoraan itään on 1930-luvun puolivälissä rakennettu uusi talo

HAKAPELTO 2³⁷ (15) (Niku). Talon rakensi ja sen omistaa paikkakunnalla lihaparisisniekan ammattia - nyt jo kahden poikansa avustamana - harjoittava Nikodemus (Niku) Pyrhönen. Noin 3 ha:n suuruinen maakappale on lohkaistu Kaivola 2³¹-tilasta (Peräpelto). Jakotoimituksen päättymisen aikana (22.1.1934) on Peräpellon omistanut Roivainen, mutta kauppa on saatettu tehdä jonkin aikaisemman omistajan kanssa.

ASUKKAAT

Nikodemus Nikod.p. Pyrhönen	s. 12.8.1884
vo Evastiina Matint. Hyppönen	s. 9.7.1891
pa Ilmari Johannes	s. 15.8.1915
tr Ilma Elina	s. 25.6.1918
tr Maire Mirjam	s. 3.12.1920
pa Martti	s. 1.3.1924
tr Tyyne Maria	s. 25.12.1926
tr Toini Katri	s. 2.3.1929
pa Tauno Matias	s. 2.7.1931
tr Helmi Annikki	s. 23.4.1934

Edelleenkin suuntaamme kulkumme suoraan itään. Oikaisemme 100 metrin levyisen pellon halki Hietasenvuoreksi sanotun kallioisen mäen lounaisrinteen alle, missä tavoitamme tasaisella, hiekkaisella maapohjalla kaksi vaurasta taloa. Ensin on tulosuunnassamme

(KANKAALA) 5³ (16) (Kankaa). Ensimmäisen kerran törmäsimme taloon, jolle ei maarekisterissä löydy virallista, rekisteröityä nimeä. Isojaon alkaessa talot jäivät ilman nimeä ja niin tämäkin. Kun maanmittaria ei sen koommin ole talossa tarvittu, on se niin ollen jäänyt nimettä. Vuoden 1852 jaossa on talon omistajaksi merkitty Matti Antinpoika Vepsa. Vepsan pariskunnalla on ollut ottotyttärenä Katriina Tuomaantytär Viskari, jonka kanssa nykyinen isäntä Pekka Jauho on aikanaan avioitunut. Kankaan taloa hoidetaan ja

asutaan vahvoin ottein ja on se ilman muuta luettava kylän vauraimpiin taloihin kuuluvaksi.

ASUKKAAT

Pietari Antinp. Jauho	s. 10.9.1876
vo Katriina Tuomaant. Viskari	s. 30.6.1874
pa Toivo Tuomas	s. 5.10.1906
pa Eino Johannes	s. 13.8.1910
pa Lauri	s. 9.2.1914

Vain muutamien kymmenien askelparien päässä Kankaalta on mainitsemistamme Hietasenvuoren alla olevista taloista toinen,

HIETANEN 5¹⁶ (17), sekin kylän vauraimpiin luettava. Talon omistaa Hieta-sen sisarusparven nuorin, Juho Jauho. Vuonna 1852 talon omisti Matti Pekanpoika Mallat. Emme ole onnistuneet tavoittamaan tietoa siitä, milloin Jauhott Ahvolaan tulivat, mutta viime vuosisadan loppupuolella joka tapauksessa. Nimensä talo lienee saanut sijaintinsa hietaisen maaperän mukaan.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Jauho	s. 27.12.1897
vo Martta Eliant. Häkkinen	s. 16.4.1905 Viipurin mlk.
pa Maunu	s. 10.2.1925
tr Meri Sinikka	s. 12.10.1930
pa Veli Antti	s. 25.8.1935
pa Lauri Juhani	s. 3.2.1938
Isännän äiti	
Maria Eliant. Kostiainen	s. 4.8.1854 Antrea
Isännän setä	
Matti Pietarinp. Jauho	s. 25.5.1857
Isännän sisar	
Helena Antint. Jauho	s. 20.2.1883

Tuskin piiruakaan suuntaamme muuttamatta jatkamme yhä itään. Hietasenvuoren eteläkärjen ylittävää polkua noin 300 metriä kuljettuamme tulemme kallioisen mäen eteläkärjessä sijaitsevaan taloon

KIVELÄ 5¹¹ (18) (Olli). Vuonna 1852 on talon omistajana ollut Olli Matinp. Mallat. Siitä selittyyneen talon kutsumanimi. Nyt talon omistaa Juho Mallatin perikunta isäntänä Ilmari Mallat. Juho Mallat, Ylätuvan vanhemman veljessarjan kolmanneksi vanhin, osti Kivelän Matti Kilpiäiseltä 1921 (muistitieto). Samalla Juhon omistukseen tuli puolet Ylätuvan tilasta nimellä ja numerolla Harjula 4¹⁴. Tilaan liittyy lisäksi Suurniityn pohjoisosassa Ilmalammen länsipuolella oston kautta tulleita maita RN:o 1:n Koppuli- ja Ristola-tiloista yhteensä noin 5 ha. - Ollin, samoin kuin Hietasen ja Kankaankin taloista aukeaa esteetön näköala peltojen yli Seitsolaan. Ahvolanjärvestä Kavantjärveen laskeva joki mutkittelee pitäjien ja kylien rajana. Kylät omivat jokea sillä tavoin omakseen, että ahvolalaiset sanovat sitä Ahvolan- ja seitsolalaiset Seitsolanjoeksi.

(Paavo Ilmarinpoika Mallat on saanut sukutilakunniakirjan

siirtoviljelijänä Anjalankosken Muhniemessä Kouvolan maatalousnäyttelyssä 25.7.1981.)

ASUKKAAT

Anna Matint. Mallat o.s. Ahvonen	s. 21.9.1877
pa Ilmari Johannes Juhonp.	s. 17.12.1903
vo Elvi Alviina Heikint. Taimioja	s. 27.7.1916
pa Paavo Kalevi	s. 10.9.1936
tr Helga Annikki	s. 19.4.1939
tr Hilja Katri Juhont.	s. 21.9.1911
tr Jenny Maria Juhont.	s. 2.7.1914
pojanp Matti Ensio Mathias	s. 15.5.1929
Einarinp.	

Siirrymme runsaan sadan metrin matkan seuraavaan kohteeseemme, kalliojyrkänteen alla olevaan taloon nimeltä

YLÄTUPA 4³⁰ (19). Talosta itään aukeaa näkymä Suurniityn laajalle viljelysalueelle. Sukututkimukseen perustuen varmuudella tiedämme, että Ylätupa on ollut saman suvun hallussa pitkästi yli kaksi ja puoli vuosisataa ja luultavasti vieläkin pitempään, aikaan jota asiakirjatieto ei enää tavoita. Nykyiset omistajat, Vilho ja Eino Antinpojat Mallat, ovat yhdettätoista sukupolvea tiedossa olevista.

ASUKKAAT

Katri Laurint. Mallat o.s. Arponen	s. 31.5.1878
pa Vilho Mathias Antinp.	s. 10.12.1906
pa Eino Antinp.	s. 14.11.1909
tr Aino Anna Antint.	s. 2.1.1916
tr Aili Maria Antint.	s. 17.4.1920

Tässä vaiheessa poimimme kierrokseemme mukaan yhden ns. yksinäistalon. Ylätuvan pihapiiriä sivuavaa Suurniityn halki itään suuntautuvaa tietä noin kilometrin kuljettuamme olemme talossa

VATANEN 3¹⁸ (20) (Toivo Ikonen, myös Niittylä-nimeä käytettiin). Talo sijaitsee Suurniityn (sanottiin myös Suurenniityn) itäreunassa aivan lähellä Seitsolan kylän rajaa. Sen olivat 1920-luvun alussa rakentaneet Toivo ja Laura Suni Sunilan tilasta lohkaistulle maalle. Toivo oli Antti ja Eeva Sunin vanhin poika ja Laura taas viipurilaissyntyinen ylioppilastyttö, joka syksyllä 1917 oli tullut sijaisopettajaksi Ahvolan kansakouluun sekä avioitunut sitten Toivo Sunin kanssa. Laura Suni o.s. Forsström oli toistamiseen Ahvolan koulun opettajana lukuvuoden 1921-22. Saman vuosikymmenen lopulla Vatanen sitten siirtyi Toivo Sunin sisaren Sylvin ja hänen miehensä Toivo Ikosen omistukseen.

ASUKKAAT

Toivo Johannes Tuomaanp. Ikonen	s. 4.1.1899
vo Sylvi Maria Antint. Suni	s. 1.6.1899
tr Liisa Annikki	s. 13.6.1922
pa Pentti Tuomas Antero	s. 22.6.1927

Palaamme Vatasista Ylätuvalle ja jatkamme metsän ja pellon rajaa pohjoiseen noin 300 metriä, jolloin olemme talossa

PELTOLA 4¹⁹ (21). Metsän reunassa sijaitsevan talon itäpuolella aukeaa näkymä laajalle viljelyalueelle. Talon omat pellot ulottuvat rinteen alla olevaan Varsojaan asti ja sen takana ovat RN:o 1:n talojen hyvin kapeat niittypalstat. Tällä Suurenniityn alueella on useita niityn pintaa korkeampia pienialaisia saarekkeitä, joissa kasvaa vähän puustoa, pääasiassa lehtipuita. Peltolan omistaa Tuomas Mallat. Tämäkin talo on ollut saman suvun omistuksessa varmasti hyvin kauan.

ASUKKAAT

Tuomas Antinp. Mallat	s. 30.3.1884
vo Anna Liisa Antint. Seitsonen	s. 22.11.1893 Antrea
tr Anni Helli	s. 11.11.1920
Isännän veli Antti Antinp. Mallat	s. 12.6.1902

Siirrymme pellon poikki pohjoiseen pari sataa metriä ja tavoitamme siellä talon nimeltä

HAKALA 4²³ (22) (Pullinen). Vuonna 1921 päättyneellä jakotoimituksella on Peltolan maat halkaistu kahtia ja tämän puoliskon omistajaksi on tullut Peltolan Tuomaan veli Elias Mallat. Itse talon Elias lienee rakentanut jo joitakin vuosia aikaisemmin. Aivan 1920- ja 30-lukujen taitteessa talo siirtyi oston kautta Antreasta tulleen Hugo Pullisen omistukseen.

ASUKKAAT

Hugo Filipinp. Pullinen	s. 8.4.1899 Antrea
vo Anna Elina Juhont. Kuparinen	s. 28.2.1898 -"
pa Antti Olavi	s. 16.7.1929
pa Lauri	s. 5.4.1932

Vajaan 200 metriä Hakalasta itään on Ahvolan koilliskulman viimeinen talo SOMERKIVI 4³³ (23) (Niku, myös Pyrhönen). Komealta kalskahtava nimi tuo Somerkivi, mutta kuinkahan moni Ahvolassa tiesi tällä talolla sellaisen nimen olevan? Isojaossa 1845 tämä talo sai numerokseen 4¹ ja on omistajiksi silloin merkitty Matti Laurinpoika Hiiri ja Nikodemus Pyrhönen. Vuosisadan vaihteessa talo on sitten halottu kahdeksi ja Somerkiven omistajaksi on jäänyt Juhana Matinpoka Pyrhönen. Nyt talon omistaa Jalmari Pyrhönen.

ASUKKAAT

Maria Matint. Pyrhönen	s. 3.7.1873 Antrea
o.s. Seitsonen	
pa Hjalmar Juhonp.	s. 12.11.1901
tr Laila Inkeri Juhont.	s. 7.3.1907
tr Eeva Inkeri Lailant.	s. 29.9.1937
tr Iida Alina Juhont.	s. 19.10.1916
tr Martta Siviä Juhont.	s. 17.8.1918

Somerkiven ja Hakalan tilustietä palaamme Jääsken maantielle hieman Punaisten haudasta pohjoiseen. Jatkamme maantietä vajaan puoli kilometriä

pohjoiseen ja poikkeamme vasemmalle, kohden luodetta suuntautuvalle tilus-
tielle. Runsaan kilometrin sitä kuljettuaamme olemme talossa

NIKU 4²⁵ (24) (Matti Jauho). Ahvolasta käsin katsoen olemme taas selvästi
ns. yksinäistalossa. Silti Nikusta on matkaa lähimpään naapuriin vain
noin 150 metriä. Niku sijaitsee aivan Kamajauholan kylän rajalla ja liittyy
aivan Tihveränmäen taloryhmään. Niku on alunperin kuulunut Somerkivi-ti-
laan, joka on 1901 halottu kahtia ja tämän Nikun omistajaksi on tullut
Nikodemus Pyrhönen. Nyt talon omistaa Matti Jauho, yksi Hietasen
veljeksistä.

ASUKKAAT

Matti Antinp. Jauho	s. 16.4.1885
vo Anna Maria Juhont. Ruponen	s. 23.7.1894
pa Toivo Aarne	s. 1.6.1914
tr Aura Maria	s. 20.12.1917
pa Antti Olavi	s. 30.11.1922
tr Liisa Annikki	s. 25.1.1925
tr Eeva Kyllikki	s. 23.12.1926
pa Eero Matias	s. 14.6.1934

Maantielle palattuamme jatkamme etelään vajaan kilometrin matkan lähelle
Höytölän kylätien haaraa. Siinä, aivan maantien laidassa oikealla on talo
nimeltä

RAUHALA 2¹⁵ (25) (Pursiainen). Tontti, jolla talo sijaitsee on lohkaistu
Matinanttilan (Peräpellon) tilasta 1917, jolloin omistajaksi on merkitty
August Valkonen. Itse mökki kuitenkin on rakennettu jo paljon aikaisemmin.
Vuosisatamme alkupuolella mökissä on asunut Antti Ahvonen ja sanottiin
mökkiiä silloin "Antin mökiksi". Pitkään, aina 1930-luvun puoliväliin asti
taloa omisti ja asui Nikodemus Pyrhönen. Nyt sen omistaa Viljam Pursiainen.

ASUKKAAT

Villiam Johannes Pursiainen	s. 29.6.1900 Koivisto
vo Anna Liisa Paavont. Ahvonen	s. 25.1.1907

Sitten taas kukonaskel maantietä etelään ja käännyimme vasempaan Maltaan-
sopelle johtavalle kylätielle. Siinä, kylätien pohjoispuolella on aivan
1930-luvun lopulla rakennettu talo

KULMALA 2³⁶ (26) (Pyhältö). Tämän vain kivenheiton päässä kyliemme keski-
pisteen, koulumme tontista olevan talon rakensi ja omistaa Arvo Pyhältö.

ASUKKAAT

Arvo Antinp. Pyhältö	s. 10.12.1904 Antrea
vo Laina Helena Paavont. Ahvonen	s. 20.4.1915
tr Sirkka Liisa	s. 6.1.1934
tr Raili Inkeri	s. 16.5.1938

Jo jonkin aikaa olemme pyörineet alueella, joka "polittaa". Edellä maini-
tun Maltaansopen kylätien risteyksen eteläpuolella on noin kahden ha:n
tontilla iso rakennus nimeltä

AHVOLAN KANSAKOULU 2⁸ (27). Tästä talosta meillä olisi vaikka kuinka paljon kerrottavaa. MUISTOJEMME AHVOLA 1:ssä olemme koulustamme kertoneet, mutta koska tuo moniste ei ole läheskään kaikkia tämän lukijoita tavoittanut, kerromme koulun historian pääpiirtein.

Ahvolan kansakoulu aloitti toimintansa vuonna 1898, ensin vuokratiloissa. Vuokrahuoneen sille tarjosi Antti Pöhö, Raunion Antti. Vuonna 1902 valmistui sitten kunnan rakentama oma koulu Raunion Antin lahjoittamalle Mattilan tilasta lohkaistulle tontille. Hyvin oli Raunion Antti paikan valinnut tälle kylien keskeiselle rakennukselle. Kuiva hiekkainen kangas allaan ja jo koulun syntyhetkellä "aikuisikään" ehtinyt salskea männikkö ympärillään tuo komea rakennus ehti lähes neljän vuosikymmenen ajan toimia nousevan polven opinahjona sekä myöskin varttuneemman väen kulttuuriharrastusten tapahtumapaikkana. Vuoden 1926 kesällä koulua laajennettiin yhdellä luokahuoneella ja kolmannen opettajan asunnolla. Saman vuoden syksyllä koulu aloitti toiminnan kuusiluokkaisena ja kolmiopettajaisena. Samalla päättyi seurakunnan kustantaman kiertokoulun "kierto" näissä kylissä. Seuraavana vuotena eli 1927 Antrean pitäjän Seitsolan kylän lapset siirtyivät käymään Ahvolan kansakoulua.

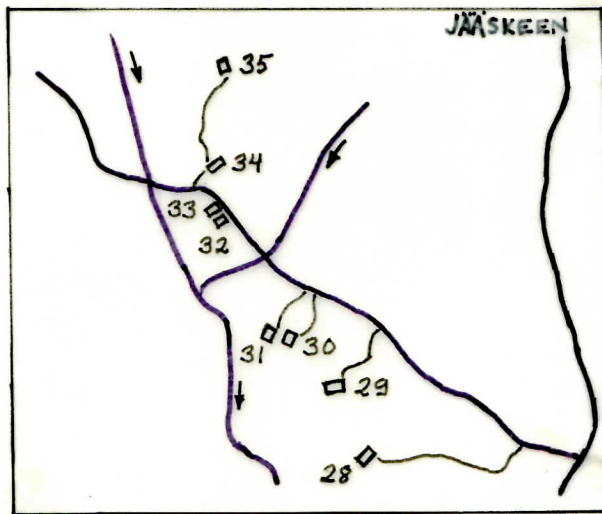
Ahvolan kansakoulun kohdalta vielä eräs episodi: Vapaussodan Ahvolan taistelujen rintamaesikunnasta on silloin käytetty nimitystä "Ahvolan kansakoulu". Ainakaan tämän kirjoittajalle ei ole mistään lähteestä selvinnyt, mitä tuolla nimityksellä on haluttu ilmaista.

ASUKKAAT

Johtajaopettaja	
Elias Aataminp. Halinen	s. 27.2.1888 Antrea (k. 19.1.1942)
Opettaja	
Tyyne Saima Adolfint. Tuomola	s. 18.3.1887 Porvoo (k. 26.8.1966)
Anton Juhonp. Mallat	s. 17.1.1908
vo alakoulun opettaja	
Hilja Eliisa Vilhont. Tuittu	s. 11.10.1904 Uusikirkko
tr Leena Riitta	s. 21.4.1937

Saimme Maltaansopen sekä siihen liittämämme koulun seudun talot käydyksi. Seuraaviin kohteisiimme lähdemme koulun luota luoteeseen suuntautuvaa kylätietä pitkin. Ensimmäisen kilometrin, alun toistakin tie jatkuu Höytölän kylätienä, muuttaen sitten nimensä Ahvolansalon kylätieksi. Se jatkaa saman suuntaisena neljän ja puolen kilometrin matkan, jättäen sillä matkalla taakseen ensin Höytölänsopen taloryhmän sekä Ahvolansalon ensimmäisen taloryhmän. Sen jälkeen tien suunta muuttuu länteen, jatkuen Ahvolan kylän mailla vielä kaksi ja puoli kilometriä, ylittää Jääskén ja Nuijamaan pitäjien välisen rajan ja päättyy vajaan kahden kilometrin päässä Imatran maantiehen. Tämän tien varsille tai ainakin lähelle sitä sijoittuvat kaikki loput Ahvolan kylän talot.

Höytölänsoppi

28. RINTALA 1 ²²	Antti Jauho
29. JOKELA 1 ¹⁶	Tuomas Mallat
30. KIVIKKOLA 1 ⁴⁸	Elias Jauho
31. KOPPELI 1 ¹⁰	Matti Patjas
32. HÖYTÖLÄ 1 ⁷	Heikki Taimioja
33. KOSKELA 1 ¹²	Toivo Seitsonen
34. UUSITALO 1 ¹¹	Elias Jauho
35. KALLIOLA 2 ¹⁷	Toivo ja Eero Rahikainen

Koululta lähdettyämme kuljemme pari sataa metriä Höytölän kylätietä, jossa pienen ylämäen puolivälissä erkanee tilustie länteen. Sitä pitkin ylitämme Heikopetomäeksi sanotun mäen, laskeudumme jyrkähkön kallioisen rinteen alle ja olemme melkein kokonaan metsän sisään piiloutuneessa talossa

RINTALA 1²² (28) (Antti Jauho). Tämän ulkoa sekä sisältä kauniin ja siistin talon on 1920-luvun alussa rakentanut sen omistaja Antti Jauho, yksi Hietasen veljeksistä. Taloon on ostojen kautta liitetty maita Pöhöjen omistamista Koppuli- ja Ristola-tiloista.

ASUKKAAT

Antti Antinp. Jauho	s. 2.9.1891
vo Aino Leena Tuomaant. Jaatinen	s. 19.7.1894

Siirrymme jalkapolkua 200 metriä pohjoiseen ja olemme talossa nimeltä

JOKELA 1¹⁶ (29) (Jokelainen). Tämäkin talo yrittää ainakin puoliksi lymytä metsän peittoon. Isojaossa 1850 on talo saanut numerokseen 1⁴ ja omistajaksi merkitty Antti Antinpoika Jokelainen. Arvatenkin sieltä lähtien

on taloa sanottu Jokelaiseksi. Nykyinen omistaja Tuomas Mallat osti talon 1897 Mikko Simonpoika Ahvoselta.

ASUKKAAT

Tuomas Juhonp. Mallat	s. 13.10.1863
vo Maria Matint. Ahvonen	s. 28.3.1875
Kasvattipojat	
Toivo Juhonp. Rahikainen	s. 7.3.1916
Eero Johannes Juhonp. Rahikainen	s. 2.12.1919

Pellonlaitapolkua siirrymme kahteen melkein toisissaan kiinni olevaan taloon. Ensin on tulosuunnassamme

KIVIKKOLA 1⁴⁸ (30). Vuosisadan vaihteessa on talo lohkaistu Jokelasta ja on silloin ollut omistajana Antti Samulinpoika Ahvonen. Nyt autiona olevan talon omistaa Elias Jauho. Häntä ennen 1930-luvun puoliväliin asti sitä omisti pitkään Juho Suomalainen. Suomalaiset ostivat Ahvolansalosta Niittylän talon ja myivät Kivikkolan kotipalstan rakennuksineen Elias Jauholle. Talosta, joka sijaitsee pellon reunassa mäkiteuraman päällä, avautuu vapaa näkymä peltojen yli Höytölänjoelle ja sen takana oleviin Oravalan kylän taloihin.

Vain joitakin kymmeniä metrejä länteen on toinen talo

KOPPELI 1¹⁰ (31) (Patjas). Koppeli on samanaikaisesti Kivikkolan kanssa lohkaistu Jokelasta ja ovat niiden pinta-alat olleet likimain saman suuruiset sekä yhteensä puolet alkuperäisestä Jokelasta. Tuolloin on Koppelin omistaja ollut Tuomas Patjaan perikunta ja samalla suvulla se on nytkin.

ASUKKAAT

Anna Pietarint. Patjas o.s. Kaatonen	s. 13.6.1856
pa Matti Tuomaanp. Patjas	s. 1.11.1875
vo Maria Liisa Pietarint. Kuittinen	s. 19.6.1887
pa Erkki Ilmari	s. 21.10.1915
pa Viljo	s. 6.1.1918 (Kaatui 19.2.1940)
tr Irja Maria	s. 20.6.1920
pa Reino Matias	s. 22.12.1922
pa Toivo Johannes	s. 4.2.1925
tr Hilja Inkeri	s. 16.4.1929
tr Raija Anneli	s. 12.9.1931

Patjaan tilustietä kiipeämme kallioisen mäen yli takaisin Höytölän kylätielle. Tästä tienhaarasta sata metriä koululle päin on Vauhtimäki, josta Höytölään päin tullessa saa nimensä mukaisesti huikean, korvissa viheltävän ja pitkälle Höytölän kujasille saattelevan vauhdin niin polkupyörällä kuin potkukelkallakin. Kuljettuamme kylätietä Ahvolansalon suuntaan noin 300 metriä on aivan tien varressa vasemmalla kaksi lähekkäin olevaa taloa, joista ensimmäisenä

HÖYTÖLÄ 1⁷ (32) (Taimioja). Isojaon alussa on tämä talo saanut numerokseen 1¹ ja on omistaja ollut Yrjö Yrjönpoika Ahvonen. Seuraavassa, 1898 toimitetussa jaossa on talon maat halkaistu kahtia ja on Höytölän omistaja

nyt ollut Yrjö Seppänen. Hänen jälkeensä hänen perikuntansa omisti talon luultavasti 1910-luvun puolivälin tienoille asti (muistitieto), jonka jälkeen talolla oli joitakin vuosia Lankinen-niminen omistaja (myös muistitieto). Nykyinen omistaja Heikki Taimioja osti talon 1920. Talo sijaitsee peltojen keskellä pienehköllä mäenkumpareella.

ASUKKAAT

Heikki Antinp. Taimioja	s. 19.3.1890
vo Emma Emilia Kaarlent. Kivelä	s. 16.9.1889
pa Pentti Päiviö	s. 23.11.1922 (Kaatui 14.7.1941)
tr Sylvi Inkeri	s. 19.10.1925
pa Antti Ahti	s. 21.6.1928
tr Hilikka Annikki	s. 13.4.1932

Toinen näistä tien vasemmalla puolen olevista taloista on

KOSKELA 1¹² (33) (Seitsonen). Kun Höytölä vuoden 1898 jaossa halottiin, olivat Koskelan omistajina Juhana Seitsonen ja Antti Seitsonen perilliset. Neljä vuotta myöhemmin, 1902 toimitetussa jaossa Koskela halottiin kahdeksi ja Koskelaa jäi omistamaan Antti Seitsonen perikunta. Samaa sukua on nykyinenkin omistaja Toivo Seitsonen. Useita vuosikymmeniä talon kutsumanimenä oli Turunen, johtuen siitä, että Antti Seitsonen leski Maria oli mennyt toiseen avioon Antti Turusen kanssa. Pienenä erikoisuutena voidaan kertoa, että talon asuinrakennus on kylätien lounais- ja karjarakennus sekä sauna tien koillispuolella.

ASUKKAAT

Toivo Matias Antinp. Seitsonen	s. 20.9.1895 Antrea
vo Ilona Irene Heikint. Taimioja	s. 1.5.1911
tr Sylvi Kaarina	s. 7.7.1937
pa Antti Matias	s. 12.8.1938
pa Eero Ilmari	s. 3.9.1939
Isännän isäpuoli	
Antti Tahvonp. Turunen	s. 3.1.1865 Antrea

Joitakin kymmeniä metrejä Ahvolansaloon päin mentyämme poikkeamme koilliseen erkanevalle tilustielle, jota vajaan sata metriä kuljettuamme olemme talossa

UUSITALO 1¹¹ (34) (Elias Jauho). Kun Koskela halottiin 1902 jäi tämä puolisko Juhana Matinp. Seitsonelle. Meillä ei ole tarkkaa tietoa siitä, milloin talon nykyinen omistaja Elias Jauho osti sen. Luultavaa kuitenkin on, että se on tapahtunut jo vuosisatamme toisella vuosikymmenellä. Talo seisoo tasamaalla peltojen keskellä.

ASUKKAAT

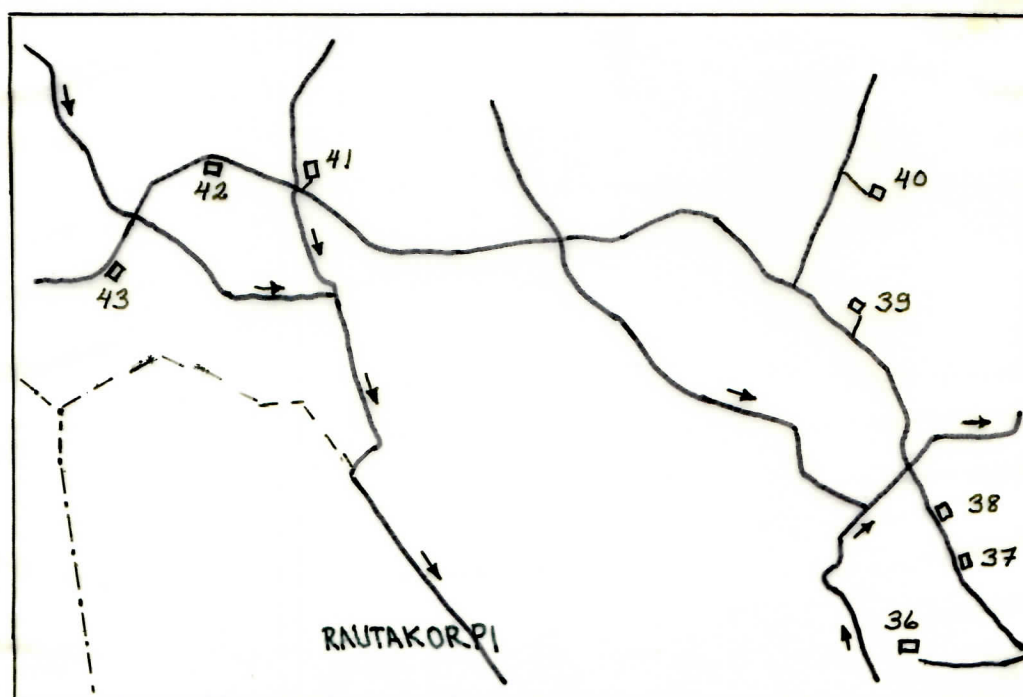
Elias Antinp. Jauho	s. 6.12.1878
vo Lydia Maria Juhont. Monto	s. 5.4.1886
pa Toivo Johannes	s. 20.6.1911
tr Maire	s. 12.5.1917
pa Antti	s. 29.3.1919
pa Reino	s. 28.4.1923

Uusitalosta lähdemme tilustietä pohjoiseen, sivuutamme kallioisen mäen-
kärjen sen itäpuolitse ja saavumme asumattomaan taloon nimeltä

KALLIOLA 2¹⁷ (35) (Kangasniitty). Talon, jonka Toivo ja Eero Rahikainen omistavat, rakennukset ovat hyvin vanhat ja ränsistyneetkin. Perimätiedon mukaan Kangasniitty on ollut Rinteen talon kesäkartano. Karjaa laidunnettiin Kangasniityn rehevillä metsäalueilla ja Leviäluhan niityllä. Osa talon väestä asui kesät Kangasniityllä ja lypsi lehmät sekä kirnusi voit siellä. Serkusten Matti ja Juhana Ahvosten erotessa jäi Kangasniitty Matille. Hän myi talon maaliskuussa 1917 viipurilaiselle liikemiehelle John Lindgrenille ja tämä taas saman vuoden lokakuussa Juho ja Helena Rahikaiselle. Helena oli Matin toiseksi nuorin tytär. Kun sitten sekä Helena että Juho talvella 1920 molemmat kuolivat ns. "Espanjan kuumeeseen", annettiin tila vuokralle. Vuokraajat Toivo Seitsonen ja Antti Turunen asuivat joitakin vuosia tilalla ja vielä 1930-luvun alussa talossa asui lyhyen ajan Hämeestä muuttanut Kalle Malin perheineen, jonka jälkeen talo on ollut autiona.

Saimme Höytölänsopen talot käydyksi ja voimme siirtyä seuraavaan kohteeseemme. Palaamme Höytölän kylätielle ja alamme taivaltaa kohden Ahvolansaloa. Edessämme on runsaan kahden kilometrin mittainen metsätaival. Höytölän sillan ylitettyämme kiipeämme lähes satametrinen, jyrkkänä kohoavan mäen päälle. Mäellä on ainakin kaksi nimeä, Höytölänmäki ja Joenmäki. Mäen päältä tie jatkuu melko tasaisena useita satoja metrejä, pudoten tosin välillä jyrkästi mäenteuraman, joka muotonsa mukaisesti on saanut nimen Jyrkkämäki. Ylitämme loivahkona nousevan ja vähän jyrkempänä laskevan Kekkelinmäen ja laskeudumme puolen kilometrin mittaiseen tasaiseen Hutkanotkoon.

Ahvolansalo

36. NIITTYLÄ 1 ²⁸	Juho Suomalainen
37. NURKKALA 2 ¹²	Juho Korhonen
38. AHVOLA 2 ⁵	Jaakko ja Esaias Raskinen
39. ANTTILA 5 ¹⁰	Pekka Kuparinen
40. LÄHTEELÄ 4 ²⁹	Iivari Mallat
41. TERVAHAUTA 3 ¹²	Johannes Ahvonen
42. VILKONHARJU 3 ⁸	Pietari Ahvonen
43. RUUSKALA 3 ⁵	Abel Temonen

Laskeuduimme Kekkelinmäeltä Hutkanotkoon. Pari sataa metriä kuljettuumme poikkeamme vasemmalle ja suoraan länteen suuntautuvalle tilustielle. Edettyämme 300 metriä olemme talossa nimeltä

NIITTYLÄ 1²⁸ (36). Talo sijaitsee kaakkoon suuntautuvan kapean peltoaukeaman itäreunassa. Tuo peltoaukeama, joka yhä kapenevana päättyy Ahvolan ja Oravalan kylien väliseen rajaan, on saanut nimekseen Pitkänniitty. Kylien välisen raja-aidan ja Niittylän pellonaidan muodostamaa kapeata solaa sanotaan Pitkänniityn sunniksi. Tuota solaa pitkin kyläläisten "väljällä metsällä" käyvät lehmät joskus livahtavat paimenien kiusaksi Rautakorven puoleiselle salolle. Niittylä on lohkaistu Raunion tilan maista. Ensimmäiset asukkaat olivat Raunion Antin vanhin tytär ja hänen miehensä Tuomas Seppänen. Kun Tuomaan ensimmäinen vaimo kuoli, jäi talon omistajaksi heidän poikansa Armas Seppänen. Tuomaan avioiduttua uudelleen asui hän perheineen yhdessä Armaan kanssa taloa aina 1930-luvun alkupuolelle asti. Armas myi

talon 1932 Viipurin msk:sta tulleele Juho Litjalle ja tämä taas 1937 (vuosiluvut muistitietoa) Suomalaisille.

ASUKKAAT

Juho Eskonp. Suomalainen	s. 12.6.1866 Joutseno
tr Ida Maria	s. 22.10.1900 --
pa Toivo Johannes	s. 7.3.1910 --
vo Hilja Ellida Matint. Lindeman	s. 16.7.1911 Nuijamaa
tr Toini Irene	s. 18.3.1934

Palaamme takaisin kylätielle ja jatkamme sitä luoteeseen. Noin 300 metriä kuljettuamme aukeaa eteemme laaja peltoaukea. Tulosuunnassamme tien oikealla puolella ja aivan tien reunassa on seuraava kohteemme

NURKKALA 2¹² (37) (Korhonen). Talo on rakennettu 0,5 ha:n tontille, joka on lohkaistu Ahvola-tilasta vuonna 1912. Itse talosta meillä ei ole kovinkaan paljon kerrottavaa, mutta sen omistajasta Juho Korhosesta paljonkin enemmän. Juho Korhonen tunnetaan lähikylissä peräänantamattomana uuras-tajana. Häntä voidaan liioittelematta sanoa työn sankariksi. Kesät hän raivaa taloihin uutta peltoa ja talvet puurtaa metsätöissä. Lieneeköhän mies milloinkin tullut itse arvioineeksi raivaamiensa peltohehtaarien tai kaivamiensa ojakilometrien määrää? Paljon niitä on! Joskus häntä sanotaan "Oja-Korhoseksi", eikä se liikanimi ole haukkuma- eikä pilkkanimi. Näistä ansioistaan Juho Korhonen sai 1930-luvun puolivälin tienoilla Viipurin läänin Maanviljelysseuran myöntämän Raivaajamitalin. Korhosen omistuksessa on asuintontin lisäksi Syväkorvesa 4 ha:n suuruinen maapalsta, jonka hän oli 1920-luvulla ostanut Jokelaisen Tuomaalta ja raivannut suurelta osin pelloksi.

ASUKKAAT

Juho Reetrik Korhonen	s. 3.9.1880 Karttula
vo Hilma Ollint. Rautio	s. 28.7.1884 Kesälahti
pa Arvi Lauri	s. 10.9.1911
pa Erkki Gunnar	s. 19.9.1920 (Kaatui 6.9.1941)
pa Pentti Olavi	s. 6.12.1921 (Kaatui 6.10.1944)
tr Meeri Annikki	s. 18.5.1924
tr Else Inkeri	s. 14.12.1927

Vajaan 200 metrin päässä edellisestä on samalla puolen tietä vauraan ja vahvasti asutun näköinen talo

AHVOLA 2⁵ (38) (Raskinen). Tämä alunperin Mattila-kantatilaan kuulunut talo sai 1858 jaossa numerokseen tuon 2⁵ ja omistajiksi on merkitty Antti ja Pekka Yrjönpojat Ahvonen. Numero on pysynyt samana, koska tilasta ei ole erotettu muuta kuin tuo edellä kerrottu Nurkkala-palstatila. Vuonna 1913 Joutsenosta tulleet veljekset Jaakko, Esaias ja Viktor Raskinen ostivat tilan. Viktorin myöhemmin erottua jäivät Jaakko ja Esa kahden perheen voimin pitämään taloa. Raskiset ovat kartuttaneet maaomistustaan ostojen kautta niin, että se nyt on lähes kaksi ja puoliertainen alkuperäiseen

Ahvola-tilan pinta-alaan nähden. Niinpä se nyt onkin niin kokonais- kuin peltopinta-alaltaankin kylän suurin. Pienenä erikoisuutena tulkoon tässä muistelluksi Raskisten 1930-luvun puolivälin jälkeen tekemä maakauppa. Tuolloin he ostivat Jokelaisen Tuomaalta hänen Rautakorpi-tilastaan "huikean", peräti yhden aarin kokoisen maakappaleen. Todellisuudessa kaupan kohteena oli lähde, josta Raskiset johtivat yli puolen kilometrin pituista putkea pitkin veden kartanoonsa. Perimätiedon mukaan Ahvolan talo oli päässyt aikaisemmilta omistajilta vähän rappeutumaan. Jos niin lienee ollut, niin nyt neljännesvuosisata myöhemmin rappiosta ei näy häivääkään. Taloa asutaan vahvoin ottein. Kun on talo vauras ja sen pellot laajat, niin pitkä pitää olla pöytäkin, mihin samaan ruokakuntaan kuuluvat kahden perheen jäsenet käyvät aterialle.

ASUKKAAT

Jaakko Antinp. Raskinen	s. 3.12.1879 Joutseno
pa Onni Heikki	s. 19.1.1914
vo Helvi Kaarina Pekant. Kanninen	s. 27.2.1918 Viipurin mlk.
tr Eila Inkeri Onnint.	s. 26.6.1939
tr Helmi Esteri Jaakont.	s. 16.5.1925
Esaias Antinp. Raskinen	s. 12.7.1885 Joutseno
vo Ida Maria Antint. Heimola	s. 14.9.1888 Luumäki
pa Tauno Edvin	s. 17.4.1912 Joutseno
tr Elvi Sylvia	s. 24.3.1914
pa Unto Olavi	s. 15.2.1918
pa Viljo Antti	s. 18.3.1923
tr Hilikka Hellin	s. 4.2.1926
tr Kaino Maria	s. 29.5.1928

Noin 600 metriä Raskiselta luoteeseen erkaneer kylätiestä oikealle tilustien pätkä, jonka päässä tavoitamme peltojen keskellä talon nimeltä

ANTTILA 5¹⁰ (39) (Kuparinen). Vuoden 1907 jaossa on RN:o 5¹-tila jaettu kahtia veljeksille Matti ja Antti Antinpojat Pöhö. Matti sai Maltaansopen päätilan ja Antille jäi tämä salopalstan tila, joka sai nimekseen Anttila. (Nämä Pöhöt eivät liity Raunion Pöhöihin.) Pöhön jälkeen Anttilan omisti liki kahden vuosikymmenen ajan Juho Melto ja nyt, vuodesta 1936 lähtien sen omistaa Pekka Kuparinen. Kuparisen tilaan liittyy maata kahtena eri palana RN:o 2:sta.

ASUKKAAT

Pekka Mikonp. Kuparinen	s. 24.4.1890
vo Anna Helena Matint. Seppänen	s. 15.2.1890
tr Sirkka Kaisu	s. 19.7.1919
pa Pentti Johannes	s. 21.3.1921
tr Selma Annikki	s. 9.11.1925
pa Erkki Pekka	s. 17.5.1928

Jatkamme kylätietä parisen sataa metriä ja poikkeamme oikeaan erkanevalle, Salo-Lottolan taloihin johtavalle tielle. Kuljettuamme sitä noin 400 metriä poikkeamme taas oikealle erkanevalle tilustielle, jonka päässä

löydämme uutuuttaan hohtavan talon nimeltä

LÄHTEELÄ 4²⁹ (40) (Iivari Mallat). Talon rakensi 1930-luvun alussa Ylätu-
van nuoren polven veljeksistä vanhin, Iivari Mallat Ylätuvan tilasta loh-
kaistulle maalle. Talo sijaitsee aivan Ahvolan ja Lottolan kylien rajalla.

ASUKKAAT

Iivari Johannes Antinp. Mallat	s. 19.3.1904
vo Aili Antint. Ahvonen	s. 2.2.1911
pa Pertti Antti Kalevi	s. 9.9.1932
pa Martti Lauri Olavi	s. 21.4.1935

Palaamme takaisin kylätielle ja jatkamme sitä jo tutuksi käyneeseen suuntaan. Edessämme on lähes puolentoista kilometrin mittainen metsäinen ja asumaton taival. Edettyämme noin 400 metriä suuntautuu tie suoraan länteen. Maasto tämän metsätaipaleen osuudella on melko tasaista. Metsätaipaleen päätyttyä tie jälleen kaartuu luoteeseen ja putoaa samalla jyrkähkösti notkelmaan, jonka pohjalla puro tai oikeammin hoidettu oja valuttaa vesiään kohti Rautakorpea ja edelleen Oravalanjärveä. Ulottuvillamme on Ahvolansalon toisen taloryhmän kolme taloa, jotka samalla ovat Ahvolan kylän viimeiset talot. Aloitimme kyläkierroksemme kantatila Mummolan taloista ja saman kantatilan taloihin kierroksemme Ahvolan osalta myöskin päättyy. Ensimmäinen näistä kolmesta on ennen ojarumpua oikealle erkanevan tiepätkän päässä oleva talo

TERVAHAUTA 3¹² (41). Talosta itään on Tervahaudanmäki, josta nimi talolle. Tervahaudanmäellä on tietenkin poltettu tervaa, mutta milloin? Tuskin kuitenkaan enää tällä vuosisadalla. Tervahauta on alunperin Simolan talon maita. Talo on ollut saman suvun hallussa alusta alkaen. Nykyinen omistaja, Johannes Ahvonen, osti talon joitakin vuosia sitten toisilta perillisiltä.

ASUKKAAT

Johannes Simonp. Ahvonen	s. 14.1.1904
vo Saima Lydia Juhont. Ruokolainen	s. 4.6.1905
pa Reino Olavi	s. 19.12.1931
pa Paavo	s. 22.1.1934
Isännän sisar	
Helena Simont.	s. 27.10.1898
tr Maria Helenant.	s. 2.2.1918
Tilapäisesti isännän veljet	
Paavo Simonp.	s. 19.6.1887
Matti Simonp.	s. 19.3.1893

Jatkettuamme kylätietä noin 200 metriä kaartuu se jyrkästi lounaaseen. Mutkassa tien eteläpuolella ja aivan tien reunassa on toinen Ahvosten suvun omistama talo

VILKONHARJU 3⁸ (42). Vilkonharjua, samoin kuin Tervahautaakaan on tuskin milloinkaan sanottu virallisilla nimillään. Kutsumanimenä lienee ollut isännän etunimen mukainen Ahvonen. Niinpä Vilkonharjua sen mukaan olisi

jo kahden sukupolven ajan kutsuttu Pietari Ahvoseksi. Myös Vilkonharjun maat ovat aiemmin kuuluneet Simolan taloon.

ASUKKAAT

Pietari Pietarinp. Ahvonen	s. 12.3.1898
pa Johannes	s. 24.6.1925
Palvelija Aino Päts	s. 1893

Ensin pari sataa metriä lounaaseen, sitten melkein kolme sataa metriä etelälounaaseen ja olemme Ahvola-kierroksemme viimeisessä talossa

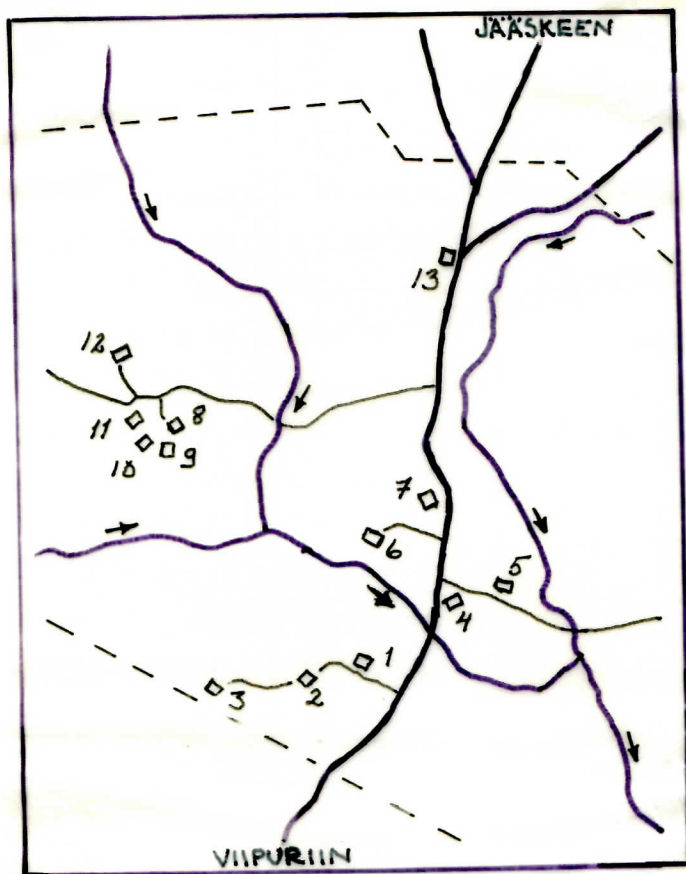
RUUSKALA 3⁵ (43) (Temonen). Joskus talosta käytetään Ruuska-nimeä, mutta yleisessä käytössä kuitenkin on omistajan sukunimen mukainen nimi. Kun otamme koulupiirimme keskipisteeksi itse koulun, niin olemme nyt koulupii-
rimme kauimmaisessa talossa. Ahvolansalon kylätietä kertyy matkaa koululle 7 km, joten oli siinä Temosen niin kuin Ahvos-talojenkin lapsilla taivalta-
mista opetukseen. - Ruuskala on aiemmin ollut osa Vanhakylän Hakalaa. Hakalasta kertoessamme mainitsimme, että Pietari ja Matti Adaminpojat Ahvoset myivät vuosisadan vaihteessa Hakalan kotipalstan Sunille ja tämän salopalstan Simo-Ahvosia olevalle Heikki Paavonpoika Ahvoselle. Nykyinen omistaja Abel Temonen tuli Ruuskaan Nuijamaan Käräjärveltä vuonna 1916 (muistitieto). Varmasti emme tiedä, oliko myyjänä Heikki Ahvonen, mutta luultavasti niin oli. Ruuskasta samoin kuin Ahvos-taloistakin aukeaa esteetön näkymä kaakkoon Rautakorven viljelyksille. Rautakorpea halkoo viemärioja, jonka koillispuoli on Ahvolaa ja lounaispuoli Oravalaa.

ASUKKAAT

Abel Juhananp. Temonen	s. 25.10.1880 Viipurin msrk.
vo Lyydia Pietarint. Puuronen	s. 9.9.1880 "-"
tr Selma Siviä	s. 17.8.1905 "-"
pa Kaarlo Armas	s. 17.6.1907 Nuijamaa (Seurakun- nan vaihdos 1906)
pa Hugo William	s. 10.7.1915 "-"
tr Laura Annikki	s. 18.9.1919

Muistojemme kyläkierros Ahvolan osalta on päätöksessä ja voimme siirtyä seuraavaan kyläämme, Kamajauholaan.

K A M A J A U H O L A

1. TIHVERÄNMÄKI 1 ⁶	Juho Ikonen
2. TIHVERÄNMÄKI 1 ⁸	Juho Ikävalko
3. PELTOLA 1 ²⁰	Juho Ikonen
4. PIENMÄKI 1 ¹⁰	Ilmari Ikonen
5. HAKALA 1 ¹²	Väinö Ikonen
6. HERAMÄKI 1 ¹	Viktor Sihvo
7. KORPAHO 1 ⁹	Tuomas Pitkä
8. ARMINEN 2 ⁸	Tuomas Arminen
9. IKONEN 2 ¹³	Eino Paukkuri
10. (KÄRKÄS) 2 ³	Tuomas Kärkäs
11. (HENTTONEN) 2 ²	Väinö Henttonen
12. KAHVARILA 2 ¹²	Tuomas Patjas
13. SEITOLA 2 ¹⁵	Juho Pullin perik.

Saimme muistojemme kyläkierroksen Ahvolan osalta valmiiksi ja kiirehdämme seuraavaan kohteeseemme Kamajauholaan. Paluumatkallamme Ahvolansalosta oikaisemme Höytölän kylätieltä ns. Jokelaisen kallion kohdalta itäkoilliseen erkanevaa kärrytietä, joka tavoittaa Jääsken maantien Punaisten haudan

luona noin puoli kilometriä kansakoululta pohjoiseen. Tuohon Punaisten hautaan (omalla kielellämme ilmaistuna Punasiihauta) oli Vapausotakeväänä haudattu Ahvolan rintamalla kaatuneita punaisia. Jatkamme maantietä kilometrin pohjoiseen, ylitämme Ahvolan ja Kamajauholan kylien rajan ja olemme koulupiirimme sekä taloluvultaan että pinta-alaltaan pienimmässä kylässä. Kylän asutus on sijoittunut niin suppealle alueelle, ettei mitään ryhmitelyä tarvita. Isojaossa, joka Kamajauholaan alkoi 1844, on kylään muodostettu kaksi kantataloa, TIHVERÄNMÄKI RN:o 1 ja IKOSENMÄKI RN:o 2.

Jatkamme kylien rajalta noin 300 metriä ja poikkeamme vasemmalle erkanevalle tilustielle, jota sata metriä edettyämme olemme ensimmäisessä talossa

TIHVERÄNMÄKI 1⁶ (1) (Juho Ikonen, Lautamies, "Lautamiehe Jussi"). Monesakin suhteessa on ihan oikein aloittaa kyläkierrros juuri tästä talosta. Talo on kylän vanhimpia, ellei peräti vanhin. Pinta-alaltaan se on kylän suurin ja naapurikylissäkin tiedetään, että tätä taloa hoidetaan varmojin ottein. Kun sokeritehdas Antreaan valmistui, alettiin Lautamiehellä viljellä sokerijuurikasta. Tanskasta tuli kaksi nuorta miestä opettamaan juurikkaan harvennusta ja kaiketi muutenkin antamaan ohjeita tämän uuden peltokasvin viljelystä. Kirjassa Suomen maatilat (1932) kerrotaan, että tila on ollut saman suvun hallussa 8 sukupolven ajan ja että talo on Ikosen suvun alkuperäinen kantatalo. Vuosisatamme alussa on talon isäntänä ollut herastuomari Paavo Simonp. Ikonen. Lautamiehiä on ilmeisesti ollut talossa aikaisemminkin. Vuoden 1827 maakirjassa on maininta lautamies Juhana Paavonpoika Ikosesta (tutkija Eila Hämäläinen). Juho Ikoselle on myönnetty sukutilakunniakirja Enson maatalousnäyttelyssä 5.9.1936.

ASUKKAAT

Helena Tuomaant. Ikonen	s. 13.6.1870 Antrea
o.s. Seitsonen	
pa Juhana Antinp. Ikonen	s. 11.3.1892
vo Lyidia Heikint. Turunen	s. 17.7.1904 Suistamo
tr Irma Terttu Helena	s. 18.6.1931
pa Paavo Pertti	s. 14.5.1933

Tilustietä luoteeseen ja mutkan jälkeen lounaaseen saavumme vajaan parin sadan metrin päässä olevaan taloon

TIHVERÄNMÄKI 1⁸ (2) (Ikävalko). Hieman oudolta tuntuu, että rinnakkain olevat talot ovat saaneet saman rekisterinimen. Käytännössä sillä ei ole merkitystä, koska kutsumanimet ovat aivan muuta kuin viralliset nimet. Talo on osa Isojaon alkutoimituksissa Soppi-suvulle kuuluneesta talosta 1³. Vuonna 1906 päättyneessä jaossa on omistajaksi merkitty Matti Kustaanpoika Ikävalko. Matti Ikävalko on tullut Jääsken Näträmälästä kotivävyksi taloon. Nykyinen isäntä on hänen poikansa Juho Ikävalko.

ASUKKAAT

Anna Paavont. Ikävalko o.s. Soppi	s. 2.1.1864
pa Juhana Matinp. Ikävalko	s. 17.5.1890
vo Tyyne Elina Matint. Paukkuri	s. 10.2.1902
tr Helena Kyllikki	s. 6.12.1934
tr Martta Kaarina	s. 13.10.1938

Jälleen pari sataa metriä, nyt länteen ja olemme peltöjen keskellä, vain joitakin kymmeniä metrejä Ahvolan rajasta olevassa talossa nimeltä

PELTOLA 1²⁰ (3). Talon omistaa Lautamiehen Jussi ja kutsumanimenä taitaa olla kulloinkin asukkaan sukunimi. RN:o 1³:n alkuperää oleva talo, jota on lohkottu useampaan kertaan. Viimeistä edellinen omistaja oli Viktor Raskinen, joka myi talon 1930-luvun puolivälissä Juho Ikoselle ja Juho Ikävalkolle, rakennusten jäädessä Ikoselle. Asukkaina Lautamiehen työväkeä.

ASUKKAAT

Antti Pekanp. Hannonen	s. 28.5.1909 Jaakkima (Kaatui 10.3.1940)
vo Eeva Kristiina Matint. Rouhiainen	s. 4.5.1914 Kurkijoki
pa Raimo Ensio	s. 4.2.1936 Lumivaara

Palaamme takaisin maantielle ja jatkamme sitä noin 300 metriä, missä aivan tien varressa on seuraava kohteemme

PIENMÄKI 1¹⁰ (4). Talo on Isojaossa 1851 saanut numeron 1² ja on omistajaksi merkitty Paavo Juhonpoika Ikonen. Saman suvun hallussa tämäkin talo on ollut kauan, ainakin jo vuodesta 1723. Vuonna 1915 päättyneessä jaossa Pienmäki jaettiin kolmen veljeksien kesken pääpaikan jäädessä nuorimmalle, Ilmari Ikoselle. Pienmäessä käy paljon "vieraita". Kylän posti nimittäin kannetaan tähän taloon, mistä kyläläiset sitten hakevat postinsa. (Olavi Ilmarinpoika Ikoselle on myönnetty sukutilakunniakirja siirtoviljelijänä Elimäellä Haminan maatalousnäyttelyssä 28.7.1974. Olavi on 9:ttä tiedossa olevaa sukupolvea.)

ASUKKAAT

Ilmari Juhonp. Ikonen	s. 25.3.1896
vo Selma Vilhelmiina Matint. Kurki	s. 17.5.1900
pa Olavi Matias	s. 25.10.1927

Muutamet kymmenet metrit Pienmäestä pohjoiseen erkanee maantiestä oikealle tilustie, jota noin 150 metriä kuljettuamme tavoitamme tien pohjoispuolelta

HAKALA 1¹² (5) nimisen talon. Olemme nyt toisessa niistä Pienmäestä erotetuista taloista, jonka omistaa Väinö Ikonen. Niin Hakala kuin Pienmäkikin seisovat lähes tasamaalla peltöjen ympäröiminä, joskin kohta Hakalan navetan takaa alkaa metsäinen Hakamäki.

ASUKKAAT

Väinö Salomon Juhonp. Ikonen	s. 1.7.1888
------------------------------	-------------

vo Maria Helena Tuomaant. Viskari	s. 26.7.1891
tr Sirkka Alina	s. 16.10.1915
pa Erik Juhana	s. 9.5.1921

Näiden kahden veljeksien, Väinön ja Ilmarin on tapana kesälauantaisin kuljettaa hevoskyydillä tilan tuotteita (voita, leipää, piirakoita ym.) Enson torille myyntiin. Myös Viipuriin vietiin ainakin heiniä ja vastoja. Yritteliäitä talonpoikia!

Maantielle palattuamme ja sitä runsaat sata metriä kuljettuamme poikkeamme nyt maantiestä vasemmalle erkanevalle tilustielle. Parin sadan metrin pituisen tien päässä on

HERAMÄKI 1¹¹ (6), se toinen Pienmäestä erotetuista. Ensimmäinen omistaja oli Aleksander Juhonpoika Ikonen, hänen jälkeensä Antti Pöhö Ahvolasta, Parviainen, Niilo Ahvenainen, Yrjö Rossi, Tuomas Patjas ja nyt vuodesta 1937 lähtien Valkjärveltä muuttanut Viktor Sihvo. Talo sijaitsee metsäisen mäen eteläkärjessä ja aivan pihapiirissä on pienialainen kalliokumpare. Pellot aukeavat talosta etelään ja länteen.

ASUKKAAT

Viktor Joosepinp. Sihvo	s. 14.5.1898 Valkjärvi
vo Hilma Tuomaant. Aliska	s. 25.10.1897 Muolaa
tr Helmi	s. 12.8.1922 Valkjärvi
tr Impi	s. 17.10.1924 -"
tr Bertta	s. 28.7.1927 -"
tr Rauha	s. 25.10.1929 -"
tr Laura	s. 12.3.1932 -"
tr Martta	s. 7.11.1934 -"
tr Maija	s. 26.4.1938

Taas kerran palaamme maantielle ja jatkamme sitä reilun 100 metriä pohjoiseen. Lähellä tietä, sen länsipuolella on RN:o 1:n viimeinen talo

KORPAHO 1⁹ (7). Talo on N:o 1³:n alkuperää, noin neljännes siitä. Maarekisterissä on 1906 merkitty omistajaksi Pietari Kustaanpoika Ikävalko. Pekka on tullut kotivävyksi ja hänen 1. vaimonsa oli Katri Paavontytär Soppi ja 2. vaimo Helena Joonaantytär Waija. Omistajavaihdoksia on ollut useita. Pekka Ikävalon jälkeen isännöi taloa 1930-luvun alkuvuosille asti hänen vävynsä Albin Kykkänen, sitten ehkä vähän aikaa Eino Soppi (muistietieto) ja ennen nykyistä omistajaa Tuomas Pitkää niin ikään lyhyen aikaa Tuomas Patjas.

ASUKKAAT

Tuomas Matinp. Pitkä	s. 21.7.1894 Antrea
vo Maria Juhont. Puputti	s. 10.9.1908 Jaakkima
pa Toivo Antti	s. 12.12.1935
tr Kaija Kaarina	s. 22.12.1936
pa Matti Juhani	s. 5.9.1938

Jatkamme maantietä 300 metriä pohjoiseen ja siirrymme länteen eroavalle kylätielle, jota noin 700 metriä kuljettuamme olemme Ikosenmäen rinteeseen

alla sekä samalla myöskin kantatalo IKOSENMÄKI RN:o 2:n talojen luona. Ei tämä Ikosenmäki mäkenä niin kummoinen ole. Se on tarjonnut kuitenkin sijat neljälle melkein toinen toisessaan kiinni olevalle talolle, yhden samaan rypäleeseen kuuluvan talon viskautuessa ulommaksi melkein 200 metriä mäestä pohjoiseen.

Aloitamme mäen kiertämisen sen kaakkoiskärjen itäreunassa olevasta talosta

ARMINEN 2⁸ (8). Saamme kerrankin olla talossa, jonka virallinen nimi on sama kuin omistajan sukunimikin. Isojaon alkaessa 1851 kantatalo jakaantui neljään osaan siten, että N:o 2¹:lle jäi puolet koko alasta ja toinen puoli jakaantui 2²:n, 2³:n ja 2⁴:n kesken liki main tasaisesti. Seuraavassa jaossa 1887 2¹:n sitten taas jaettiin siten, että 2⁵:lle tuli kaksi kolmanesta, omistajat Tuomas Tuomaanpoika ja Pärtty Matinpoka Paukkuri ja 2⁶:lle yksi kolmannes, joka nyt sai nimen KAHVARILA, omistaja Tuomas Tuomaanpoika Skaffari. Vuonna 1900 2⁵ halottiin ja saatiin Ikonen 2⁷, Pärtty Matinpoka Paukkuri sekä ARMINEN 2⁸, Yrjö Tuomaanpoika ja Tuomas Yrjönpoika Arminen. Nyt talon omistaa viimeksi mainittu Tuomas Yrjönpoika.

ASUKKAAT

Tuomas Yrjönp. Arminen	s. 23.6.1882 Antrea
vo Eeva Liisa Juhont. Ora	s. 16.5.1885
pa Viljo	s. 31.1.1910
pa Yrjö Armas	s. 16.5.1912
pa Tuomas Veikko	s. 23.2.1919
pa Matti	s. 24.8.1922
pa Erkki Ilmari	s. 10.6.1924
pa Eino	s. 13.11.1908
vo Anna Milja Antint. Pöhö	s. 22.7.1914

Muutama harppaus seuraavaan taloon

IKONEN 2¹³ (9) (Paukkuri). Paukkurit tapasimme jo 1851 2¹:n omistajina. Kuitenkin jo paljon aikaisemmin, vuodesta 1727 lähtien ovat Paukkurit isännöineet Ikosenmäellä. Nyt on isäntänä Eino Matinpoka Paukkuri. Eino Paukkuri toimii maanviljelyn ohella myös liha-alan yrittäjänä, "parisniekkana".

(Eino Paukkurille on myönnetty sukutilakunniakirja siirtoviljelijänä Elimäen Värälässä 24.7.1954.)

ASUKKAAT

Matti Pärtynp. Paukkuri	s. 28.1.1878
vo Helena Pietarint. Pöhö	s. 6.6.1876
pa Eino Pärttyli	s. 27.10.1904
vo Aune Katri Pietarint. Jauho	s. 22.7.1908
pa Eero Pekka Matias	s. 6.10.1934
tr Mirja Sisko	s. 29.7.1936
pa Tapio Pärttyli	s. 18.7.1937
pa Armas Matias Matinp.	s. 4.2.1911
tr Irma Helena Matint.	s. 14.7.1918

Seuraava talomme mäen lounaisrinteellä on

(KÄRKÄS) 2³ (10). Kun maanmittarilla ei ole ollut asiaa tähän taloon vuoden 1851 jälkeen, on talo jäänyt ilman virallista nimeä. Omistussuhteista meillä on kovin puutteelliset tiedot. Tuolloin 1851 talon omisti leski Maria Turtiainen. Sitten onkin pitkälti pimeää. Tiedämme vain, että Kärkäät ostivat 1937 talon Simo Paajaselta. Paajanen on muistitiedon mukaan tullut kotivävyksi taloon, mutta milloin ja kenelle, sitä ei muistitieto tavoita.

ASUKKAAT

Paavo Tuomaanp. Kärkäs	s. 13.9.1865
vo Maria Käki	s. 21.4.1871 Antrea
tr Helena	s. 14.2.1892
pa Lauri Helenanp.	s. 1.8.1925 Kirvu
pa Tuomas Paavonp.	s. 23.7.1900
vo Anna Maria Aatamint. Sutinen	s. 5.12.1897 --
pa Heikki Paavo	s. 17.4.1926 --
tr Kaisa Annikki	s. 1.9.1928 --
pa Yrjö Juhana	s. 7.5.1932 --
pa Matti Antero	s. 21.9.1937

Kierrämme yhä vain mäkeä samaan suuntaan, nyt ehkä runsaan puolen sataa metriä toiseen "nimettömään" taloon

(HENTTONEN) 2² (11). Ei ole maanmittaria tässäkään talossa tarvittu sen koommin, kun IKOSENMÄKI 1851 jaettiin neljäksi. Tämä talo sai numerokseen 2²:n ja jäi ilman virallista nimeä. Omistaja oli silloin Yrjö Matinpoika Vepsa ja Vepsa lienee ollut talonkin nimi. Kerran se vain on joutunut nimeä muuttamaan silloin, kun Tuomas Henttonen avioitui Matti Yrjönpoika Vepsan tyttären Annan kanssa ja tuli kotivävyksi taloon. Nyt talon omistaa Tuomaan poika Väinö Henttonen.

ASUKKAAT

Anna Matint. Henttonen o.s. Vepsa	s. 5.7.1873
tr Anna Tuomaant.	s. 31.7.1901
pa Väinö Matias Tuomaanp.	s. 16.4.1904
vo Helvi Emilint. Höberg	s. 18.3.1912 Viipurin msrk.
tr Irja Annikki	s. 19.6.1932
tr Liisa Marjatta	s. 12.9.1934

Ikosenmäen luoteiskärjestä 200 metriä pohjoiseen on viimeinen tähän ryhmään kuuluvista, talo nimeltä

KAHVARILA 2¹¹ (12) (Patjas). Aiemmin jo kerroimme, että tämän talon omisti 1887 Tuomas Tuomaanpoika Skaffari. Sen jälkeen on omistajia ollut useita. Matti Pöhö ja Matti Kilpiäinen ovat omistaneet Kahvarilan 1920-luvun alussa, kuinka kauan, siitä ei ole tietoa. Ennen nykyistä omistajaa Tuomas Patjasta omisti talon Matti Kurki. Patjas on isännöinyt Kahvarilaa vasta pari vuotta.

ASUKKAAT

Tuomas Antinp. Patjas	s. 10.8. 1868
vo Katri Juhont. Nokelainen	s. 2.7.1873
pa Sulo	s. 13.2.1915
Sulon veljen lapset	
Toini Katri Antint. Patjas	s. 9.2.1916
Erkki Kalevi Antinp. Patjas	s. 2.9.1921 (Kaatui 8.9.1943)

Ennen kuin lopullisesti jätämme Ikosenmäen, on syytä todeta Ikosenmäen ja koko Kamajauholan nuorten innokas osallistuminen Ahvolan, Oravalan ja miksei Seitsolankin nuorten yhteisiin harrastuksiin. Kamajauholaisten aktiivisuudesta näissä asioissa kertoo jo sekin, että Ahvolan nuorisoseuran esimies on seitsemän vuoden ajan ollut Ikosenmäeltä, Eino Paukkuri ensin v:sta 1927 viisi vuotta ja Aarne Arminen hänen jälkeensä kaksi vuotta.

Palaamme maantielle ja jatkamme sitä vielä 300 metriä pohjoiseen. Siinä, tien vasemmalla puolen ja aivan tien reunassa on talo

SEITOLA 2¹⁵ (13) (Pulli). Ensimmäisessä jaossa talo sai numeron 2⁴ ja omistaja oli silloin Antti Juhonpoika Kurki. Seuraavassa jakotapahtumassa 1926 on omistaja ollut Juho Matinpöika Seitsonen ja on talolle silloin annettu nimeksi Seitola. Tuota nimeä ei liene käytetty koskaan. Aikaisemmin talosta on käytetty nimiä Kunttula ja Kurenseppä. Joinakin aikoina paikkaa on käytetty matkustavaisten majapaikkana. Talvisodan alla Nuijamaalta tullut Arvi Kokkonen avasi kaupan tässä talossa. Nyt talon omistaa 1938 kuolleen Juho Pullin perikunta.

ASUKKAAT

Anna Leena Juhont. Pulli	s. 23.4.1886 Antrea
o.s. Seitsonen	
tr Aina Alina	s. 30.10.1911 --
pa Ilmari Johannes	s. 25.9.1919 --
pa Reino Armas	s. 10.12.1920 --
pa Aleksanteri	s. 11.9.1923
Kauppias	
Arvi Aatami Kokkonen	s. 24.12.1912 Nuijamaa
vo Lyyli Abelint. Temonen	s. 7.1.1912 --
pa Jouko Kalevi	s. 1.4.1939 --

Kamajauhola tuli kierretyksi ja lähemme kohti Oravalaa.

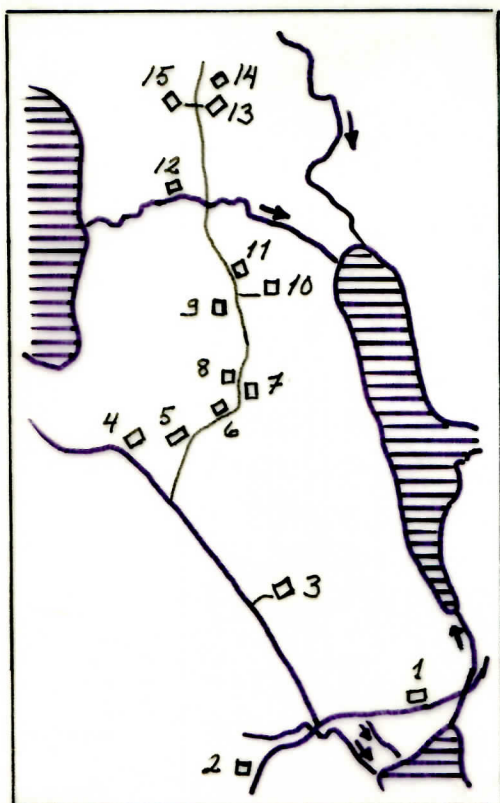
O R A V A L A

Kamajauholan Pullilta lähdemme kohti etelää ja kolmatta kyläämme Oravala. Lähes viisi kilometriä maantietä taivallettuamme olemme lähtöpisteessämme Papumäen päällä. Laskeudumme mäkirinteen alle Rautasenjärven pohjoispäähän, ylitämme ojarummun ja olemme Oravalassa.

Pinta-alallisesti Oravala on kylistämme suurin (noin 15 km²) ja taloluvultaan Ahvolan jälkeen toiseksi suurin. Asutuksen sijoittuminen on Oravalassa paljonkin keskittyneempää ja yhtenäisempää kuin Ahvolassa. Voidaan sanoa, että talot pääosin ovat kylän nimikkojärveä ympäröivien peltojen reunamilla. Kylä on kuitenkin liian laaja yhdeksi taloryhmäksi, joten jaamme sen kolmeksi taloryhmäksi ja annamme niille nimet, osin omavaltaisesti.

Kolme ensimmäistä taloa muodostaisivat oikeastaan oman pienen ryhmänsä, mutta yhdistämme ne kuitenkin suurempaan ryhmään.

Sokansoppi

1. (RAUTANEN) 2 ⁹	Paavo Rajala
2. KIVIOJA 2 ²⁶	Juho Laitinen
3. TIHVERÄ 2 ³⁷	Matti Laitinen
4. AAPPOLA 2 ²⁹	Eino Puhakka
5. HAKALA 1 ⁴⁶	Paavo Ahvonen
6. (PANU)	Pekka Orava
7. (MÖKKI)	Anton Jarva
8. SOPPELA 1 ²⁵	Anton Jarva
9. TOIVOLA 1 ³¹	Vilho Könönen
10. RANTALA 1 ³²	Antti Kuittinen
11. VANHAPAIKKA 1 ³³	Jooseppi Uosukainen
12. KYTÄNTALO 1 ³⁷	Herman Virolainen
13. UUSIPAIKKA 1 ⁴⁸	Juho Kuittinen
14. MATTERI 1 ³⁶	Vilho Orava
15. HIINIEMI 1 ⁴²	Juho Sokka

Ennätimme Kamajauholaista palatessamme Ahvolan ja Oravalan kylien rajalle, Rautasenjärvestä Ahvolanjärveen laskevan puron rummulle. Jatkamme maantie-

tä satakunta metriä ja olemme Oravala-kierrokseme ensimmäisessä talossa. Tien pohjoispuolella, aivan tien reunassa on

(RAUTANEN) 2⁹ (1). Rautanen on vuoden 1889 jakotoimituksessa tehty halkomalla tilasta 2¹ ja on omistaja silloin ollut Aatam Matinpoika Orava. Omistajavaihdoksia talolla on ollut useita. Vuosisatamme alkukymmeninä ovat Sunit, ensin Juhana Matinpoika, Ahvolan Antti Sunin veli, ja sitten Matti Juhananpoika omistaneet talon. Sunien jälkeen 1920- ja 1930-lukujen taitteessa on omistajana ollut lyhyen ajan, ehkä pari vuotta Joutsenosta tullut Juho Tuuha ja hänen jälkeensä 1930-luvulla ainakin joitakin vuosia Äyräpäästä tullut Armas Parikka. Nyt talon omistaa viipurilainen liikemies PaaVo Rajala, joka perheineen pitää Rautasta kesäpaikkanaan. Kyllähän Rautanen kesäpaikkana on hyvä, suorastaan kadehdittava. Talo on harvinaisen kauniissa maisemassa, ympärillään lähes joka suunnalla korkealle kohoavat mäet, jotka pari vuosikymmentä sitten saivat luovuttaa puustonsa sodan pieksettäväksi, mutta jotka nyt ovat jo saaneet uuden vihreän havuvaipan alastomuutensa verhoksi. Parhaana kaikesta etelässä kirkasvetinen Rautasenjärvi, myös Heralammeksi kutsuttu, jonka lännen puoleiset korkeat rantakalliot keskikesän ilta-auringossa heittävät kuvajaisensa järven peilikirkkaana kuultavaan pintaan. - Perimätiedon mukaan on Rautanen jossakin vaiheessa ollut myös kestikievarina.

Puoli kilometriä Viipurin suuntaan kuljettuamme on maantiestä oikealla seuraava talokohteemme

KIVIOJA 2²⁶ (2) (Hauhia, Juho Laitinen). Talo sijaitsee maantien mutkassa Hauhianmäen pohjoispään kohdalla. Rautasen kanssa samaa tilaa ollut Kivioja on 1889 jaossa saanut omistajakseen Heikki Matinpoika Oravan. Nyt talon omistaa Juho Laitinen. Ennen häntä vuosisadan vaihteen tienoilta 1930-luvun alkuun asti talon omistivat Hauhiat, ensin Antti ja sitten hänen poikansa Eemeli. Lieneekö talon kaakkoispuolella oleva, Vapaussodan taistelupaikkana ollut mäki saanut nimensä tästä Hauhia-sukunimestä? Hauhia on viimeisin maantien ulottuvissa oleva talo Viipurin suuntaan mentäessä.

ASUKKAAT

Juho Eliaanp. Laitinen	s. 5.4.1892
vo Helena Heikint. Orava	s. 12.12.1881
tr Helvi Laine	s. 24.4.1910 Viipuri
tr Elin Helena	s. 28.6.1913 -"
pa Reino Henrik Johannes	s. 10.10.1918 -"

Palaamme Hauhialta maantietä takaisin parisen sataa metriä ja jatkamme luoteeseen erkanevaa Oravalan kylätietä. Sen nimisenä tie jatkuu noin neljän kilometrin matkan, halkoo kylän peltoaukeat, sivuaa lounaan puolelta Oravalanjärveä, kaartuu vähitellen länteen ja ylitettyään Jääsken ja Viipurin pitäjien rajan päättyy lopulta Porinkylän kohdalla Viipuri - Imatra

maantiehen. Etenemme Jääsken maantiestä noin 400 metriä ja poikkeamme vajaan sadan metrin matkan oikealla olevaan taloon

TIHVERÄ 2³⁷ (3) (Uusipelto, Laitinen). Talon maat koostuvat usean tilan maista. Itse talo sitä ympäröivine maineen on kuulunut alun pitäen Aapon taloon. Vuoden 1894 jaossa on Aaposta lohkaistu Uusipelto saanut numerokseen 2¹³ ja omistajaksi on merkitty Matti Pekanpoika Orava. Myöhemmin, ainakin jo Vapaussodan aikana on talon omistanut Juho Henttonen. 1920-luvun lopulla omistajiksi tulivat Laitiset, ensin kaiketi Antti ja myöhemmin hänen poikansa Matti. Laitiset ovat 1930-luvun alussa kartuttaneet maaomistustaan ostamalla Hauhian tilasta 3,24 ha:n maa-alan sekä yhdessä Juho Jaatisen kanssa Vanha-Mäkelän talon, jossa kummankin osuudeksi tuli noin 25 ha maata.

ASUKKAT

Antti Eliaanp. Laitinen	s. 12.2.1879
vo Anna Matint. Talikka	s. 7.8.1882
pa Matti Antinp.	s. 29.12.1903
vo Aune Katri Tuomaant. Viskari	s. 16.12.1904
tr Hilikka Helena	s. 31.7.1928
pa Antti Armas	s. 8.9.1930
pa Lassi Matti	s. 28.9.1932
pa Keijo Tuomas	s. 10.12.1935

Jätämme nämä muuhun kylän asutukseen nähden hajasijoittuneena olevat talot ja siirrymme kylätietä runsaan puolen kilometrin matkan seuraaviin kohteisiimme. Tässä kohden on kuitenkin syytä pysähtyä hieman silmäilemään aikaisempaa historiaa. Sukututkijoiden (Heljä Pulli ja Teppo Karppinen) mukaan Oravalassa on v.1688 ollut kaksi taloa, Klemetti Teräväinen ja Perttu Pekanpoika Pokkinen. Yhdeksän vuotta myöhemmin, siis v. 1697 ovat kylän asukkaina olleet Nuutti Nuutinpoika sekä veljekset Yrjö ja Tuomas Ollinpojat. Heljä Pullin mukaan Yrjö ja Tuomas ovat olleet Skytän sukua. Tuomas on ollut rakuunana. Oletettavasti Skytän suku on tullut Oravalaan jo 1696. Skyttien mukaan on Isojaon alkaessa RN:o 1:n kantatalo saanut nimekseen Kyttä. Tämän Kytän kantatalon parissa saamme seuraavaksi viipyä pitkään.

Laskeudumme Aaponmäen pohjoiskärjen rinnettä, ohitamme Sokansopelle erkanevan tien haaran ja tavoitamme mäen alarinteellä talon

AAPPOLA 2²⁹ (4) (Järvelä, Eino Puhakka). Yhtä hyvin, ehkäpä paremminkin olisimme voineet antaa talolle nimeksi ja rekisterinumeroksi Kyttä 1⁶. Paremminkin siksi, että talon rakennukset ovat Kytän kantatalosta aikoinaan lohkaistun tilan maalla ja että myöskin talon maista melkein kaksi kolmasosaa muodostuu Kytän maista. Talon asuinrakennus valmistui vuonna 1929, muut rakennukset vähän myöhemmin. Kytän tilan osalta viimeinen jakotoimitus on vuodelta 1859, jolloin RN:o 1² halottiin kahtia. Nyt kyseessä oleva

puolikas, RN:o 1⁶ jäi Aadam Paavonpoika Skytälle. Nykyisen omistajan Eino Puhakan isoisä Martti Ora on ostanut tilan noin 1880 paikkeilla ja ovat myyjinä todennäköisesti olleet Riitta Aadamintytär Skyttä ja hänen miehensä Matti Seppänen. (Tässä yhteydessä tulkoon kerrotuksi, että tätä kirjoitettaessa jo edesmennyt kirjailija ja karjalaista kulttuuria vahvasti edistänyt Kyösti Skyttä oli tätä Oravalan Skyttien sukua, Ollista lukien jo yhdeksättä polvea.) Niin kuin edellä jo kerroimme, Eino Puhakan tilaan kuuluu maita myöskin Orava-kantatilasta. Noin 1920-luvun puolivälissä (muistitieto) Eino Puhakan isä Antti Puhakka osti Pietari Pietarinpoika Oravalta, "Aapon Pekolta", tilan RN:o 2¹², joka sitten 1930-luvun alkupuolella jaettiin veljesten Vernerin ja Einon kesken siten, että Einolle jäi noin 3/5 tilasta. Lisäksi Einon omistuksessa on osa ns. Suuren Puhakan maista. Kaikkiaan Aappolan ym. tilojen yhteinen pinta-ala on noin 100 ha. (Eino Puhakka on saanut sukutilakunniakirjan siirtoviljelijänä Elimäen Värälässä 15.11.1965.)

ASUKKAAT

Eino Martti Antinp. Puhakka	s. 24.6.1903
vo Helena Joonant. Forsman	s. 25.9.1903 Joutseno
pa Erkki Martti Kalevi	s. 6.3.1927
tr Eeva Marjatta	s. 3.11.1928
pa Pertti Lauri Olavi	s. 22.1.1933
pa Antti Sakari	s. 3.12.1937

Vain harppaus tilusrajan yli ja olemme talossa

HAKALA 1⁴⁶ (5). Tällä kertaa olemme talossa, jonka virallinen nimi on vakiintunut käyttöön. Hakala-nimeen on aikojen saatossa liitetty "kylkeisiä". Käytettiin nimityksiä Vanha-Hakala ja Ahvos-Hakala. Herää kysymys, milloin taloa alettiin kutsua Hakalaksi? Veljekset Pietari ja Matti Adaminpojat Ahvonen myivät aivan viime vuosisadan lopulla Ahvolasta Hakala-nimisen talon (joka oli osa Mummolan kantatila ja joskus Mummolaksikin sanottu) ja ostivat Oravalasta puolikkaan Kytän kantatalosta lohkaistusta tilasta RN:o 1⁹, toisen puolikkaan jäädessä myyjälle Antti Juhonpoika Laitiselle ja hänen lapsilleen. Ahvosten talo sai sitten vuoden 1901 jakotoimituksessa nimen ja numeron Hakala 1¹³. Oliko Hakala-nimi käytössä jo ennen Ahvosten tuloa vai toivatko sen tullessaan Ahvolasta? Jälkimmäisen vaihtoehdon puolesta puhuu tutkija Laila Lehikoisen maininta, että Oravalankin Hakalasta olisi joskus käytetty Mummola-nimeä. Hakala on säilynyt Ahvosten suvulla. Talon isännistä usean kohtalona on ollut kuolla nuorena. Pietari Adaminpoika heistä eli vanhimmaksi. Hän kuoli Vapaussodan aikana ehkä hieman yli 70-vuotiaana. Matti Adaminpoika kuoli 1903 noin 50-vuotiaana. Matilla oli kaksi poikaa, joista nuorempi, Matti kuoli 1905 hieman yli 20-vuotiaana ja vanhempi, Adam 1910 juuri 30 vuotta

täyttäneenä. Adamin poika Matti taas aloitti "isännöinnin" alle 3-vuotiaana ja jatkoi sitä Ahvos-isännistä pisimpään eli 29-vuotiaana tapahtuneeseen kuolemaansa asti. Saman suuntainen on ollut taloon tuotujen naistenkin osa. Adam Matinpojan vaimo Helena o.s. Ahvonen kuoli 35-vuotiaana oltuaan sitä ennen 5 vuotta leskenä ja 5 vuotta toisessa aviossa Juho Rahikaisen kanssa. Matti Adaminpojan vaimo Iita o.s. Hyytiä taas kuoli 1934 25-vuotiaana. Vain Matti Adaminpoika vanhemman leski Vappu Matintytär o.s. Ihalempiä eli vanhaksi. (Hän kuoli 1946 89 vuotiaana.)

Vuodesta 1937 Hakalan omistaa Paavo Antero Matinpoika Ahvonen. (Tämän suvun sukunimi Ahvonen päättyy Paavoon, mutta suvussa usein esiintynyt ristimänimi Adam jatkaa perinnettä. Paavon tytär on naimisissa englantilaisen Steven Trend'n kanssa ja heidän toisen poikansa nimi on Tristan Adam.)

ASUKKAAT

Vappu Matint. Ahvonen o.s. Ihalempiä s. 5.10.1856
pojanpojanp Paavo Antero s. 19.1.1932

Hakalasta siirrymme ensin koilliseen ja sitten pohjoiseen suuntautuvalle Sokansopelle johtavalle kylätielle. Runsaan sadan metrin päässä Hakalasta, tien vasemmalla puolella on mökki, josta meillä on kovin vähän tietoa. Maarekisteristä sitä ei löydy. Kartan mukaan se on Hakalan maalla. Kartan mukaan annamme mökille nimen

PANU (6). Ainakin joskus mökistä käytetään Panu-nimitystä, yleisemmin kuitenkin asukkaan mukaan Pekka Orava tai Aapon Pekko. Aikaisemmin mökissä asui Heikki Matinpoika Silvonen perheineen.

ASUKKAAT

Pietari Pietarinp. Orava s. 27.3.1884
vo Lydia Kaarlont. Lyytikäinen s. 6.12.1893 Kerimäki

Jatkamme kylätietä taas noin sadan metrin matkan. Tällä välillä tie kaartuu pohjoiseen ja heti mutkan jälkeen tien reunassa oikealla on toinen

MÖKKI (7). Tästä mökistä tiedämme ainankin hieman enemmän kuin edellisestä. Mökki on Soppelan talon maalla ja myöskin Soppelan omistajan Jarvan omistuksessa. Laitiset sen aikanaan ovat rakentaneet, luultavasti "mummon ja vaijan mökiksi". Mummon ja vaijan mökkinä se aikaisemmin on ollutkin. Kun Laitiset 1928 myivät Soppelan ja muut siihen liittyvät tilat Pekka Hirvoselle, jäi Laitisen vanhalle pariskunnalle, Anna-mummolle ja Eljas-vaijalle elinikäinen asumisoikeus tilalle. Tässä mökissä vanha pariskunta sitten asuikin, kumpikin kuolemaansa asti. Anna kuoli 1930 ja Elias 1937. On luultavaa, että he asuivat mökissä jo ennen Laitisten talon myyntiä.

ASUKKAAT

Vappu Pietarint. Hämäläinen s. 10.12.1887
o.s. Orava
pa Viljam Matinp. s. 27.6.1913

vo Elma Maria Albinuksent. Puustinen s. 29.1.1909 Heinävesi
 pa Teuvo Olavi Viljaminp. s. 24.10.1939

Sitten vain harppaus tien yli sen länsipuolelle ja olemme talossa

SOPPELA 1²⁵ (8) (Jarva). Talon maat koostuvat useasta eri tilasta, joista Soppela, Harjula, Näpinkytö ja Lasniitty ovat RN:o 1⁹:stä lohkottuja ja Onnela (noin 11 ha) RN:o 1¹:n Kytäntalosta. Laitisen suvun hallussa talo on ollut pitkään. Isojaon käynnistyessä 1839 talo on ollut Juho Antinpoika Laitisen omistuksessa. Vuonna 1879 on siitä lohkottu Sokalle 73 ha ja 161 ha jäi silloin Antti Juhonpoika Laitisen omistukseen numerolla 1⁹. Seuraavassa jakotoimituksessa 1901 Ahvosille siirtyi puolet talosta ja toinen puoli jakaantui siten, että Soppela 1¹⁴ tuli Elias Antinpoika Laitiselle ja Harjula 1¹⁵ Antti Juhonpoika Laitiselle ja Yrjö Heikinpoika Oravalle. Vuonna 1903 Harjula vielä jaettiin kahdeksi niin, että Harjula 1¹⁶ jäi Antti Juhonpoika Laitiselle ja Toivola 1¹⁷:n sai Yrjö Heikinpoika Orava. (Olikohan tämä Yrjö Heikinpoika Orava Antti Juhonpoika Laitisen vävy?) Laitisten omistuksen aikana taloa sanottiin Uus-Hakalaksi, Laitis-Hakalaksi tai vain Laitiseksi, Soppelaksi tai Harjulaksi tuskin milloinkaan. Laitisten omistus päättyi 1928, jolloin he myivät talon Pekka Hirvoselle Juuasta. Hirvosen omistus kesti kuitenkin vain runsaan vuoden ja talon osti häneltä Säkkijärveltä tullut Anton Jarva. Viimeisimmät vuodet on isäntänä ollut Antonin poika Toivo.

ASUKAAT

Anton Simonp. Jarva	s. 11.8.1871 Säkkijärvi
vo Sofia Pietarint. Niemi	s. 15.12.1872 --
pa Toivo Johannes	s. 13.6.1907 --
vo Toini Inkeri Tuomaant. Mallat	s. 24.5.1912
pa Seppo Pellervo	s. 25.12.1932
tr Tuovi Laine Tuulikki	s. 14.2.1937
pa Hannu Tuomo Kaleva	s. 25.7.1938

Jatkamme kylätietä runsaan sadan metrin matkan ja olemme tien reunassa vasemmalla olevassa talossa

TOIVOLA 1³¹ (9) (Könönen). Edellisen talon yhteydessä kerroimme, että Toivola jäi 1903 Yrjö Heikinpoika Oravan omistukseen. Seuraava jakotapahtuma on vuodelta 1923, jolloin Toivolan omistajana oli jo Tahvo Könönen. Tarkemmin emme tiedä, milloin Könöset Oravalaan tulivat, mutta ennen Vapaussotaa joka tapauksessa. Ennen Könösiä on Toivolan omistanut Schuschin-niminen rautatievirkailija. Emme tiedä kuinka kauan, mutta Vilho Oravan jättämän tiedon mukaan Sten Suvio (Schuschin), Berliinin olympialaisten nyrkkeilyn välisarjan kultamitalisti, on syntynyt 1911 Oravalassa. On hyvin mahdollista, että Schuschinit ovat tulleet 1910-luvulla ja lähteneet joskus ennen Vapaussotaa. Tuo vaikeasti sanottava Schuschin-nimi muuttui kyllä kansan suussa Sussinaksi. Könösen pojat ovat hyvin aktiivisesti

osallistuneet paikkakunnan kulttuuri- ja maanpuolustusharrastuksiin. Yrjön osallistumisesta Vapaussotaan olemme kertoneet MUISTOJEMME AHVOLA 1:n VAPAUSSODAN AHVOLA-luvussa. Yrjö toimi myöskin suojeluskunnan kyläosaston päällikkönä sen alkuvaiheessa. Vilho jatkoi samassa tehtävässä 1920-luvun loppuun asti. Veljeksistä vanhin, Akseli, taas toimi Ahvolan nuorisoseuran esimiehenä pitempään kuin kukaan toinen eli 7 vuotta. Nyt taloa isännöi pojista nuorin, Vilho.

ASUKKAAT

Tahvo Mikonp. Könönen	s. 29.9.1858 Pälkjärvi
tr Hildur Maria	s. 28.6.1898 Viipuri
pa Vilhelm Jooseppi	s. 2.6.1901 -"-
vo Helmi Maria Kallent. Hyttinen	s. 23.9.1911 Jaakkima
tr Kirsti Maria	s. 3.3.1935
pa Auvo Kalervo Reino	s. 17.6.1936

Vain pieni pätkä kylätietä ja poikkeamme oikealle erkanevalle tilustielle, jota 100 metriä kuljettuamme olemme talossa

RANTALA 1³² (10) (Antti Kuittinen). Rantala on vuonna 1924 lohkaistu asutustilana Vanhapaikka-tilasta ja on RN:o 1¹:n alkuperää. Talo lienee sijainnut paikallaan jo paljon aikaisemmin ja ollut Kuittisten asuma, mutta sen aikaisista omistussuhteista ei meillä ole tietoa. Talon eteläpuolella, Ahvolanjärven rannalla on mäki, jota ainakin jossakin vaiheessa on sanottu Viilarinmäeksi. Järven ja mäen välissä on pelto, jota taas sanotaan Viilarinpelloksi. Perimätietona kerrotaan, että Koppulinkoskessa 1700-luvulla toimineen sahan viilarilla on ollut asumus täällä järven länsirannalla ja sen mukaan pelto ja mäki ovat saaneet nimensä. Vapaussodassa Ahvolan rintaman taistelukuvausten yhteydessä on kyseistä mäkeä sanottu Könösenmäeksi. Tuo nimi lienee taistelijoiden antama, eikä sillä ole ollut yleisempää käyttöä. On tällä mäellä kolmaskin nimi, Pyttymäki (Pytmäki), joka taas lienee ollut varhaisemmassa käytössä.

ASUKKAAT

Antti Pietarinp. Kuittinen	s. 1.12.1895 Venäjä
vo Saima Lyydi Juhont. Seitsonen	s. 12.7.1902 Antrea
pa Martti	s. 30.12.1924
pa Eino Juhani	s. 28.6.1929
tr Anna-Liisa	s. 25.11.1930
Isännän sisar	
Anna Lyydi Pietarint. Kuittinen	s. 6.5.1898

Palaamme takaisin kylätielle, jota taas vain harppaus pohjoiseen ja olemme talossa

VANHAPAIKKA 1³³ (11) (Uosukainen). Jälleen olemme talossa, jonka nimi on määräytynyt aina omistajan sukunimen mukaan. Kartalla nimenä on Vanhatalo. Vuoden 1901 jaossa alkuperäinen RN:o 1¹ lohkotiin kolmeen osaan ja yksi niistä, Vanhapaikka jäi Pekka, Juho ja Helena Kuittisen omistukseen.

Tämän jälkeen on omistajaksi jossain vaiheessa tullut Mikko Suomalainen. Vuoden 1922 keväällä talon omistajaksi tuli Matti Hatakka Jääsken Lokkarilasta. Hatakan omistusta kesti kymmenen vuotta, minkä jälkeen Vanhapaikan omistajaksi tuli säkkijärveläissyntyinen Matti Tapio. Viimeisin omistajanvaihdos tapahtui aivan vuosien 1938-1939 vaihteessa, jolloin omistajaksi tuli Valkjärveltä muuttanut Joosep Uosukainen.

ASUKKAAT

Joosep Juhonp. Uosukainen	s. 21.4.1902 Valkjärvi
vo Hilma Hanna Juhont. Rautiainen	s. 26.3.1912 "-
pa Jouko Juhani	s. 22.8.1931 "-
pa Kauko Kullervo	s. 3.4.1935 "-

Jatkamme taas kylätietä parisen sataa metriä, ylitämme Oravalanjärvestä Ahvolanjärveen laskevan Pusajoen sillan ja lähdemme jokivartta vasemmalle kohden seuraavaa taloamme nimeltä

KYTÄNTALO 1³⁷ (12) (Virolainen). Myös Kytäntalon kohdalla on ollut useita omistajanvaihdoksia. Vuoden 1901 jaossa on omistaja ollut Aatami Matinpoika Orava, 1911 Matti Matinpoika Suni ja 1923 jo sitten nykyinen omistaja Herman Virolainen. Muistitiedon mukaan Virolainen on tullut Oravalaan jo edellisen vuosikymmenen jälkipuoliskolla. Talon asuinrakennus on Pusajoen pohjoispuolella silokalliolla, joen puoleinen pääty korkeiden, luonnonkivistä tehtyjen nurkkapilareiden päälle rakennettuna. Karjarakennus on joen eteläpuolella ja käynti sinne tapahtuu joen yli rakennettua siltaa pitkin. Kytäntaloa on aikaisemmin sanottu nimellä Pusa ja taidetaan sanoa vielä nytkin joskus. Lieneekö talo saanut nimen joesta vai joki talosta? Talon nykyisetkin rakennukset ovat vanhoja, mutta vielä vanhempi on varmasti ollut se Pusan vanha tupa, mistä oli saatu paikkakunnalla paljon käytetty sanonta "Se o nii hupa, ko Pusa vanha tupa". "Se" saattoi olla ihan mikä tahansa, jokin esine, työkalu, hevonen ja miksei ihminenkin.

ASUKKAAT

Herman Tuomaanp. Virolainen	s. 12.7.1890
vo Aina Katri Juhont. Talikka	s. 3.5.1893 Antrea

Sitten taas takaisin kylätielle ja sitä noin 250 metriä pohjoiseen, missä tavoitamme yhdessä ryppäessä kolme taloa, jotka samalla ovat Sokan-sopeksi nimittämämme taloryhmän viimeiset. Käymme ensin RN:o 1¹:n alkuperää olevissa taloissa. Tiestä oikealle on ensin

UUSIPAikka 1⁴⁸ (13) (Juho Kuittinen). Uusipaikka on 1901 tullut RN:o 1¹ alkuperää olleesta tilasta lohkaistuna Elias Juhonpoika Kuittisen omistukseen. Samalla suvulla talo on säilynyt, nyt viimeisenä omistajana Juho Eliaanpoika. Talo on peltojen ympäröimä, joitakin pihapuita verhonaan. Uusipaikan niin kuin kahden edellisenkin talon maat ulottuvat Ahvolan ja Oravalan kylien rajana mutkittelevaan jokeen.

ASUKKAAT

Johannes Eliaanp. Kuittinen	s. 2.4.1900
vo Anna Lydia Vilhelmint. Markus	s. 1.2.1904 Antrea
pa Lauri Olavi	s. 16.11.1923
tr Eeva Annikki	s. 12.7.1937
Isännän sisar	
Ester Johanna Eliaant. Kuittinen	s. 17.9.1902

Jälleen vain harppaus tilusrajan yli ja olemme talossa

MATTERI 1³⁶ (14) (Vilho Orava, Simo Juhana Mari mökki). Mökki on muistitiedon (Lauri Kuittinen) mukaan rakennettu 1930-luvun alussa Kytäntalosta lohkaistulle tontille. Lohkomistoimitus päättyi 1931 ja on omistajaksi merkitty Maria Orava. Nimi Matteri lienee peräisin saman nimisestä pellostä, joka tosin sijaitsee lähes puoli kilometriä pohjoisempana lähellä Höytölänjokea. Matterinpelto on Vanhapaikan maata. Vilho Oravan jättämän tiedon mukaan kylien välistä jokea on sanottu myöskin Matterinjoeksi. Ahvolan puoleisissa taloissa tuota nimeä ei tunnettu, vaan sitä sanottiin Höytölän- ja aivan alajuoksua Luhajoeksi.

ASUKKAAT

Maria Aleksanterint. Orava	s. 6.6.1867
o.s. Röyskö	
pa Vilho Johannes Juhonp.	s. 28.12.1903

Viimeisimpään tämän suunnan taloon siirrymme ylittämällä kylätien ja jatkamalla tilustietä vajaan sadan metrin matkan länteen. Tien päässä, metsän ja länteen sekä lounaaseen aukeavien peltojen rajassa on talo nimeltä

HIINIEMI 1⁴² (15) (Sokka). Hiiniemi on lohkaistu RN:o 1³:sta (Hakala) Juho Mikonpoika Sokalle. Sokat ovat tulleet Oravalaan Antrean Sokkalasta vuoden 1877 alkupuolella (Helmi Tolonen o.s. Sokka on perimätietona kertonut, että hänen isänsä, 1876 syntynyt Juho Juhonpoika on ollut ryömivä lapsi silloin, kun Sokat tulivat Oravalaan). Hiiniemen samoin kuin kahden edellisenkin talon rakennukset ovat aivan tasaisella maalla ja maaperänä savikko.

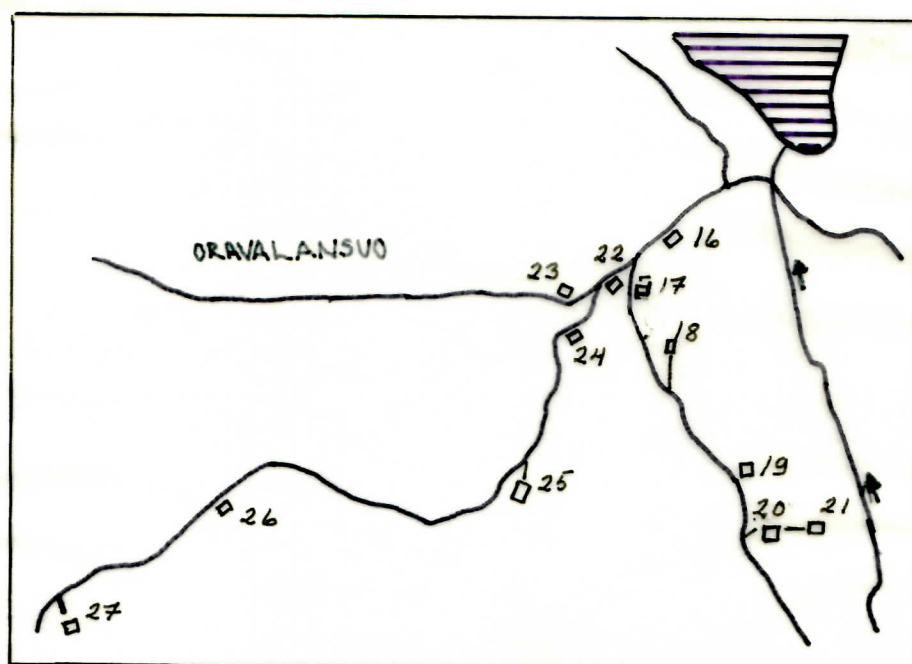
ASUKKAAT

Johannes Juhonp. Sokka	s. 4.6.1876 Antrea
vo Hilda Juho-Kustint. Suomalainen	s. 5.12.1887 Karttula
tr Helmi Elina	s. 5.1.1932

Sokansopen kylätie päättyi varsinaisesti näihin viimeisiin taloihin, jatkuen kuitenkin pahaisena kärrytienä vielä noin kilometrin matkan joen suuntaisena päätyen Höytölän kylätiehen.

Palaamme tulotietämme Aaponmäelle ja jatkamme Oravalan kylätietä luoteeseen kohden seuraavaa taloryhmää, jolle - jälleen varsin omavaltaisesti - annamme nimeksi Saihoinkulma.

Saihoinkulma

16. HÄRKÖLÄ 2 ¹⁸	Pekka Orava
17. (ORAVALA) 2 ³	Verner Puhakka
18. (JÄKKÖLÄ) 2 ⁷	Oskari Ikonen
19. VANHAPAIKKA 2 ²¹	Juho Orava
20. RIIHIMÄKI 2 ²²	Paul Pohtamo
21. SAIHOI 2 ²³	Matti Seitsonen
22. (TIKKANEN)	Paavo Tikkanen
23. (MÖKKI)	Adolf Mäkinen
24. RINTALA 3 ²³	Gunnar Rantanen
25. ONNELA 2 ¹⁹	Verner Puhakka
26. HARJULANESSO 1 ²²	Juho Orava (Härkölä)
27. ESSO 1 ³⁴	August Silfversten

Jatkamme Sokansopen tiehaarasta Oravalanjärven eteläpäähän ja siirrymme Oravalan kylätieltä vasempaan erkanevalle vähän pienemmälle kylätielle. Tätä lounaaseen suuntautuvaa tietä pari sataa metriä edettyämme olemme ensimmäisessä Saihoinkulmaksi nimittämämme taloryhmän talossa

HÄRKÖLÄ 2¹⁸ (16). Tien vasemmalla puolella, aivan tien reunassa peltojen ympäröimänä seisoo tämä talo, varmaan yksi kylän vanhimmista. Jaossa 1840 on se saanut numerokseen 2² ja omistaja on ollut Vappu Yrjöntyttä Orava. Nyt talon omistaa Pekka Orava. Harvinaiseksi vaihteeksi olemme tällä kertaa talossa, jonka kutsumanimi on sama kuin sen virallinen nimikin.

ASUKKAAT

Pietari Juhonp. Orava

s. 19.3.1894

vo Anna Matint. Seitsonen	s. 21.2.1895
tr Aune Maria	s. 22.6.1921
tr Hilikka Kaarina	s. 10.7.1923
pa Väinö Matti	s. 20.5.1925
pa Aarne Johannes	s. 14.6.1927
pa Pekka Kalevi	s. 24.6.1936

Jatkamme Härkölästä taas parisen sataa metriä seuraavaan talokohteeseemme. Tie on tällä matkalla kaartunut etelään suuntautuvaksi. Jälleen aivan tien reunassa sen vasemmalla puolen on uusi kohteemme, tällä kertaa Oravalan sekä samalla koko koulupiirimme vaurain talo

(ORAVALA) 2³ (17) (Puhakka, myös Suur-Puhakka). Ainakaan kovin usein ei Oravala-nimi ole ollut käytössä. V. 1932 painetussa Suomen maatilat kirjassa on käytetty tätä nimeä ja siihen perustuen mekin olemme tälle talolle tuon nimen antaneet. Isojaossa v. 1840, jossa Orava-kantatalo on jaettu viiteen taloon, on tämä talo saanut numerokseen 2³ ja jäänyt - kuten kaikki toisetkin talot - ilman nimeä. Kun myöhemminkään ei kyseisellä tilalla ole suoritettu jakoja, on talo näin jäänyt ilman virallista nimeä. Taloon on vuosikymmenien kuluessa liitetty ostopien kautta useita taloja ja maa-alueita, joilla kaikilla on ollut omat nimensä. Suurimmat maaostot ovat olleet Martti Oran noin 1880 ostama Kyttä 1⁶ ja Antti Puhakan 1920-luvun puolivälin paikkeilla ostama Aappola 2¹², joista Kyttä kokonaan ja Aappolasta suurempi osa myöhemmin siirtyivät Eino Puhakan omistukseen. Myös kantatila Pokkiseen kuulunut, aikaisemmin Pöhöjen omistama talo numero 3⁶ on jossakin vaiheessa liitetty oston kautta Oravala-taloon. Edellä mainittu Martti Ora on ollut Oravala-talon omistajana viime vuosisadan loppupuolella. Hänet tunnetaan aikansa edistyksellisenä talonpoikana ja muutenkin monen toimen miehenä. Hän kierteli kauppiaana maakuntia ostellen voita, lintuja ja muutakin tavaraa sekä toimitti ne edelleen myyntiin Viipurissa ja Pietarissa. Myöskin rehua hän toimitti Viipurin ja Lappeenrannan varuskunnille. Kyläkauppiaanakin Ora toimi Oravalassa tämän vuosisadan puolelle asti. Ostomatkoillaan Etelä-Pohjanmaalla hän tutustui soiden saveamiseen ja toi opin Oravalan, mistä se sitten levisi muualle Jääskeen ja naapuripitäjiinkin. Martti Oran jälkeen taloa isännöi Jääsken Kärätilästä Oralle kotivävyksi tullut Antti Puhakka ja nyt talon omistaa Antin poika Verner Puhakka. Talon edistyksellisyyttä kuvaa sekin, että se on ollut ensimmäinen maatalousharjoittelutila Jääskessä.

Tähän taloon liittyen vielä eräs episodi: Antti Puhakan ja Maria Oran pojista yksi, maisteri Väinö Puhakka osallistui aktiivisesti ja varsin merkittävällä tavalla jääkäri- ja jääkärioppilaikseen Karjalassa. Hänen ansionsa jääkäri- ja jääkärioppilaikseen syntymisessä ja kehittämisessä on jälkeen päin todettu paljon suuremmaksi kuin mitä aikanaan on annettu julkisuuteen (mm. kenraali Aarne

Sihvo kirjassaan Muistelmani I).

ASUKKAAT

Verner Antinp. Puhakka	s. 30.6.1899
vo Laina Katriina Antint. Suni	s. 14.2.1902
Saima Emilia Antint. Puhakka	s. 30.7.1895

Seuraavaan taloon siirtyäksemme jatkamme samaan suuntaan noin 150 metriä ja olemme talossa nimeltä

(JÄKKÖLÄ) 2⁷ (18) (Ikonen). Olemme taaskin talossa, joka on jäänyt ilman virallista nimeä. Isojaon toimituksessa on RN:o 2⁴ halottu kahtia ja tämä talo on jäänyt Matti Antinpoika Ahvosen omistukseen RN:olla 2⁷. Luultavasti Matti Ahvosen jälkeen on omistajaksi tullut Jaatinen, mahdollisesti 1857 syntyneen Tuomaan isä Juho. Viimeinen Jaatis-omistaja oli 1930-luvun puolivälin tienoille asti Juho Tuomaanpoika Jaatinen. Hänen isännyytensä aikana taloon liitettiin oston kautta puolikas Vanha-Mäkelä-tilasta, jonka jälkeen kokonaispinta-ala oli noin 100 ha. Vauras talo, jonka kutsumanimenä oli pitkään Jaatinen. Juho Jaatisen jälkeen oli omistajana joitakin vuosia Paul Pohtamo ja viimeisenä Antreasta tullut Oskari Ikonen.

ASUKKAAT

Lauri Oskar Paavonp. Ikonen	s. 13.1.1903 Antrea
vo Kerttu Laurint. Tauru	s. 10.10.1913 --
pa Paavo	s. 31.8.1935 --
tr Marja Liisa	s. 10.10.1938 --

Jäkkölästä jatkamme kylätietä, joka kaakkoon suuntautuvana sivuaa länsipuolelle jäävää mäenrinnettä. Puoli kilometriä kuljettuamme olemme aivan tien reunassa vasemmalla puolen olevassa talossa

VANHAPAIKKA 2²¹ (19) (Uus-Mäkelä). Maarekisteritietojen mukaan näyttää talo olleen saman suvun omistuksessa jo ainakin noin 100 vuotta. Vuoden 1840 jaossa on N:o 2⁴:n omistajaksi merkitty leski Maria Pekantytär Orava ja Matti Antinpoika Ahvonen. Jo vuoden kuluttua 2⁴ jaettiin edellisten kesken, jolloin Maria Pekantytär Ikävalkolle tuli N:o 2⁶ ja Matti Ahvoselle N:o 2⁷ (Jäkkölä). (Ikävalko lienee ollut Maria Pekantytären tyttönimi.) Seuraavassa, 1893 päättyneessä jaossa 2⁶ halottiin kahtia ja omistajiksi tulivat Pekka Yrjönpoika (2¹⁰) ja Aatam Yrjönpoika (2¹¹) Orava. Vielä yksi halkominen 1906, jolloin 2¹¹ jaettiin veljesten Juhana ja Pietari Aataminpoikien kesken. Nyt talot saivat jo nimetkin. Juhanalle tuli Vanhapaikka 2¹⁶ ja Pietarille Saihoi 2¹⁷. Nyt talon omistaa Juho Juhonpoika Orava, "Kästyö-Jussi". Tuo liikanimi tunnettiin yleisesti silloisen koulu-piirin alueella. Juho Orava toimi Ahvolan koulun käsityönopeettajana vuoteen 1924 asti. Aloittamisvuotta emme tiedä, mutta luultavasti hän sitä hommaa piti pitkälti yli 10 vuotta. Hän oli johonkin aikaan myöskin Viipurin mlk:n Porinkylän (Pihkalan) koulun käsityönopeettajana.

ASUKKAAT

Maria Yrjönt. Orava o.s. Viskari	s. 18.3.1864
pa Juho Juhonp. Orava	s. 20.11.1887
vo Vilhelmiina Tuomaant. Kukkaro	s. 22.7.1890 Viipurin msrk.
pa Reino Ilmari Juhonp.	s. 3.7.1919
pa Yrjö Armas Juhonp.	s. 17.3.1913
vo Kerttu Emilia Aug.t. Kesäläinen	s. 30.7.1909 Johannes
pa Keijo Kalevi Yrjönp.	s. 28.2.1936

Vielä runsaan sadan metrin matkan nyt etelään suuntautuvaa tietä kuljettuamme olemme itään erkanevan ja kahteen taloon johtavan tilustien haarassa. Tulotiemme jatkuu vielä kilometrin verran kaakkoon, tavoittaen Jääsken maantien Huuhinsalolla lähellä Syvälahteen eroavaa tienhaaraa. Melkein sata metriä tilustietä kuljettuuamme olemme talossa tai oikeammin mökissä

RIIHIMÄKI 2²² (20). Mökki on Saihoin tilasta 1927 lohkaistulla tontilla. Silloin on mökin omistanut Tuomas Ahvonen, hänen jälkeensä Matti Sokka ja nyt sen omistaa Paul Pohtamo.

ASUKKAAT

Ida Maria Orava o.s. Kukkonen	s. 1.6.1892
pa Toivo Matti Matinp.	s. 19.4.1919
pa Vilho Olavi Matinp.	s. 8.6.1920

Taivallamme tilustietä vielä reilun sadan metrin matkan ja olemme talossa SAIHOI 2²³ (21). Kun 2¹¹ 1906 halottiin oli Saihoin omistaja Pietari Aataminpoika Orava. Noin 20 vuotta myöhemmin, silloin kun Riihimäki siitä lohkaistiin, oli omistajana Ville Hänninen. Nyt Saihoin omistaa Matti Seitsonen, Hannolan Matti. Muistitiedon mukaan myöskin Eljas Ikävalko Syvälahdesta on jossakin vaiheessa omistanut talon, luultavasti Hännisen ja Seitsonen välissä.

ASUKKAAT

Antti Juhonp. Hallikas	s. 14.8.1889
vo Anna Maria Pietarint. Orava	s. 10.11.1878
Kaisa Johanna Henttonen	s. 19.1.1873
o.s. Saastamoinen	
Juho Tuomaanp. Litja	s. 18.2.1893 Heinjoki
vo Anni Filipint. Laitinen	s. 7.11.1893 --
tr Enni	s. 4.4.1921 --
tr Sylvi	s. 17.1.1924 --
tr Sanni	s. 7.3.1928 Viipurin msrk.

Tältä suunnalta talot loppuivat ja palaamme tulotietä Puhakan ohi kohtaan, missä haarautuu tie lounaaseen. Vajaa sata metriä tiehaarasta, teiden välissä on mökki

(TIKKANEN) (22). Mökki sijaitsee Puistolän (Mäkisen) maalla, eikä sitä niin ollen ole rekisteröity. Se on aikanaan tehty Talikan mäkitupana, kenen toimesta, sitä emme tiedä. Emme myöskään uskalla lähteä arvailemaan

itse rakennusten omistussuhdetta.

ASUKKAAT

Paavo Juhonp. Tikkanen	s. 15.6.1869 Kiuruvesi
pa Paavali Henrik Paavonp.	s. 12.7.1896
vo Aino Antint. Kääriäinen	s. 20.8.1906 Muolaa
tr Maija Anneli Paavalint.	s. 18.7.1938

Tikkaselta jatkettaessa tie haarautuu kahdeksi ja siirrymme niistä oikean puoleiselle, lounaaseen suuntautuvalle tielle, jota pari sataa metriä kuljettuamme on tien oikealla puolella

MÖKKI (23). Mökki on Mäkisen muonamiehen asumus ja tien, jonka varrella se sijaitsee, syntyhistoriasta kerromme Puistolan talon yhteydessä.

ASUKKAAT

Viljo Pekanp. Kukkonen	s. 10.11.1914 Hiitola
vo Hilja Pekant. Pöllänen	s. 2.1.1911 Kurkijoki

Tällä kertaa hylkäämme yleiset kulkuväylät ja oikaisemme metsän halki suoraan etelään. Sadan metrin matkan jälkeen yhytämme sen Tikkaselta alkaen vasemman puoleisen tien, jota voidaan kai lähinnä kärrytieksi kutsua. Samalla kohden, tien kaakkoispuolella on vain pari vuotta sitten valmistunut

RINTALA 3²³ (24) (Rantanen). Talon on Mäkiseltä ostamalleen tontille rakentanut Gunnar Rantanen. Rintalasta kaakkoon suuntautuu mäkijono, jolle punaisten taisteluasemat Vapaussodassa olivat sijoittuneet.

ASUKKAT

Johan August Matinp. Rantanen	s. 29.11.1869 Kiuruvesi
vo Anna Kaisa Kärkkäinen	s. 27.2.1875 Pielavesi
tr Siiri Lyyli	s. 19.12.1910
pa Gunnar	s. 4.1.1916

Matkamme jatkuu mutkittelevaa kärrytietä, minkä yleissuuntana kuitenkin on lounas. Puoli kilometriä edettyämme on tien kaakkoispuolella metsän ja pellon rajassa seuraava kohteemme

ONNELA 2¹⁹ (25) (Portaissuo). Talo on N:o 2²:n alkuperää, lohkaistu Härkölästä 1920 ja on omistaja silloin ollut Matti Juhonpoika Orava. Matti Oravan kuoltua 1923 myi hänen perikuntansa talon Antti Puhakalle. Nyt Onnelan omistaa Verner Puhakka.

ASUKKAAT

Pietar Tuomaanp. Seitsonen	s. 9.7.1884
2. vo Anna Katri Simont. Ahvonen	s. 17.5.1891
pa Yrjö Matias	s. 27.5.1913
pa Antti	s. 1.4.1926
tr Aino Katri	s. 18.10.1928
pa Wäinö Ilmari	s. 16.3.1931

Vielä on kaksi Saihoinkulmaan sijoittamaamme taloa käymättä. Nämä talot, jos mitkä, on katsottava kuuluvaksi yksinäistalojen luokkaan. Mutkat mukaan

lukien Portaissuolta kilometri länteen on näistä ensimmäinen

HARJULANESSO 1²² (26) (Härkönen, Härkölen Jussi). Tänne Jääsken pitäjän ja samalla Oravalan kylän lounaisnurkkaukseen näkyvät Isojaossa joutuneen Kytän kantatalon salopalstat eli takamaat. Niinpä sitten useat sokansoppe-laiset ovatkin myyneet näitä pitkän ja hankalan taipaleen takana olleita palstojaan pois. Harjulanesson myi Aleksander Luukkoselle vuosisatamme 10- ja 20-lukujen vaihteessa Kytäntalon silloinen omistaja Matti Suni. Luultavasti Juho Orava on ostanut talon Luukkoselta, eikä muita omistajia liene välissä enää ollut.

ASUKKAAT

Juho Juhonp. Orava	s. 12.7.1885
vo Maria Tuomaant. Seitsonen	s. 6.5.1887
pa Erik Johannes	s. 1.2.1924

Sitten vielä yksi harppaus kulkemaamme suuntaan. Puolen kilometrin päässä edellisestä on viimeinen tämän suunnan talo

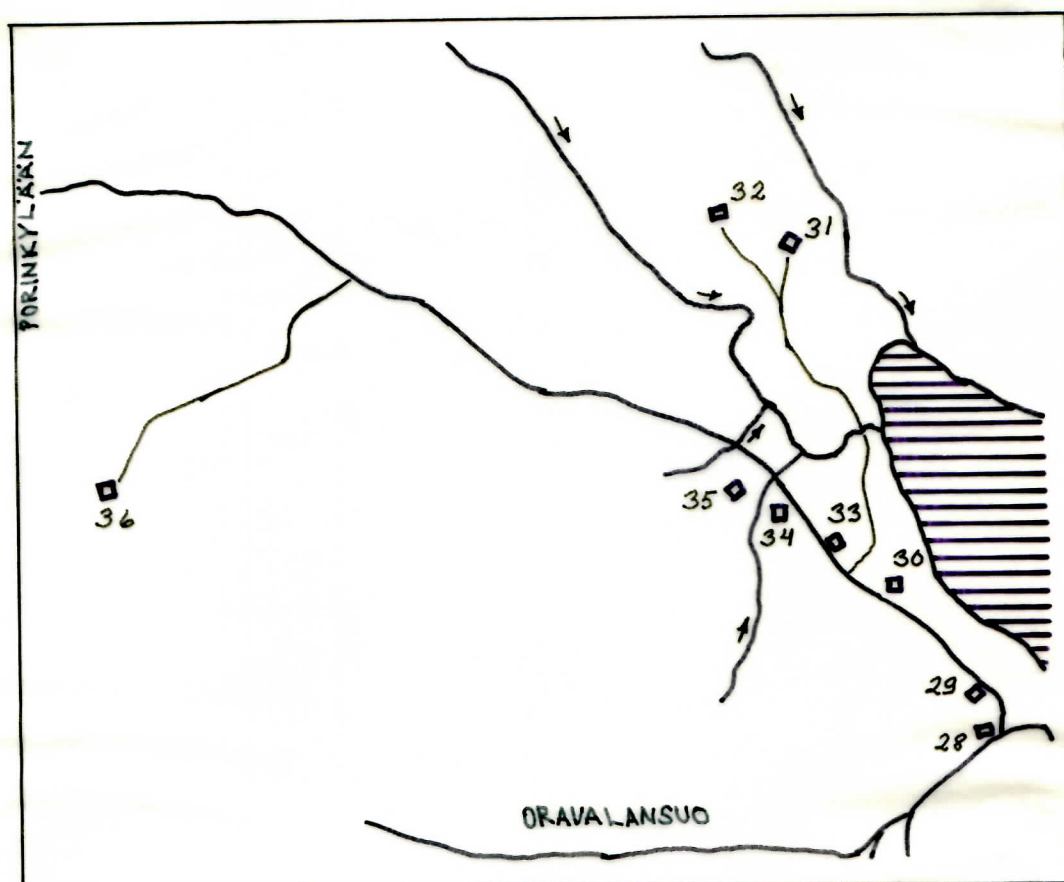
ESSO 1³⁴ (27) (Esso Aukusti). Esso-taloon on liitetty maita ainakin kahdesta alun pitäen RN:o 1³:sta muodostetusta tilasta, Soppelasta ja Hakalasta.

ASUKAS

August Juhonp. Silfversten	s. 3.1.1861 Tyrvää
----------------------------	--------------------

Saimme Saihoinkulman talot kierretyksi ja voimme siirtyä viimeiseen Oravalan kylän taloryhmään. Tälle Oravalanjärven länsipuoliselle alueelle on ainakin jonkin verran käytössä oleva nimi, Pokkisensoppi. Nimi tulee Pokkinen kantatalosta, johon tämän suunnan talot lähes kaikki kuuluvat.

Pokkisensoppi

28. PUISTOLA 3 ²⁴	Adolf Mäkinen
29. PIRTTI 3 ¹⁰	Antti Piepponen
30. (LAHTELA) 3 ³	Uuno ja Toivo Ahtikari
31. HANNOLA 1 ²⁰	Matti Seitsonen
32. KUJASIIN 1 ²¹	Pekka Ahvonen
33. POKKINEN 3 ²²	Erkki Jauho
34. RIIHIPELTO 3 ¹⁵	Juho Rikkonen
35. KIVISILTA 3 ¹⁶	Yrjö Orava
36. IHANIEMI 3 ¹¹	Pekka Pitkänen

Palaamme Saihoinkulmalta kyläteiden risteykseen. Siinä, tien länsipuolella on ensimmäinen Pokkisensopen taloista

PUISTOLA 3²⁴ (28) (Mäkinen). Joskus taidetaan taloa sanoa Puistolaksi, useimmiten se kuitenkin on omistajan nimen mukaan Mäkinen. Isojaossa 1839 talo sai numeron 3¹ ja omistaja oli silloin Tuomas Heikinpoika Talikka. Talikan suvulla talo oli 1930-luvun alkuun asti, jolloin Elimäen Mustilan kartanon tilanhoitaja Adolf Mäkinen osti sen. Puistola lukeutuu myöskin kylän vauraimpiin taloihin. Maanmittaria ei tässä talossa ole liiemmin tarvittu. Tasan sata vuotta ehti kulua ensimmäisestä Isojaon toimituksesta,

ennen kuin tilasta lohkaistiin 0,69 ha:n pala Gunnar Rantaselle. Runsaan puolen kilometrin päässä Puistolasta on n. 0,4 km²:n laajuinen rahkasuo, Oravalan- ja myöskin Essonsuoksi sanottu. Runsas puolet suosta kuuluu Puistolalan tilaan. Talikat aikaisemmin sekä Mäkinen nyt ovat vuokranneet suopalstoja turpeen nostoa varten sekä oman- että naapurikyläläisille. - Huomattava osa Puistolalan viljelyksistä sijaitsee kyseisen suon takana Viipurin pitäjän raja- ulottuen. Matkaa näille viljelyksille tuli suon pohjoispuolitse kiertäen yli kolme kilometriä. Niinpä Adolf Mäkinen talon ostettuaan rakensi oikotien suon yli, jolloin matka lyheni reilusti alle puoleen. Rämösuudelle, jota oli noin puoli kilometriä, pantiin alle risumatto, sen päälle savikerros ja päällimmäiseksi sora. Melkoinen askare!

ASUKKAAT

Adolf Adolfinp. Mäkinen	s. 8.10.1886 Tyrvää
vo Aino Maria Juhont. Kärsämä	s. 13.12.1897 Kontiolahti
pa Jorma Ilmari	s. 7.9.1921 Vilppula
pa Onni Adolf	s. 28.2.1925 Varkaus
pa Kauko Tapio	s. 28.8.1917
vo Toini Katri Matint. Seitsonen	s. 3.7.1917

Puistolasta 100 m pohjoiseen, Oravalan kylätien varrella on seuraava kohteemme

PIRTTI 3¹⁰ (29). Ensimmäisessä Isojaon toimituksessa talo on ollut Matti Tuomaanpoika Silvosen omistuksessa ja numeroksi tullut 3². Seuraava merkin- tä maarekisterissä on vasta vuodelta 1915, jolloin Pirtistä erotettiin Ihaniemi. Tuolloin jo Pirtin omisti Antti Piepponen ja Ihaniemen omistaja oli Kalle Pelkonen. Asiakirjatietojen perusteella voimme päätellä, että ennen Antti Piepposta on Pirtin omistanut Antti Piepposen ja Kalle Pelkosen appi Paavo Pyyhtiä

ASUKKAAT

Antti Juhonp. Piepponen	s. 12.10.1887
tr Taimi	s. 8.4.1928
Urho Joosepinp. Martikainen	s. 21.4.1915 Kivennapa
vo Maria Kaarina Antint. Piepponen	s. 7.7.1918
Isännän anoppi	
Maria Antint. Pyyhtiä o.s. Ahvonen	s. 15.11.1867

Pirtistä siirrymme noin 350 metriä kylätietä luoteeseen, millä kohden on tien oikealla puolen seuraava kohteemme

(LAHTELA) 3³ (30) (Vanha-Viskari, Ahtikari) Vanha-Viskariksi taloa todel- la voidaan sanoa, sillä jo Isojaossa 1839 on omistaja ollut Tuomas Viskari. Nimi Lahtela on ehkä saatu siitä, että Oravalanjärven rantaviivassa on talon kohdalla mutka länteen ja taloon päin. Lahdeksi tuota rantamutkaa on kyllä hyvin vaikea tulkita. Antti Viskarin perikunta myi talon Uno ja Toivo Ahtikarille vuosien 1936-1937 vaihteen tienoilla.

ASUKKAAT

Uuno Aleksanderinp. Ahtikari	s. 20.3.1906	Koivisto
vo Emma Elisabet Matikka	s. 29.8.1909	—"
tr Seija Sinikka	s. 21.4.1931	—"
pa Arto Antero	s. 4.3.1933	—"
tr Eira Irene	s. 14.3.1939	
Toivo Aleksanteri Aleksanterinp.	s. 5.9.1908	—"
Ahtikari		
vo Sirkka Hellevi Iidant. Hovi	s. 1.6.1917	—"
tr Salme Kaarina	s. 8.2.1937	—"

Vain sadan metrin matkan kylätietä aloittamaamme suuntaan kuljettuaamme poikkeamme oikealle erkanevalle tilustielle, jonka päässä on kaksi taloa. Talot sijaitsevat puolisen kilometriä Oravalanjärven pohjoispäästä luoteeseen monikilometrisen Hietakangas-nimisen harjanteen kaakkoispäässä. Kilometri taloista luoteeseen on Jyrkkämäki, jossa on kyliemme korkein maastokohta, 61,5 m meren pinnasta. Ensin menemme taloon

HANNOLA 1²⁰ (31). Kun Kytän kantataloon kuulunut 1² halottiin, jäi järven luoteispuoleinen alue Matti Paavonpoika Skytälle. Hänelle tuli kotivävyksi Tuomas Seitsonen Seitsolasta ja näin Skytän suku Hannolassa jatkuu, vaikka sukunimi onkin muuttunut. Vuonna 1907 Hannola sitten halottiin ja Matti Tuomaanpojasta tuli Hannolan omistaja. Nyt talon omistaa Matti Matinp. Seitsonen. Matti "nuorempi" on kartuttanut maaomistustaan ostamalla Pokkinen-tilasta noin 3,5 ha:n peltopalstan, kylän toiselta laidalta Saihoin tilan sekä Hiiniemi-tilasta Juho Sokaan sisarille lohkaistut palstat, yhteensä noin 8 ha.

ASUKKAAT

Matti Tuomaanp. Seitsonen	s. 3.8.1862
vo Kaarin Yrjönt. Mallat	s. 15.12.1861
tr Lydia Matint.	s. 18.5.1888
pa Matti Matinp.	s. 16.7.1890
vo Tyyne Maria Matint. Ora	s. 25.12.1890
pa Aarne Matias	s. 25.7.1918
tr Taimi Maria	s. 25.6.1922
tr Sirkka Annikki	s. 28.10.1923
tr Saimi Hellin	s. 23.7.1925
pa Eino Ilmari	s. 10.8.1927

Toinen näistä taloista on saanut nimekseen

KUJASIIN 1²¹ (32) (Pekka Ahvonen). Kun Hannola halottiin, jäi Kujasiin Pietari Tuomaanpoika Seitsoselle. Hyvin pian jakotoimituksen päättymisen jälkeen tapahtui omistajavaihdos. Tarkka vuosiluku ei ole tiedossamme, mutta joka tapauksessa vuosisatamme ensimmäisen kymmenen loppupuolella Ahvolansalosta tullut Pekka Ahvonen osti talon.

ASUKKAAT

Pietari Tuomaanp. Ahvonen	s. 14.12.1878
vo Vappu Simont. Kurki	s. 15.3.1885
pa Arvi	s. 4.7.1909

pa August	s. 20.1.1915
pa Erik Pietari	s. 21.7.1918

Palaamme takaisin kylätielle ja jatkamme sitä 100 metriä tien oikealla puolella olevaan taloon

POKKINEN 3²² (33) (Uusi-Viskari, Jauho). Pokkinen on 1839 merkitty maarekisteriin numerolla 3⁴ Matti Paavonpoika Pokkisen omistukseen. Edellä Kytän kantatalosta kertoessamme mainitsimme Oravalassa olleen 1688 kaksi taloa, joista toisen isäntänä oli Perttu Pekanpoika Pokkinen. Meillä ei ole asiakirjatietoa siitä, olisiko Pokkisia ollut useammassa kuin yhdessä talossa sen 150:n vuoden aikana, mikä ehti kulua ensimmäisestä Pokkishavainnosta vuoteen 1839, jolloin Isojako kylään ehti. Vilho Oravan jättämän perinnetiedon mukaan Pirtti olisi ollut ensimmäinen Pokkis-talo, yksi kylän vanhimpia ja myöskin tämän kulmakunnan vanhin. Nyt kuitenkin ovat Pokkiset kylästä kaikonneet. Emme ole myöskään tavoittaneet tietoa siitä, milloin Viskarit tulivat Pokkisen talon omistajiksi. Tutkija Laila Lehikoinen arvelee, että vuosisadan vaihteen paikkeilla. Mene tiedä! Viimeinen Viskari, Tuomas Tuomaanpoika myi talon 1930-luvun puolivälissä Ahvolasta tulleele Erkki Jauhelle.

ASUKKAAT

Pekka Eerik Pietarinp. Jauho	s. 11.10.1902
tr Kaija Liisa	s. 13.7.1932
pa Heikki	s. 20.8.1933
pa Pekka	s. 12.2.1937

Matkamme jatkuu kylätietä noin 200 m, missä tien vasemmalla puolella on talo nimeltä

RIIHIPELTO 3¹⁵ (34) (Sepäntalo, Rikkonen). Talon maat on asutustilana lohkaistu 1920-luvun alkupuolella Kivisilta-tilasta Esaias Silvoselle. Esa Silvonen oli seppä ja siitä johtuen kutsumanimi Sepäntalo. Esaias Silvosen kuoltua 1927 omisti hänen perikuntansa talon kymmenisen vuotta ja Esaiaksen lesken Idan kuoltua tulivat omistajiksi heidän Kirvusta muuttaneet vävynsä ja tyttärensä Juho ja Ida Rikkonen.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Rikkonen	s. 12.7.1894 Kirvu
vo Ida Esaiaksent. Silvonen	s. 24.2.1900
Vilhelmiina Esaiaksent. Silvonen	s. 24.10.1911

Seuraava kohteemme on 150 m Sepäntalosta luoteeseen ja 100 m tiestä lounaaseen oleva

KIVISILTA 3¹⁶ (35). Talo on 1839 jaossa saanut numeron 3⁵ ja merkitty Antti Matinp. Silvosen omistukseen. Sen jälkeisistä omistussuhteista ei meillä ole tietoa. Kun Riihipelto 1924 lohkaistiin talosta, omisti Kivisillan silloin jo Yrjö Orava. Talo on saanut nimensä lähellä olevan

puron kivistä rakennetun sillan mukaan.

ASUKKAAT

Yrjö Heikinp. Orava	s. 23.7.1872
vo Maria Juhont. Laitinen	s. 11.1.1877
pa Heikki	s. 6.9.1895
pa Hjalmar Matias	s. 6.6.1914
pa Väinö	s. 16.12.1911 (Kaatui 13.7.1941)
vo Elsa Maria Taavetint. Kankkonen	s. 28.9.1916 Karttula

Taivallamme kylätietä vielä kilometrin verran ja poikkeamme lounaaseen erkanevalle tilustielle, jonka päässä noin 900 metriä kuljettuamme on Oravalan taloista viimeinen

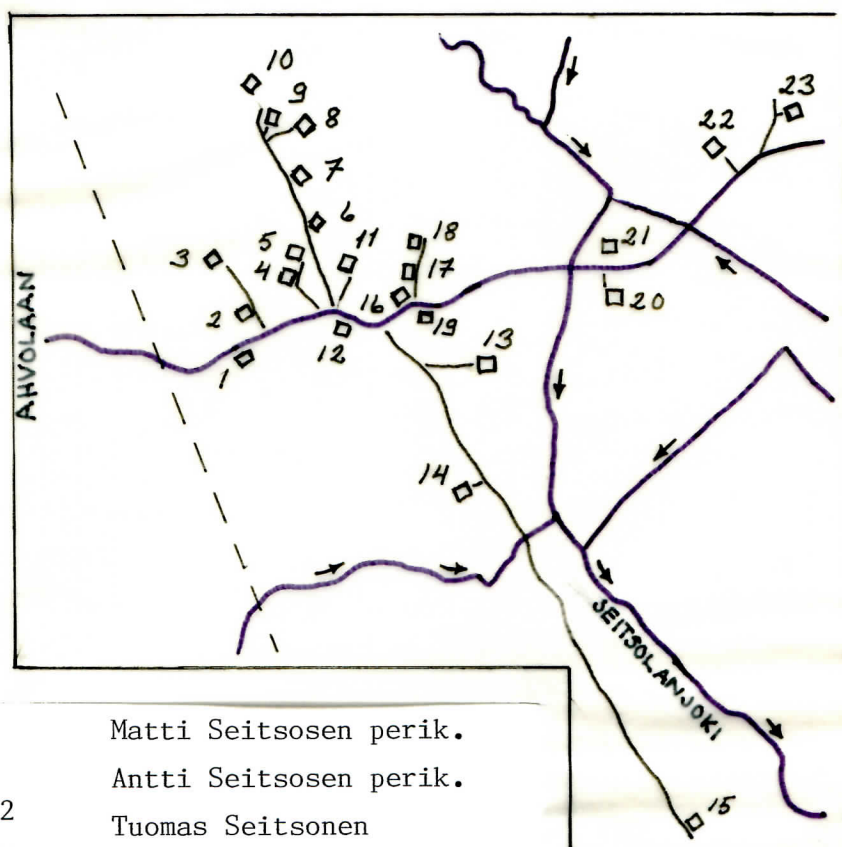
IHANIEMI 3¹¹ (36). Edellä Pirttiä käsitellessämme totesimme, että 1915 päättyneellä jakotoimituksella Pirtti halkaistiin ja Ihaniemen omistajaksi tuli Kalle Pelkonen. Pelkosen omistus jatkui vuoteen 1933, jolloin Liperistä tullut Pekka Pitkänen osti talon. Ihaniemi on todella yksinäistalo. Lähimpään naapuriin, joka on Viipurin pitäjän Porinkylässä, on linnuntietä matkaa toista kilometriä. Talo sijaitsee vain parin sadan metrin päässä Viipurin pitäjän rajasta.

ASUKKAAT

Pekka Pekanp. Pitkänen	s. 31.7.1881 Liperi
vo Sirkka Heikint. Kakkinen	s. 8.2.1872 Juuka
Hilkka Annikki Eemelint. Hyvärinen	s. 5.8.1925 Liperi

Muistojemme kyläkierros Oravalassa päättyi ja palaamme takaisin Papumäelle, laskeudumme rinteeseen Hannilan tiehaaraan sekä suuntaamme kohden Seitsolaa, viimeistä kyläämme.

S E I T S O L A

1. AHOLA 1 ³²	Matti Seitsosen perik.
2. ARVOLA 1 ³³	Antti Seitsosen perik.
3. PELTOLA 1 ⁴²	Tuomas Seitsonen
4. ROINELA 1 ⁵⁵	A. Mankki
5. TUOMAALA 1 ¹	Tuomas ja Juho Seitsonen
6. RINTALA 2 ³⁴	Matti Seitsonen
7. MÄKELÄ 2 ⁴²	Antti Linna
8. YRJÖLÄ 2 ⁵⁴	Juho Torsti
9. ESKOLA 2 ⁴⁷	Mooses Pitkän perik.
10. NIEMELÄ 2 ²⁴	Elias Seitsonen
11. PEKKOLA 2 ⁴⁹	Juho, Eeva ja Toivo Seitsonen
12. ONNELA 2 ⁵⁷	Mikko Tonteri
13. TAKALA 2 ⁵⁹	Armas Seitsonen
14. (MULTANEN)	Heikki Multanen
15. PERKIÖ 2 ²⁰	Antti Lottonen
16. IKOLA 2 ³⁸	Antti Ikonen
17. HARJU 2 ⁶⁰	Antti Seitsonen
18. MÄNNISTÖ 2 ²¹	Juho Kurki
19. HANNO 2 ⁶¹	Juho Seitsonen
20. SAARELA 2 ²⁶	Antti Sairanen
21. (SIVIN MÖKKI)	Toivo Turtiainen
22. KOTIAHO 1 ⁴⁷	Nestori Liimatainen
23. LÄHTEENMÄKI 1 ⁵⁴	Ida Puustjärvi

Palaamme Oravalasta Jääsken maantielle ja jatkamme sitä pohjoiseen Papumäen ylittäen Hannilan tienhaaraan. Tämä tie, jonka yleissuuntana on itä, halkoo ensin Seitsolan, ohittaa Hannilan aseman ja Viskarin kylän tavoittaen Vuoksen Kuukaupilla. Seitsola on Antrean pitäjän läntisin kylä ja lähimpään oman pitäjän kylään Hannilaan on matkaa kolme - neljä kilometriä. Eipä sitten ihme, jos seitsolalaiset tuntevatkin enemmän sukulaisuutta länteen kuin itään. Lyhimmillään vain puolen kilometrin päässä lännen ja luoteen puolella ovat lähimmät Jääsken puolella olevat naapurit. Peltoaukean ja jokinotkelman yli avautuu esteetön näkymä moniin naapurikylän Ahvolan taloihin.

Seitsolan kylän asutus on keskittynyttä, melkeinpä voisi sanoa yhteen ahtautunutta, niin ettei mitään taloryhmiä ole tarpeen tässä varsinaisessa kylässä lähteä rakentelemaan. Oman erikoisuuden - vai sanoisiko peräti kummajaisen - muodostavat kaukana pohjoisessa sijaitsevat neljä Seitsolan taloa, joiden kaiken järjen mukaan pitäisi kuulua Jääsken Ihalempiälään. Näin merkillisellä tavalla ovat entisajan osaaajat pitäjien ja kylien rajoja piirrelleet.

Kuljettuamme Hannilan tietä noin 700 metriä ylitämme pitäjien ja kylien rajan. Sitten vielä pari sataa metriä ja olemme ensimmäisessä talokohteessamme

AHOLA 1³² (1) (Sakari). Talo seisoo peltojen keskellä, tulosuunnassamme tien oikealla puolella ja aivan sen reunassa pihakoivujen ympäröimänä. Talosta etelään on kaunista männikköä kasvava Pyhäleenmäki. Aholan omistaa Matti Seitsosen perikunta ja saman suvun hallussa on talo ollut vuodesta 1869.

ASUKKAAT

Anna Riitta Seitsonen	s. 14.12.1886
tr Laina Siviä	s. 21.10.1908
tr Pirkko Anneli	s. 5.6.1937
pa Vilho Matias	s. 6.10.1910
vo Anna Toini	s. 1.10.1911
tr Bertta	s. 31.10.1914
pa Tauno	s. 10.5.1917
pa Pentti	s. 27.9.1920

Jatkamme Hannilan tietä vajaan sadan metrin matkan ja poikkeamme luoteeseen suuntautuvalle tilustielle. Sadan metrin päässä on tien vasemmalla puolella Antti Seitsosen perikunnan omistama talo

ARVOLA 1³³ (2) (Turtia).

ASUKKAAT

Antti Seitsosen lapset	
pa Arvo Johannes	s. 15.7.1912 (Kaatui 26.7.1944)
tr Irja Annikki	s. 3.8.1921
tr Kerttu Mirjam	s. 30.9.1924

pa Erkki Olavi	s. 27.5.1926
Seppä Johannes Virtanen	s. 16.2.1893
vo Siiri Antint. Seitsonen (Turtia)	s. 27.6.1906
pa Matti Johannes Johanneksenp.	s. 21.1.1937
tr Martta Marjatta Johanneksent.	s. 25.9.1939

Jatkamme samaa tilustietä luoteeseen noin 200 metriä taloon nimeltä PELTOLA 1⁴² (3) (Vanhatalo). Tämän peltojen keskellä sijaitsevan, joidenkin koivujen ympäröimän talon omistaa Tuomas Seitsonen.

ASUKKAAT

Eeva Seitsonen o.s. Arponen	s. 19.3.1884
pa Ilmari Tuomas	s. 25.1.1910
vo Tyyne Maria Antint. Suikkari	s. 18.9.1911
tr Marja Eeva Annikki	s. 28.2.1933
tr Mirja Anneli	s. 10.12.1934
pa Eero Ilmari	s. 7.4.1938
Isännän veljen Petterin orpo tytär	
Sirkka Tuulikki Seitsonen	s. 14.10.1927
Vuokralla Ida Mykrä	s. 24.2.1891

Peräydymme tilustietä noin 100 metriä ja siirrymme itään suuntautuvalle tielle, joka noin 150-metrinenä päättyy taloon

ROINELA 1⁵⁵ (4) (Suikkari), jonka nyt omistaa liikemies A. Mankki. Aikaisemmin 30-luvulla talon omisti Antti Suikkari. Talon lounais- ja eteläpuolella kasvaa kaunista männikköä. Talossa asuvat Elias ja Hilja Räikkönen, Mankin työväkeä.

Melkein samassa pihapiirissä, edellisestä pohjoiseen on kuusiaidan ympäröimä talo

TUOMAALA 1¹ (5). Talo, jonka omistavat Tuomas ja Juho Juhonpojat Seitsonen, on ollut saman suvun hallussa useiden sukupolvien ajan ja lienee yksi kylän vanhimmista. Rakennukset on uusittu 1930-luvulla, navetta punatiilestä.

ASUKKAAT

Tuomas Juhonp. Seitsonen	s. 15.9.1888
Juho Juhonp. Seitsonen	s. 19.9.1896
vo Aino Helena Pöhö	s. 6.9.1898
pa Antti Johannes	s. 1.1.1927
tr Airi Maria	s. 1.11.1928
tr Helga Annikki	s. 27.7.1930
tr Liisa Mirjam	s. 17.8.1936

Oikaisemme Tuomaalasta vain muutamien kymmenien metrien päässä olevalle kylätielle, joka Hannilan maantiestä lähteneenä suuntautuu lähes viivasuorana pohjoisluoteeseen. Tämän tien varrelta, sen itäpuolelta ja noin 250 metrin päässä Hannilan tiestä tavoitamme talon

RINTALA 2³⁴ (6). Rintala, joka on saanut sukutilakunniakirjan Enson maatalousnäyttelyssä 1936, on ollut saman suvun hallussa vuodesta 1553

lähtien. Nykyinen isäntä Matti Juhonpoika Seitsonen, Tuomaalan veljeksiä, on tullut taloon kotivävyksi. Hänen vaimonsa Katri Heikintytär mukaan lukien on talo ollut samalla suvulla 12 sukupolvea. Tämän kivikkoisen Kiukomäen etelärinteellä kauniiden kuusten keskellä seisovan talon nykyinen isäntä, Rintalan Matti, tunnetaan yhtenä kylän arvostetuimmista isännistä, mistä kertoo sekin, että hän on aikaisemmin toiminut lautamiehenä.

ASUKKAAT

Matti Juhonp. Seitsonen	s. 13.7.1892
vo Katri Heikint. Seitsonen	s. 13.8.1890
tr Kerttu Maria	s. 17.3.1918
pa Martti Johannes	s. 6.1.1921
tr Elli Raakel	s. 17.12.1923
tr Sirkka Liisa	s. 29.8.1925
Emännän velipuoli	
Antti Seitsonen	s. 17.4.1876

Siirrymme kylätietä aloittamaamme suuntaan runsaan sadan metrin matkan. Tiestä oikealla, Kiukomäen päällä on talo nimeltä

MÄKELÄ 2⁴² (7) (Kiukomäki, Linna). Mäkelä on muodostettu lohkomalla Rintala-tilasta ja on sen aikaisemmin omistanut Tuomas Kekki. Nykyinen omistaja Antti Linna on tullut Kekille kotivävyksi.

ASUKKAAT

Antti Antinp. Linna	s. 28.1.1892
2. vo Ida Maria Kostiainen	s. 4.9.1888
tr Anna Kyllikki	s. 14.1.1920
pa Tuomas Antero	s. 8.9.1929

Jatkamme kylätietä noin 150 metriä eteenpäin ja poikkeamme koilliseen erkanevalle tilustielle. Sen päässä löydämme Juho Torstin omistaman talon

YRJÖLÄ 2⁵⁴ (8) (Torsti, myös aikaisemman omistajan mukaan Myyrä). Ennen Torstia on talon omistanut Antti Seitso- sen (Pekkola) perikunta.

ASUKKAAT

Juho Torsti, vo Selma ja pa Toivo (tarkemmat henkilötiedot puuttuvat)

Oikaisemme Yrjölästä vajaan sadan metrin matkan luoteeseen taloon

ESKOLA 2⁴⁷ (9) (Mooses). Talon omistaa Mooses Pitkän perikunta. Edellinen omistaja on ollut Tuomas Kekki, jonka tyttären Marian kanssa avioitunut Mooses Pitkä on tullut taloon kotivävyksi.

ASUKKAAT

Maria Tuomaant. Pitkä o.s. Kekki	s. 10.5.1889
pa Veikko Verner	s. 18.5.1916
tr Kaino Orvokki	s. 19.8.1918
pa Aarne Ilmari	s. 9.6.1920 (Kaatui 7.10.1942)

Kylätielle palattuamme jatkamme sitä vielä noin 150 metriä, jolloin olemme kylätien päässä ja samalla tämän suunnan viimeisessä, Elias Seitso- sen omistamassa talossa

NIEMELÄ 2²⁴ (10). Olemme nyt talossa, joka Isojaon alkaessa sai numeron 2¹. Pinta-alaltaan Niemelä on useiden lisäostojen jälkeen kylän suurin nyt, kun Hanno joitakin vuosia sitten jaettiin kolmen veljeksensä kesken. Sukutilakunniakirjan Niemelä sai Enson maatalousnäyttelyssä 1936 ja on se ollut saman suvun hallussa vuodesta 1553 lähtien. Niemelässä, kuten edellä kertomassamme Rintalassakin on nyt 12. omistajapolvi menossa. Näiden kahden sukutilan kohdalta on mielenkiintoista todeta se, että ne alun pitäen ovat olleet samaa taloa ja että niillä on ollut yhteinen kantaisä viiden sukupolven ajan. Vapaus sodassa Niemelän kaikki rakennukset tuhoutuivat, joten ne nyt uudelleen rakennettuina ovat vasta parin vuosikymmenen ikäiset.

ASUKKAAT

Elias Juhonp. Seitsonen	s. 26.1.1891
vo Anna Maria Seitsonen (Rintala)	s. 17.1.1891
tr Taimi Anna	s. 29.8.1914
tr Kerttu Kyllikki	s. 19.5.1920
tr Eila Sylvia	s. 21.9.1922
Emännän äiti	
Maria Seitsonen o.s. Näveri	s. 19.7.1858
Renki Juho Lauri Svahn	s. 19.12.1917 Inkerin Lempaala

Kylätietä, jota myös Likasopen tieksi sanotaan palaamme takaisin Hannilan tielle. Melkein samoilta jalansijoilta erkanee tilustie pohjoiskoilliseen päätyen noin 150 metrin päässä taloon

PEKKOLA 2⁴⁹ (11) (Pekontalo). Pihapiirissä kasvaa isoja kuusia, samoin taloon johtavan tien molemmin puolin, muodostaen kuusikujan. Talon omistaa Juho Antinpoika Seitsonen yhdessä Pekka Antinpoika Seitsosen perikunnan kanssa.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Seitsonen	s. 23.11.1886
Pekka Seitsosen leski	
Eeva Liisa Pyyhtiä	s. 3.4.1886
pa Toivo Anselm	s. 10.3.1916

Maantielle palattuamme harppaus sitä itään ja olemme tien eteläpuolella, Pyhäleenmäen pohjoisrinteellä olevassa talossa

ONNELA 2⁵⁷ (12) (Tonteri). Sen on tällä vuosikymmenellä siihen asuntotontille rakentanut Mikko Tonteri.

ASUKKAAT

Mikko Antinp. Tonteri	s. 31.10.1870
vo Katri Mero	s. 8.2.1874
tr Aina Katri	s. 11.1.1905
pa Eino Johannes	s. 30.10.1908
pa Aulis	s. 10.11.1914 (Kaatui 15.10.1941)

Jatkamme maantietä itään noin 100 metriä ja poikkeamme kaakkoon suuntautuvalle kylätielle, jota noin 150 metriä kuljettuamme siirrymme suoraan

itään johtavalle tilustielle, minkä päässä on uutuuttaan hohtava talo

TAKALA 2⁵⁹ (13). Pienen metsäsaarekkeen eteläreunassa sijaitsevan talon maat on lohkaistu Hannon tilasta ja sen omistaa Armas Seitsonen, Hannon maanviljelijäveljeksistä nuorin. Armas on monitoiminen ja -taitoinen mies. Hän takoo pajassa, rakentaa taloja, nikkaroi, valmistaa rekiä ja suutaroi. Armas toimii myöskin Antrean Sähkö Oy:n tämän muuntopiirin mittarinlukijana ja yhdysmiehenä.

ASUKKAAT

Armas Antinpoika Seitsonen	s. 31.5.1896
vo Eeva Pyrhönen	s. 27.1.1891
pa Pentti Ilmari	s. 3.8.1916 (Kaatui 29.10.1944)
pa Reino Antti	s. 3.4.1919
tr Sirkka Annikki	s. 27.8.1921
tr Liisa Maria	s. 18.9.1924

Palattuamme kylätielle jatkamme sitä edelleen kaakkoon noin 350 metriä ja poikkeamme tien oikealla puolella, Pyhäleenmäen kaakkoiskärjessä olevaan taloon

(MULTANEN) 2 (14). Tämä asuntotila on lohkaistu Pekkolan maista (muistietieto) ja talo valmistunut vasta 1939.

ASUKKAAT

Henrik Juhan Multanen	s. 12.9.1883
vo Anna Katri	s. 9.1.1894
pa Lauri	s. 22.12.1913

Sitten taas kylätietä kaakkoon runsas kilometri, jossa tien vasemmalla puolella on

PERKIÖ 2²⁰ (15). Perkiö on osa Isojaon alussa numeron 2⁵ saanutta tilaa, joka tunnettiin nimellä Harju. Viime vuosisadan loppupuolen ja tämän vuosisadan ensimmäisen kymmenen tuon suuren tilan omisti vauras talonpoika ja kauppiaskin Matti Seitsonen. Hänen kuoltuaan perilliset jakoivat talon seitsemään osaan ja Perkiön sai Ida Matintytär Seitsonen. Kyseinen jakotoimitus päättyi 1913. Vapaussodan kirjallisuudessa kerrotaan "Perkiön torpasta". Nimitys on sotilaiden antama, eikä sille löydy torppakäsittelystä todellisuuspohjaa. Voihan olla, että Perkiö on aikaisemmin toiminut Harjun talon kesä- eli karjakartanona. Sijainniltaan Perkiö on koulupiirimme kaakkoisin talo ja Seitsolaan nähden sitä on pidettävä yksinäistalona. Kylätie jatkuu vielä Perkiöstä itään, mutta siellä olevat talot ovat jo Kavantsaaren kylän puolella. Nyt talon omistaa Antti Lottonen.

ASUKKAAT

Antti Laurinp. Lottonen	s. 19.10.1874
vo Anni Snåre	s. 19.10.1884
pa Erkki	s. 7.1.1911
tr Elna	s. 1.10.1916
pa Antti	s. 3.6.1919

pa Eino	s. 14.7.1921
pa Lauri	s. 17.1.1925

Maantielle palattuamme jatkamme sitä runsaan sadan metrin matkan Hanni-
lan suuntaan tien vasemmalla puolella olevaan taloon

IKOLA 2⁵⁸ (16). Ikola on myöskin osa alkuperäistä Harjun tilaa ja on
siihen liitetty maita ostojen kautta sekä numerosta 1 että 2. Talon asuin-
rakennus on kaunis, taittokattoinen ja vaaleaksi maalattu. Isäntä, Antti
Ikonen, "Ikolan isä", on Kamajauholan Pienmäen veljeksiä ja tullut kotivä-
vyksi taloon.

ASUKKAAT

Antti Juhonp. Ikonen	s. 12.9.1876
vo Helena Matint. Seitsonen	s. 23.6.1878

Jälleen vain harppaus maantietä eteenpäin ja siirrymme pohjoiseen erka-
nevalle tilustielle, jonka varrelta tavoitamme kaksi taloa, molemmat numero
2⁵:n eli Harjun alkuperää. Ensimmäinen, noin sadan metrin etäisyydellä
maantiestä on Antti Seitsozen, Hannon Antin omistama

HARJU 2⁶⁰ (17). Kun Harju 1913 jaettiin Matti Seitsozen lasten kesken
jäi se osa tilaa, missä rakennukset sijaitsivat, Eeva-tyttarelle ja hänen
miehelleen Simo Ikoselle (Lautamiehen Ikosia Kamajauholaista). Simo Ikonen
kuoli jo ennen Vapaussotaa. Eevan ja Simon tyttäret miehineen hoitivat
tilaa 1920-luvulla, ensin Martta ja hänen miehensä Eino Valjus ja sitten
nuorempi tytär Toini miehensä Iivari Sunin, Ahvolan Antti Sunin poikia,
kanssa. 1930-luvun alussa talo sitten myytiin Hannon veljeksille ja Sunit
siirtyivät Suninmäen Sikkoseen. Vuonna 1935 Hannon veljekset jakoivat
Hannon kolmeen osaan ja Antti perheineen muutti Harjuun, sen oltua sitä
ennen joitakin vuosia asumattomana. Jaossa Antille tuli maita myöskin
Hannon (2³) tilasta. Harjun Antti tunnetaan taitavana kyntömiehenä, joka
hyvällä menestyksellä on osallistunut moniin kyntökilpailuihin.

ASUKKAAT

Antti Antinp. Seitsonen	s. 1.5.1892
vo Helena Antint. Mallat	s. 27.9.1895 (Ahvolan Peltolasta)
pa Antti Ahti	s. 21.6.1920
pa Erkki	s. 18.5.1923
pa Pauli	s. 4.1.1926
tr Anna Maija	s. 26.9.1928

Vielä vajaan sadan metrin matka tilustietä pohjoiseen ja olemme Kishar-
jun pohjoisimmassa, Juho Kurjen omistamassa talossa

MÄNNISTÖ 2²¹ (18) (Kurkela, Kurki, Kisharju). Männistön, joka nimensä
mukaisesti seisoo mäntyjen ympäröimänä, ovat Juho Kurki ja hänen ensimmäi-
nen vaimonsa Aino Matintytär Seitsonen rakentaneet Ainin perintömaalle.
Tilan maita on kartutettu useiden ostojen kautta. Talon isännästä, myöhem-

min kunnallisneuvos Juho Kurjesta olisi kerrottavaa vaikka kuinka paljon. Tämän esityksen puitteissa on kuitenkin vain tyydyttävä toteamaan, että hänen ansionsa yhteiskunnan eri aloilla ovat varsin merkittävät. Hänen kaltaisiaan, kansan keskuudesta nousseita, omin toimin itseään kehittäneitä miehiä on harvassa. Niin ikään aivan erikoisen huomion hän ansaitsee runon tekijänä, pitäisi kai sanoa kansanrunoilijana. MUISTOJEMME AHVOLA 1:ssä olemme kertoneet hänestä vähän enemmän. Juho Kurki on muuten ensimmäinen seitsolalainen, joka on käynyt Ahvolan kansakoulua. Se tapahtui vuosisadan vaihteen tienoilla, eikä hän silloin vielä ollut seitsolalainen, vaan kävi koulunsa synnyinkodistaan Salo-Lottolan Lanalta käsin.

ASUKKAAT

Juho Antinp. Kurki	s. 13.6.1890
2. vo Maria Haukka	s. 7.6.1896
tr Sirkka Helka	s. 12.1.1914
pa Pentti Antti	s. 18.11.1916 (Kaatui 11.1.1940)
pa Terho Kalevi	s. 5.2.1919
pa Risto	s. 14.4.1923 (Kaatui 10.6.1944)
tr Kirsti Inkeri	s. 9.3.1925
tr Aura Anni Sinikka	s. 11.10.1928

Maantielle palattuamme siirrymme sitä joitakin kymmeniä metrejä itään. Siinä, tien eteläpuolella ja aivan tien reunassa mäkikumpareella on yksi kylän vanhimmista, talo nimeltään

HANNO 2⁶¹ (19). Tämänkin talon tiedetään olleen saman suvun hallussa hyvin kauan, aina 1500-luvulta asti. Isojaon alkaessa talo sai numeron 2³, eikä sitä ole sen jälkeen lohkottu, ennen kuin 1935, jolloin talo jaettiin kolmeen osaan. Ennen tätä lohkomista on tilan pinta-ala ollut noin 116 ha, kun siihen oli yhdistettynä maita Harjusta sekä maapala numerolla 2²⁵, joka lienee 2¹:n (Niemelä) alkuperää. Tämän Hannon pääpaikan omistajaksi tuli jaossa veljeksistä vanhin, Juho Seitsonen. Hannon talossa asui vuoteen 1935 asti 16-henkinen suurperhe yhtenä ruokakuntana. Hannolle jättivät Posti-Mauri ja myöhemmin Posti-Erkki kylän postin. Kerrotaan Anna-mummon kahvittaneen kaikki postin noutajat ja syömääinkin käskettiin, jos sattui aterian aikana pistäytymään. Juho-isäntä oli lautamies ja toimi myöskin haastemiehenä.

ASUKKAAT

Herastuomari Juho Antinp. Seitsonen	s. 12.9.1889
pa Terho Johannes	s. 7.1.1920 (Kaatui 4.3.1940)

Vaihteeksi saamme matkata vähän pitemmän talovälin. Laskeudumme Hannolta jokinotkelmaan, ylitämme Seitsolanjoen ja kiipeämme Kossaarenmäen pohjoiskärjen päälle, mistä eroaa sadan metrin pituinen tilustie Antti Sairasen omistamaan taloon

SAARELA 2²⁶ (20) (Kossaari). Kaikkien tähän asti käymiemme Seitsolan

talojen pihamaisemista poiketen olemme nyt talossa, joka on lähes kokonaan piiloutunut metsän sisään. Saarela on 2¹:stä lohkaistu ja ovat sen nykyiset omistajat kartuttaneet maaomistustaan ostamalla lisämaita molempien Seitso-lan kantatalojen maista. Sairaset tulivat Parikkalasta pian Vapaussodan jälkeen. Ensin oli isäntänä Matti Sairanen ja hänen jälkeensä poikansa Antti. Nykyinen isäntä tunnetaan kovana hevosmiehenä, kilpa-ajurina ja hän harrastaa lisäksi kilpapyöräilyä sekä osallistuu aktiivisesti suojeluskunnan toimintaan.

ASUKKAAT

Antti Matinp. Sairanen	s. 6.2.1902 (Kaatui 23.12.1939)
vo Ida Maria Siitonen	s. 9.2.1903
pa Heikki Olavi	s. 10.9.1926
Isännän äiti Anna Maria	s. 7.1.1879
Palvelija Hanna Ruhanen	

Maantien pohjoispuolella mäen kärjessä on Toivo Turtiaisen Sairasen maalle rakentama ja omistama mökki, joka on saanut nimekseen

(SIVIN MÖKKI) (21).

ASUKKAAT

Toivo Henrik Turtiainen	s. 3.5.1911
vo Siviä Löppönen	s. 15.1.1918
pa Martti Einari	s. 5.12.1938

Laskeudumme Kossaarenmäeltä niittynotkelmaan tien kaartuessa samalla koilliseen. Tämä Vehkeenniittyy ja aikaisemmin Kavantsaaren hovin maihin kuulunut niitty samoin kuin Hannon ja Kossaaren välinen jokinotkelmakin tulvivat keväisin ja joskus syksyisinkin. Tuo kiusa loppui vasta 1937, jolloin Seitsolanjoki perattiin. Vaihdoimme samalla kylääkin, sillä tuo notkelma Vehkeenniittyy kuuluvana on Kavantsaaren kylän maata. Parin sadan metrin levyisen notkelman jälkeen tie nousee taas mäelle, mäen nimenä nyt Latoniittymäki. Mäen luoteiskärjessä, vajaan sadan metrin päässä tiestä on talo nimeltä

KOTIAHO 1⁴⁷ (22) (Liimatainen). Tämän 1924 Roinelasta lohkaistun talon omisti silloin Pekka Pekanpoika Kuittinen, sitten jossakin vaiheessa Orjat-salo-niminen henkilö ja vielä ennen Liimataista Puustjärvet.

ASUKKAAT

Nestor Kustaanp. Liimatainen	s. 27.2.1900
vo Martta Loikkanen	s. 15.3.1907
pa Lauri	s. 22.5.1938

Vielä vajaa sata metriä Hannilan suuntaan ja poikkeamme pohjoiseen suuntautuvalla tilustielle, joka päättyy taloon

LÄHTEENMÄKI 1⁵⁴ (23) (Puustjärvi). Tämäkin talo on Roinelan alkuperää, lohkaistu 1934. Talon omistavat Ida Puustjärvi ja hänen lapsensa.

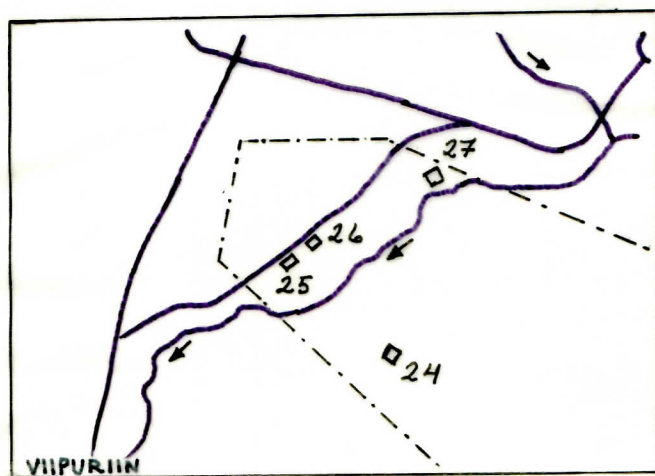
ASUKKAAT

Ida Maria Puustjärvi o.s. Kyllönen	s. 3.8.1877
pa Viljo Armas	s. 2.1.1913
tr Laina Loviisa	s. 10.12.1915

Varsinaisen Seitsolan kylän talot tulivat kierretyksi. Vielä on kuitenkin pistäydyttävä siellä Ihalempiälän kyljessä olevassa neljän talon ryhmässä. Niistä taloista meillä on kovin vähän tietoa. Kerromme kuitenkin senkin vähän, jotta voimme sanoa kierroksemme umpeutuneen.

Kamajauholan kylän koilliskulmalta Pullin talon kohdalta haarautuu Jääsken maantiestä koilliseen vanha maantie. Noin 400 metrin päässä Pullilta tie ylittää Jääsken ja Antrean pitäjien ja samalla Kamajauholan ja Seitso-
lan kylien välisen rajan. Tie jatkuu saman suuntaisena Antrean puolella noin puoli kilometriä, ylittää jälleen pitäjien rajan ja jatkuu nyt Jääsken Ihalempiälän kylän alueella. Tämän puolikilometrisen tiepätkän kaakkoispuolelle sijoittuu se taloryhmä, jolle annamme nimeksi - taas kerran ihan omavaltaisesti - Pohjois-Seitsola.

Pohjois-Seitsola

24. RINTALA 1 ⁵⁶	Simo Kuukka
25. LOIKKA 1 ¹⁶	Antti Kuukka
26. JOKELA 1 ⁴³	Väinö Lankinen
27. LOIKKAA 1 ²⁷	Eino Soppi

Pullilta tultuamme ylitämme pitäjien rajan ja poikkeamme koilliseen erkanevalle tilustielle, jota 400 metriä kuljettuamme olemme talossa

RINTALA 1⁵⁶ (24) (Simo Kuukka). Talon on Simo Kuukka 1930-luvun puolivälin tienoilla rakentanut ja asuu siinä vaimonsa Hilman kanssa (tarkemmat

perhetiedot puuttuvat).

Maantielle palattuamme harppaus Ihalempiälän suuntaan ja olemme tien reunassa oikealla olevassa talossa

LOIKKA 1¹⁶ (25). Tämän talon omistussuhteista emme ole tavoittaneet varmaa tietoa. Jääsken kirjassa Ilmari Soppi Ihalempiälän kylää kuvatessaan kertoo Antti Kuukan, Muttaikon Antin, omistavan talon. Muistitietojen mukaan talossa kuitenkin asui kesällä 1939 kuolleen Yrjö Rossin perikunta.

ASUKKAAT

Katri Antint. Rossi o.s. Piepponen	s. 20.7.1875
tr Hilja Maria	s. 11.5.1904
tr Sirkka	s. 23.3.1920

Sata metriä eteenpäin on samalla puolella tien reunassa talo nimeltä

JOKELA 1⁴³ (26) (Lankinen). Ainakin vuodesta 1923 lähtien ovat Lankiset omistaneet talon. Nyt sitä isännöi ja siinä perheineen asuu Väinö Lankinen.

Jatkamme vielä maantietä noin 350 metriä lähelle pitäjän rajaa, missä jälleen samalla puolen tietä, sata metriä tiestä on

LOIKKAA 1³⁷ (27) (Soppi). Vuonna 1920 talo on ollut Matti Ihalempiän omistuksessa, mutta nyt sen omistaa ja siinä perheineen asuu Eino Soppi.

Muistojemme kyläkierrokset tulivat tehdyiksi. Pistäydyimme kaiken kaikkiaan 119:sta talossa. Toisista taloista on ollut enemmän kerrottavaa, toisista vähemmän. Siinä ei ole ollut kysymys mistään suosimisesta tai syrjinnästä. On vain ollut niin, että käytettävissä ollut tiedon määrä - niin asiakirja- kuin muistitiedonkin - on eri talojen kohdalla ollut erilainen.

Asiavirheiltä olemme tuskin kokonaan voineet välttyä. Jos sellaisen havaitset, niin korjaa se, ettei virhetieto välity eteenpäin. Lähinnä virheitä saattaa olla asukastiedoissa.

Olemme tehneet tätä muistelumatkaamme yhdessä Teidän kaikkien kanssa. Ennen tuntemattomatkin ovat sen aikana tulleet tuttaviksi.

Kiitos Sinulle, lukijamme, matkaseurasta !

KUVIA AHVOLASTA

Ylätuvan isäntä ja emäntä ennen vuosisadan vaihdetta. Juhana Tuomaanp. Mallat s. 12.2.1839 k. 6.4.1912 ja Katri Matint. Ahvonen (Peräpelto) s. 1.4.1845 k. 4.9.1915.

Ahvolan kansakoulu.

Vapaussodan Ahvolan taistelujen 20-vuotisjuhlakuvia.

Työkuvia Raskisen pellolta

"Paavon-Poika se ojaa lapioi niin tuskin kuin satakaan miestä voi."
Ojan aurausta.

Kahvituokio kaurapellolla.

8.

3

Kuva on valitettavasti joutunut
tältä "kadoksiin"

Ahvol . kansakoulun 4. luokan pojat noin v. 1935. Vasemmalta Pauli Pohtamo, Erkki Puhakka, Paavo Seitsonen, Eino Seitsonen, Erkki Kuparinen, Olavi Ikonen, Valto Baas, Heikki Sairanen, Erkki Seitsonen, Väinö Orava, Pentti Ikonen, Aarne Orava ja Tapani Suni.

Kutsunnassa v. 1939. Vasemmalta Reino Orava, Toivo Orava, Arvo Pöhö ja Eero Rahikainen.

Temosen (Ruuskalan) perhe vieraineen noin v. 1933. Istumassa Lydia ja Abel, seisomassa Hugo, Selma, Laura ja Kaarlo. Isännän takana kolme perheen vierasta.

Seitsosen kauppa. Tiskin takana Arvi ja Alina Seitsonen, edessä seisomassa Lyydia Suikkari (?), istumassa Emil Baas.

Raskisen asuinrakennus.

Puhdetöitä Raskisen tuvassa.

Kyläkuvausten kirjoittaja noin 4-vuotiaana valokuvassa Viipurin Nyblinillä kasvatusäitinsä Maria Mallatin (Jokelaisen Marin) kanssa.

KUVIA KAMAJAUHOLASTA

Lotat Sirkka Ikonen (Arminen) ja Tyyne Tuomola.

Hakalan asuinrakennus.

Hakalan isäntäväki nuorena, Väinö ja Marija Ikonen.

Kevätsiivousta Hakalassa.

Vedenkantoa Paukkurin pihapiirissä.

Rukiinleikkuussa Sihvon pellolla. Pukilla Viktor Sihvo, ajajana Helmi, kuhilaan takana Hilma ja Impi.

Työkuvia Pienmäen pellolta

Rukiinleikkuussa. Vasemmalta Ilmari, Selma ja Olavi Ikonen sekä Sylvi Hallikas ja Arvi Forsman. Kuva noin v. 1936 - 1937.

Perunannostossa. Vasemmalta Lauri Monto, Sirkka Ikonen, Taimi Äikäs, Selma Ikonen ja Ilmari Ikonen.

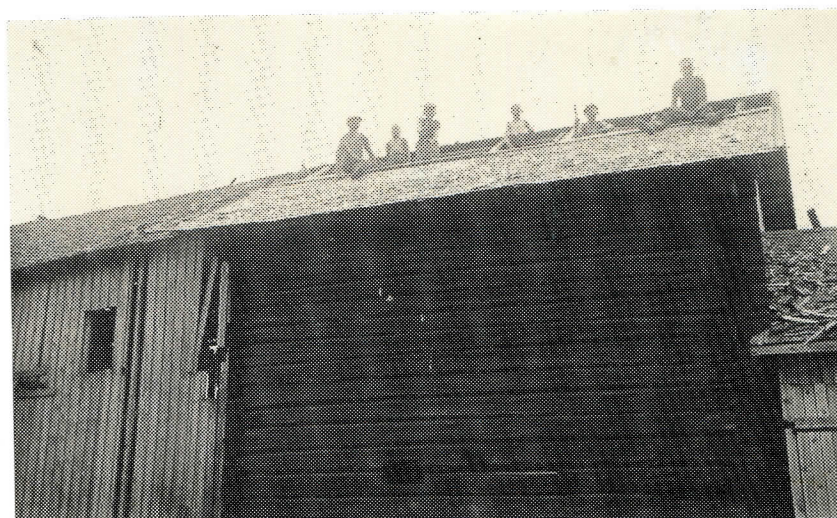
Tallukkakurssit Kamajauholassa noin v. 1935.

Sirkka ja Erik Ikonen töissä kotinsa Hakalan puutarhassa.

Pienmäen pihalla. Potkurin "sarvissa" Erik Ikonen, kyydissä Elias Patjas "Ella" ja suksilla Matti Arminen.

Kolmen talon: Pienmäen, Hakalan ja Herämäen yhteisen riihen kattotalkoissa.

Pienmäen navetta, valmistui syksyllä v. 1939.

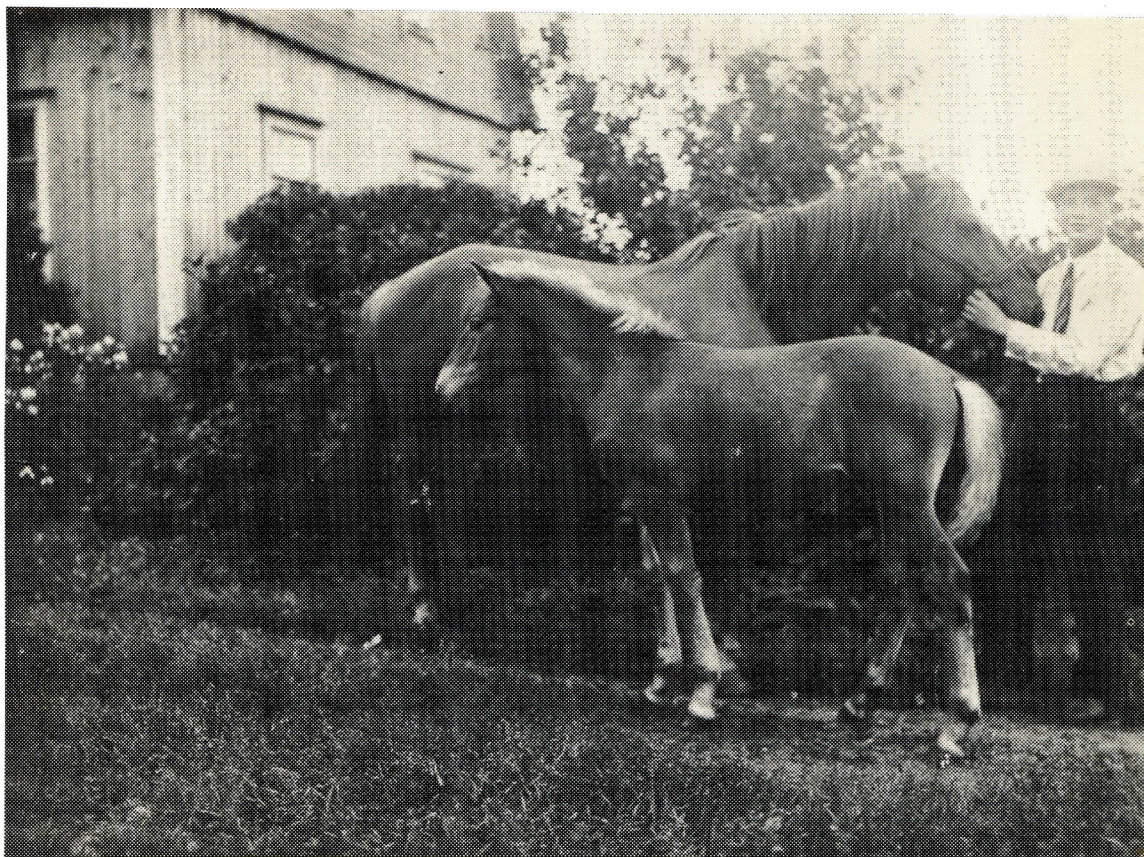

Pienmäen pihalla. Taavi Äikäs ja hevonen "Humu", ehkä v. 1937.

KUVIA ORAVALASTA

Adolf Mäkinen ja Matti Seitsonen vanhempi Mäkisen aitan rappusilla kesälämpimällä.

Kauko Mäkinen nuorena ja tamma Lilla varsansa kera.

Hannolan (Matti Seitsonen) pihapiiriä.

Hannolan Taimi (Seitsonen) ja Härkölän Aune (Orava).

Oravalan nuoria tulossa Saimaan kanavalta. Vasemmalta Toini Seitsonen, Kauko Jarva ja Elin Laitinen.

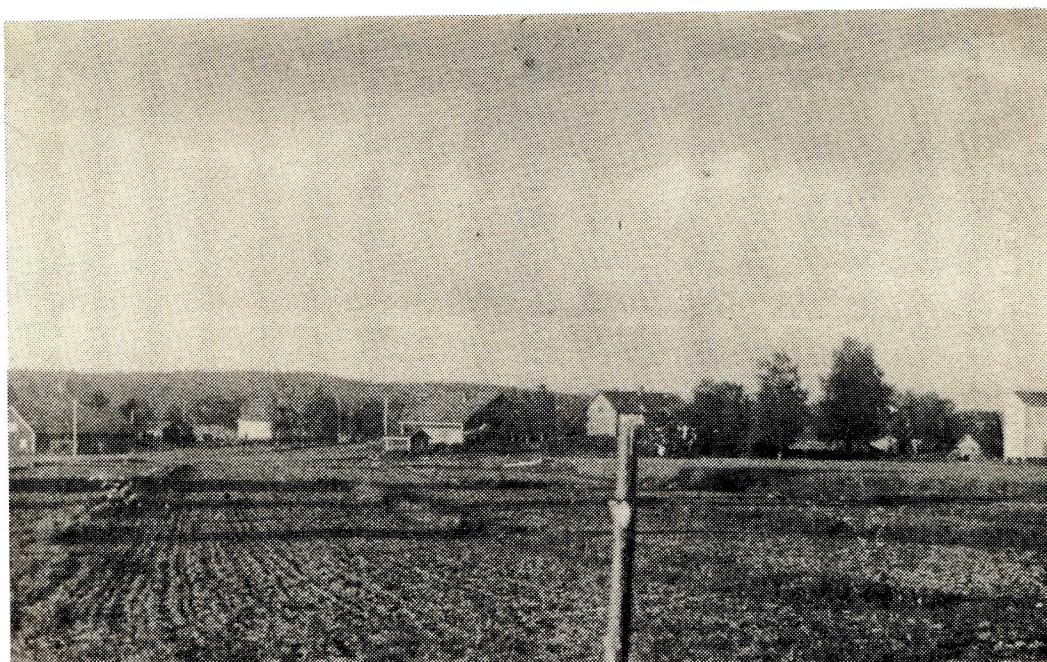
Ahvolan, Oravalan ja Kamajauholan tyttöjä Raunionmäellä. Pyöräilijät vasemmalla Toini Seitsonen, oikealla Sirkka Ikonen.

Koulupiirin marttoja kurssilla. Keskellä valkoisessa takissa talousopettaja Toini Riikonen.

Toini Seitsonen ja Elin Laitinen Ahvolanjärven Oravalan puoleisella rantakalliolla.

Näkymä Seitsolan taloihin. Vasemmalta Männistö (Kurki), Harju ja Ikola.

Seitsolan suojeluskuntalaisia.

Seitsolan nuorisoa

Marttojen retki v. 1939. Kuva otettu Rajajoen sillalta Suomeen päin. Vasemmalta Irja ja Kerttu Seitsonen, Taimi Seitsonen, Raakel Seitsonen, Anna Linna ja Sirkka Seitsonen.

Sotilaspuvussa Viljo Puustjärvi.

Työkuvia Niemelän pellolta

Perunannostoa. Pukilla Elias Seitsonen.

Elonkorjuussa. Pukilla Jussi Svahn.

Seitsolan nuoria

Kivellä istumassa vasemmalta Airi Seitsonen, Sirkka Seitsonen ja Sirkka Seitsonen (Rintala). Takana seisovat Lauri Monto ja Raakel Seitsonen.

Meeri Sievänen (Korhonen):

AHVOLAN SALOLAISTEN KOULUMATKA

Meille salolaisille kertyi koulumatkaa 3,5 - 7 kilometriä. Kotoani Korhoselta oli matkaa koululle noin 3,5 km ja kaukaisimmasta talosta, Temoselta 7 km. Muista taloista matka asettui sitten siihen väliin.

Sulan maan aikana tavallisesti kuljettiin jalkaisin ja talvella suksilla tai potkukelkalla. Meillä tosin ei ollut potkukelkkaa, mutta pääsimme usein Raskisen tyttöjen kyydissä. Joillakin isommilla pojilla taisi olla jo polkupyöräkin kulkuvälineenä.

Sieltä Ahvolansalosta oli meitä koululaisia melkoinen liuta. Niittylästä olivat ensin Seppäsen tytöt Irja, Toini ja Vieno. Kun Seppäset muuttivat pois Niittylästä tulivat Litjan Enni, Sylvi ja Sanni. Meiltä Korhoselta kävivät niinä vuosina koulua Erkki, Pentti, Meeri ja myöhemmin Elsekin, Raskiselta Viljo, Helmi, Hilikka ja myöhemmin myös Kaino. Apuselta, ennen kuin he muuttivat pois olivat Kullervo, Helli, Toini ja Arvi. Kupariset muuttivat sinne Melton paikalle ja Selma (Annikki) taisi ehtiä käydä Ahvolan koulua jonkin vuoden. Sitten olivat vielä Ahvosen Maikki ja toisen Ahvosen Johannes sekä Temosen Laura.

Kotoa lähdettiin aamuisin siinä kahdeksan maissa, kun koulu alkoi yhdeksältä. Talvella tuiskuaamuina piti kyllä lähteä aikaisemmin, sillä tie oli paikoin pahasti tukossa. Varsinkin Taimiojan kujaset Höytölässä olivat sellainen paikka. Puuaidat olivat molemmin puolin tietä ja tuisku täytti välin lumella. Eivät tahtoneet jalat riittää yrittäessä rämpiä eteenpäin. Auratkin olivat siihen aikaan kevyet ja hevosvetoiset.

Joskus talvella päästiin hevoskyydillä, kun kyläläiset hakivat heiniään salopelloiltaan. Höytölässä oli sellainen Turusen "Ukko" (Antti, mutta yleensä sanottiin "Ukoksi"). Hänen heinämatkansa näkyivät tien varren lumessa. Hän puri mälliä ja pruisi aina välillä vihreän syljen lumeen.

Lauantaisin oli pientä kilpailua siitä, kuka ehtii ottaa Turusen, myöhemmin Seitsosen postin. Syynä oli se, että heiltä sai postin viejä aina uutta perunapiirakkaa, jossa oli paksultti voita päällä. Muistan hyvin elävästi, kuinka hyvältä maistuivat koulusta tähteenä jääneet eväät kotimatalla.

Koulumatkaltamme muistan seuraavat paikannimet: Hutkanotko, Kekkelinmäet, Jyrkkämäki, Pitkä ja Pieni joenmäki, Höytölä, Hornavuori, Vauhtimäki, Jokelaisen kallio ja Hiekkakuopanmäki. Sitten vain yli maantien ja olimmekin jo koululla.

Sirkka Arminen (Ikonen):

KAMAJAUHOLAN LASTEN KOULUTIE

Koulutiemme oli hyvin selkeä. Suurimman osan matkasta saimme kulkea Viipuri - Jääski-maantietä. Pullilta, joka oli kylämme pohjoisin talo, oli koululle 3 km, Tihveränmäeltä noin 2 km ja Ikosenmäeltä siltä väliltä. Koulutiemme oli myöskin hyvin rauhallinen, sillä autoliikennettä oli hyvin vähän. Pullilta alun saaneeseen koululaisjoukkoon liittyivät Korpahosta Pitkän lapset, Herämäestä Sihvon ja tien toiselta puolen tulivat joukkoon koulukkaat meiltä Hakalasta sekä Pienmäestä. Ikosenmäen lapset kulivat oikopolkua peltojen halki Lautamiehelle ja siitä edelleen maantielle Lautamiehen mäen kohdalla. Tässä liittyivät joukkoon myöskin Ikävalkon ja Lautamiehen lapset. Siitä laskeuduttiin Maakorpeen ja kylien rajalle, missä peltojen takana näkyivät Viktor Raskisen ja Matti Jauhon talot. Näiden talojen lapset tulivat metsätietä, joka yhtyi maantiehen Rajamäen kohdalla. Matka jatkui Alamäenkankaana koululle päin. Tuolla kankaalla, aivan tien varressa oli Punaisten hauta, jota ohittaessa pienen koululaisen mieltä kovin jännitti. Varsinkin hämärän aikana siinä vauhti kiihtyi ja sydän pompotti haljetakseen. Sitten vielä loivahko vastarinne Nikun Pyrhösen kohdalle, lyhyt myötämäki vain ja siinä tien vasemmalla puolella olikin opinahjomme.

Se oli monien tapahtumien, huolien ja jännitysten, ilojen ja surujenkin tapahtumapaikka. Ihan oli perhoseja vatsassa kokeitten tuloksia odotellessa. Helpotti, jos meni joten kuten ja iloiseksi teki mielen, jos meni hyvin.

Aikalaisiani koulussa kävijöitä olivat: Helvi Honkanen (asui aivan meidän naapurissa), Helmi Rossi, Armisen Antti ja Eeva, Paukkurin Irma, Paajasen Tellervo, Raskisen Elma ja Eino sekä Jauhon Aura. (Muistinkohan kaikki? Anna anteeksi, jos unohdin Sinut!)

Eräänä pakkasaamuna meitä vietiin hevoskyydillä kouluun. Armisen Yrjö oli kyytimiehenä. Nuorareen pohjalla heinien päällä pötkötimme välly peitteenä. Rajamäellä tuli meitä vastaan joku leikkisä isäntämies kysyen Yrjöltä: "No, mihinkäs sitä tukkikuormaa viedään?" "Tukit" olivat hiljaa kuin hiiret.

Eräs kiusanteko pitää tunnustaa. Meillä Kamajauholan tyttöillä oli usein koulumatkalla tapana kiusata yhtä kylämme poikaa. Emme antaneet hänen kävellä tietä pitkin, vaan pakotimme kulkemaan maantien ojassa. Meitä tyttöjä oli lukumääräisesti enemmän ja meillä oli valta. Koulussakin tapahtui joskus sellaista, mikä nyt ajatellen olisi saanut jäädä tapahtumatta. Kerran Puustjärven Laina tuli kouluun kaunis sininen huopahattu päässä. Mikä lienee poikiin mennyt, kun ryöstivät Lainan hatun,

talloivat sitä ja pitivät potkupallonaan. Sivullistakin ihan itketti. En muista, minkä rapsun pojat saivat tekosestaan. Toisen kerran kieltäydyimme noudattamasta koulun opetusohjelmaa. Meillä piti olla hiihtokilpailut, eikä se meitä yhtään huvittanut. Ottti aina niin henkeen se hiihtäminen. Niinpä teimmekin lakon, emmekä hiihtäneet. Illalla minä pieni hölmö kerroin kotona koulussa tapahtuneen ja seurauksena sain käskyn esittää heti aamulla anteeksipyyntöni Tyyne Tuomolalle. Sen aamun koulumatka oli pitkä ja askel raskas. Tuli kantapään kautta opittua, ettei ihan kaikkea koulussa tapahtunutta kannata kotona kertoa.

Meillä tytöillä oli tapana vieraillla toistemme kodeissa. Tämä tapahtui periaatteella "vuoroin vieraissa". Tällaisista vierailuista jäivät monet hauskat muistot, jotka vieläkin lämmittävät mieltä.

Muistelen tässä vielä opettajiemme koulutyön ulkopuolella tapahtuneita osallistumisia erilaisiin yhteisiin toimintoihin.

Elias Halinen oli paljon käytetty ja suosittu eri tilaisuuksien juhlapuhuja. Luonteeltaan hän oli temperamenttikas ja myöskin hyvin herkkä. Tuo hänen herkkyytensä tuli selvästi ilmi siinä, että hän usein puhuessaan itsekin liikuttui. Se ominaisuus osoitti kuulijalle, ettei hänen puhumansa ollut pelkkiä korulauseita, vaan että hän oli syvällisesti asettunut sanojensa taakse.

Tyyne Tuomolan näkyvin harrastus oli lottatyö. Hän toimi lottien kyläosaston puheenjohtajana järjestön toiminta-ajan alusta loppuun asti. Musiikkiharrastusta hän piti myöskin yllä johtamalla laulukuoroa. Isänmaalliset laulut ja joulun sävelmät kuuluivat kuoron ohjelmistoon. Tyyne oli monessa mukana, aina valmiina ohjaamaan nuoria kaikkeen hyvään.

Opettajistamme nuorin, Hilja Mallat taas oli innokas nuorisoseuralainen. Hän toimi pitkään seuran sihteerinä, lausui, näytteli ja ohjasi seuran tanhuryhmää.

Kiitollisina heitä kaikkia muistellemme.

Meidän aikamme koulun ja kodin perintö ja elämänohje lapsilleen oli: Uskonto, koti ja isänmaa!

Toini Mäkinen (Seitsonen):

JOITAKIN KOULUMUISTOJA ORAVALAN KYLÄSTÄ

Oma kylämme, Oravala, rajoittui lännessä ja etelässä Viipurin maalaiskuntaan ja kaakossa Antreaan. Kylämme oli siis koulupiirimme ja myöskin koko Jääsken eteläisin kylä.

Aloitin koulun käynnin 1926, jolloin olin 9-vuotias. Samana syksynä alkoi Ahvolan kansakoulussa toimia myöskin alakoulu ja koulusta tuli 6-luokkainen. Koulun johtajana oli Elias Halinen, erittäin isänmaallinen opettaja, jonka opetukset eivät oppilailta unohtuneet milloinkaan, eivät ainakaan minulta. Lähes poikkeuksetta joka vuosi hän oli Itsenäisyysjuhlan juhlapuhujana. Toinen yläkoulunopettaja oli Tyyne Tuomola, hyvin oikeudenmukainen opettaja, jolta ei saanut lahjaksi mitään. Heidän kummankin opetustavasta on jäänyt mieleeni erikoisesti se, että he aina pyrkivät kasvattamaan ja ohjaamaan oppilaitaan käytännön elämää varten. Yksi pieni esimerkki: "Älä puhu yhtä aikaa, vaan kuuntele kärsivällisesti ja sano sitten vasta oma sanottavasi"!

Alakoulun opettajana oli ensin pari vuotta Lempi Höök, sitten vuoden ajan Sally Saari ja heidän jälkeensä tuli Hilja Tuittu, myöhemmin Mallat, herttainen, oikea pienten lasten opettaja.

Meidän kulkureittimme Hannolasta koululle määräytyi vuodenajan ja kelin mukaan. Pisimmillään se oli silloin, kun mentiin "maantien kautta" eli ensin Oravalan kylätietä Jääsken maantielle ja sitä pitkin koululle. Tätä kautta tuli matkaa noin 5 kilometriä ja tätä reittiä käytettiin pahimman kelirikon aikoina. Aikasyksyin ja myöhäkevään, jolloin oli kuivempaa, käytimme kahtakin reittiä. Voitiin mennä Höytölän kautta, joka tarkoitti sitä, että ensin metsäpolkua Ahvolansalon kylätielle ja sitä pitkin Höytölään ja edelleen koululle. Toinen mahdollisuus oli mennä Oravalanjärven itäpuolista metsälinjaa Sokalle, siitä porraspuita yli joen ja talvitien pohjaa Porokkaalle. Lyhimmäksi ja helpoimmaksi koulumatka muuttui myöhäsyksyllä, kun järvi sai kantavan jääkannen. Silloin menimme jäätä pitkin ja Luhan - Porokkaan kautta koululle. Tätä reittiä käytimme myöskin talvella, silloin suksilla. Sokaan rannassa sakki suureni Viskarin talojen koululaisten liittyessä joukkoon.

Näiltä koulumatkoilta on mieleeni jäänyt eräs kummitusmuisto. Kenen päähän lie pälkähtänyt kertoa joko kuulemanaan tai itse keksimänään, että Aaponmäellä kummittelee. Pelokkaina kuljimme monena aamuna puolelle ja toiselle vilkuillen. Kun kummitusta ei sitten enempää näkynyt kuin kuulunutkaan, katosi pelkokin yhtä nopeasti kuin oli tullutkin.

Talvisilla voimistelutunneilla kävimme usein mäenlaskussa Ylösmäellä,

potkurilla tietä pitkin tai tienvarren latua myöten suksilla. Molemmilla tavoin sai huikeat kyydit pitkälle Porokkaalle. Joskus välitunnillakin piipahdettiin hujauttamassa siellä mäet. Keväisin, kun lumi oli sulanut ja piha kuivunut, me tytöt pelasimme palloa ulkorakennuksen ovia vasten. Kaikki ovet eivät olleet tähän tarkoitukseen yhtä hyviä ja siitä syystä syntyi eri pelaajaryhmien välillä pientä kilpailua siitä, kuka ensin ehtii parhaalle ovelle. Keväisin aurinko pilkisteli koulun isoista ikkunoista luokkaan ja toi mukanaan kevätväsymyksen. Siihen Tyyne Tuomola keksi oivan vastavedon: ylös, ulos ja kipin kapin koulun ympäri ja taas oli luokka täynnä virkeitä koululaisia jatkamaan oppimista.

Lukuvuoden päätöstilaisuudessa, tutkinnossa, olivat sekä tyttöjen että poikien käsityöt luokissa näytteillä. Siinä saivat äidit ja isätkin katsella jälkikasvunsa kätten töitä.

Ollessani toisella luokalla tekivät yläluokkalaiset koululaisretken Helsinkiin. Minä sekä Rintalan Kerttu ensimmäiseltä luokalta saimme tilaisuuden lähteä mukaan tälle retkelle. Majoituimme eräälle sikäläiselle koululle. Käyntikohteitamme olivat mm. Kansallismuseo, Kansallisteatteri, joka oli suurenmoinen nähtävyys esityksineen, Korkeasaari eläimineen, jolle ei vertaa silloin löytynyt ja tietysti vielä Eduskuntatalo, missä lait meille laadittiin. Matkan päätyttyä opettaja Tuomola kirjoitutti aineen matkasta. Siinä kerroin käynneistämme eri kohteissa ja yhteenvetona totesin: "Matka oli hauska ja onnellinen!"

Kouluajaltani on tietenkin muistoja vaikka kuinka paljon, kaikki hyviä ja miellyttäviä, ikäviä tuskin ollenkaan. Mukava niitä on näin vielä runsaan kuuden vuosikymmenen perästä muistella.

• Heikki Sairanen:

KOULUTIE SEITSOLASTA AHVOLAAN

Etäisimmät talot Hannilan tien suunnassa olivat KOTIAHO ja LÄHTEENMÄKI (Puustjärvi) ja PERKIÖ (Lottonen) Kavantsaaren suunnassa, joista molemmista tuli maantien kautta kulkien matkaa koululle lähes neljä kilometriä. Vehkeenniityn asuttamisen jälkeen tuli vielä Kavantsaaren puolelta mukaan PAAVOLA, josta matkaa kertyi jo lähes viisi kilometriä. Tämä oli se tie, "ko mäntii maantie kautta".

Muitakin kulkureittejä oli, vuodenaikojen ja kelin mukaan. Talvella yleensä kuljettiin suksilla. Latu kulki siitä, mihin se kulloinkin tehtiin ja niitä oli useampiakin. Kaikki eivät suinkaan olleet yhtä oikoisia ja ladun valinnan ratkaisi se, miten kiire sattui olemaan. Kaikki ne kuitenkin lopulta koulun pihalle johtivat. Syksyin kevään kulkureitti määräytyi aina ilmojen ja kelin mukaan. Alamatinsillan kautta oli lyhin matka, Rinteensillan kautta vielä vähän lyhyempi kuin maantietä käyttäen, mutta maantie oli aina kulkukelpoinen.

Lähdettyäni kotoani Kossaarelta oli ensimmäinen etappi HANNON talo. Hannolla, joka muutenkin oli kylän "keskus", mm. postitalo, asui kolmen veljeksien perheiden muodostama suurperhe. Hannolta oli useita kouluun lähtijöitä ja siinä jo päätettiin "mistä mennään". Kuivan kelin aikana päätös oli "Alamatisilla kautta". Silloin lähdettiin TONTERIN kohdalta maantiestä oikealle erkanevalle Likasopentielle. Vasemmalle jäivät SUIKKARIN ja TUOMAAN talot, oikealle PEKON, RINTALAN, ja MOOSEKSEN talot sekä viimeisenä vasemmalle NIEMELÄ. Niemelästä jatkettiin peltotietä pitkin Alamatinsillalle, siitä yli joen ja edelleen peltotietä HIETASEN ja KANKAAN talojen ohi koululle. Sateisina aikoina nämä peltotiet liejuuntuivat lähes kulkukelvottomiksi ja usein myös tulva tai jäät veivät sillan mennessään, eikä ylikulkumahdollisuutta ollut. Rinteensillan kautta kulkeminen onnistui märemmilläkin keleillä, ei kuitenkaan kelirikon eikä pitkien sadekausien aikana. Rinteensillan kautta kuljettaessa menttiin maantietä lähelle SAKARIA, käännettiin oikealle TURTIAN ja VANHAPAIKAN taloihin vievälle tielle, jatkettiin peltotietä Rinteensillalle ja RINTEEN talon ohi maantielle. Maantietä käyttäen kulku onnistui kelillä kuin kelillä, joskin matka rutkasti piteni.

Oman värinsä koulumatkoihin antoi keväinen jäidenlähtö ja miksei syksyisinkin pitkäaikaisten sateiden aiheuttama tulva. Silloin Kossaaresta sananmukaisesti tuli saari. Vene oli ainoa kulkuväline, mikä sinne ja sieltä pois auttoi. Hannilaan päin mentäessä oli tiellä vettä niin paljon, että kärryssäkin jalat kastuivat. Vaikka kylän puoleinen notkelma oli korkeam-

malla, oli sielläkin vettä niin paksult, että joen sillasta näkyivät vain kaiteet. Kotiahon puolelta pääsi jotenkin Ahvolaan SAAREN (Toivo Ikosen) kautta, mutta maantietä ei jalkamies altaan tavoittanut. Syystulvat olivat harvinaisempia, mutta keväisin jäiden tukkiessa jokikapeikot saattoi tulva kestää viikkoja. Silloin oli Hannon Vaija tuttu näky veneineen auttamassa jalkamiehiä Kossaaren ohi.

Meille pojille se oli vuoden parasta aikaa. Koulusta tultua ei millään voinut olla pois joelta. Joka vuosi piti kokeilla, kuka pienimmällä jäälautalla pystyy seilaamaan. Lopputulos oli aina sama: voittaja pulikoi jäiden seassa ja kai meistä jokainen siinä touhussa housunsa kasteli. Henkeään ei kukaan menettänyt, vaikka virta joessa oli melkoisen voimakas.

Kevättulvien mentyä ja lumen sulettua Suninmäeltä piti välttämättä poiketa Hauklammen kukkulalla etsimässä "jotakin". Ainahan sieltä "jotain" löytyikin, sillä olihan Vapaussodasta kulunut vasta pari vuosikymmentä. Aina nuo löydökset eivät tainneet olla ihan vaarattomia. Tällä poikajoukolla oli ihmeellinen varjelus, ettei mitään vakavampaa sattunut jäälautoilla seilailtaessa enempää kuin niiden Hauklammen löytöjen kanssa askarreltaessa. Ehkä meitä kaikkia katsottiin tarvittavan myöhemmin tärkeämissä tehtävissä.

Joki perattiin vähän ennen sotia ja siihen loppuivat tulvat. Tulivat polkupyörät ja oikotiet kävivät tarpeettomiksi. Sinne jäi koko koulupiiri - tarpeettomaksi - heillekin, jotka sen ottivat.

Meille jäivät vain muistot!

Eila Jantunen (Seitsonen) ja Taimi Nurhonen (Seitsonen):

Pellava

Kylvö keväällä hajalleen peltoon, hyvin muokattuun maahan. Haravalla peitetään siemenet. Rikkaruohot kitketään käsin pois, saa kävellä, ei ne taimet siitä polkeennu. Ei muuten ollut lapsena niitä mieluuisimpia töitä. Pellavapelto oli kaunis katsella kukinta-aikana, kauniit vaaleansiniset kukat. Nyhtäminen tapahtui aina käsin. Käteen otettiin niin paljon kuin pystyi ja sitten laitettiin roivaille. Vuoroin ristikolle, aina latvat ja tyvet samaan suuntaan, koska ne eivät saaneet mennä sekaisin.

Seuraava vaihe oli ruohkaus. Otettiin latvasyltyt (siemenkodat) pois. Yleensä tämä oli naisväen työtä. Oli sellainen penkki. Käytiin molempiin päihin istumaan ja keskellä oli niinkuin haravan piikit pystyssä, mutta ruohkan piikit olivat paljon pitemmät. Niihin piikkeihin vuoron perään raastettiin. Ruohka oli puusta tehty.

Tämän ruohkaamisen jälkeen laitettiin pellavat lyhteille ja vietiin Rautasenjärveen likoon. Seitsolassa ei ollut kuin joki, eikä virtaavaan jokiveteen voinut pellavalikoa tehdä, kuidut olisivat viottuneet. Rantave-teen oli laitettu puukehikko, johon pellavalysteet laitettiin 2:ksi viikoksi. Yleensä miesväestä joku oli mukana tukemassa lion, etteivät pellavat lähteneet seilaamaan pitkin järveä.

Liituksen jälkeen pellavat levitettiin nurmelle kuivumaan. Kuivamisen jälkeen ne kerättiin puuharavalla kasaan ja laitettiin pystyyn puuiden viereen. Siinä ne vielä kuivuivat.

Tämän jälkeen pellavista tehtiin kupoja. Pitkistä ruisoljista punottiin side, jolla kuvot sidottiin. Myöhemmin syksyllä, kun naisväellä oli aikaa, syystyöt oli tehty, perunat ja nauriit olivat kuopassa ja ämmät tuvassa, vietiin kuvot saunaan ja levitettiin lauteille latvat ylöspäin kuivumaan. Saunaa lämmitettiin, sitä parempi mitä kuivempia olivat, että päistäreet irtosivat käsiloukulla. Sauna oli kuuma ja pölyistäkin hommaa tämä loukutus oli. Seitsolan martat ostivat pyöritettävän rautarullilla varustetun loukun ennen talvisotaa.

Seuraava vaihe oli lihtaus pienemmällä loukulla. Sitten harjattiin harjalla ja laitettiin kuontaloksi. Ripsuttiin vähän vettä päälle, jotta kuontalosta saatiin sileä.

Nyt olikin kehräämisen vuoro, pitkin talvea. Kevättalvella kudottiin jo kankaaksi. Kuontalo kiinnitettiin vokin lapaan pitkällä rautapiikillä ja sidottiin nauhalla. Aivinoista sai parasta ohutta pellavalankaa, josta kudottiin kangaspuissa esim. palttinaa, pöytäliinoja, tyynyliinakangasta,

ikkunaverhoja ym. Rohtimista kudottiin pyyheliinoja. Ennen vanhaan miehet käyttivät rohdinpaitaa sekä -housuja.

Keväällä kankaat kasteltiin ja laitettiin hangelle valkenemaan aurinkoon, jotta päästiin ompelemaan valmiiksi. Miesväki tykkäsi pitää rohdinvaatteita. Kangas ei ollut niin tiivistä, ei käynyt kiinni ihoon kesällä heinätöissä ja elopellolla.

Tässä tämä selostus pellavan kasvatuksesta. Kyllä pellavaa jokaisessa Seitsolan kylän talossa kasvatettiin. Olihan elämä siihen aikaan omavaraista muutenkin. Raha ei riittänyt kaikkeen, naisväkeä oli kotona ja tehtiin käsitöitä sekä talvella että kesällä. Äidit opettivat tyttäriään taitaviksi käsistään, mistä heille voimme olla kiitollisia.

Laina Puustjärvi:

Lampaan keritseminen ja villan käsittely

Lammas on suomalaisessa maataloudessa tunnettu ja hoidettu kotieläin ollut jo toista tuhatta vuotta. Lammas on ollut välttämätön eläin villan ja turkiksen tuottajana kylmän ilmastomme takia ja lihakin on ollut hyvä lisä ruokatalouteen. Lammas on myös vaatimattomin kotieläimemme, sillä se tarvitsee vain suojan sadetta ja tuulta vastaan sekä elää suhteellisen pienellä rehumäärällä talven yli. Näin ollen pystyi miltei jokainen maaseudulla asuva aivan pikku mökkiläistä ja vuokrallakin asuvaa myöten hoitamaan jonkun lampaan. Talviruokintaa varten leikattiin sirpillä heinää ojanpien-tareilta sekä tehtiin lehestukkuja (kerppuja), jotka kuivattuina olivat lampaiden ravintorikasta herkkua. Lisäksi tuotiin metsästä lammastarhaan petäjän isoja oksia, joiden havuneulasista ja kuoren alla olevasta nilasta lampaat saivat välttämättömän vitamiinitarpeen tyydytetyksi ja pysyivät terveenä kevääseen asti.

Lampaat tavallisesti kerittiin kolme kertaa vuodessa; talvella tammi-helmikuussa, keväällä muutama päivä laitumelle laskemisen jälkeen ja syksyllä laidunkauden loputtua. Jos oli kiire saada villaa, kerittiin neljä kertaa vuodessa jolloin kesäkerintä tapahtui elokuussa Laurin päivän aikaan, josta tuli sanonta: "Lars lampaat keritsee Pärttyl humalat silpii". Keritseminen tapahtui keritsimillä, jotka olivat tähän tarkoitukseen usein kyläsepän tekemät noin 30 cm pitkät terävät leikkurit. Keritsimien kärkipäät mielellään hiukan pyöristettiin haavoittumisen estämiseksi. Tavallisesti lammas kerittiin sylissä lattialla istuen, yleensä lampaalta sidottiin samanpuoleiset etu- ja takajalat pehmeällä kangashihnalla yhteen. Jos lammas oli hyvin rauhaton, sidottiin jalat ristiin mutta se haittasi mahanseudun keritsemistä. Keritseminen yleensä aloitettiin päästä, sitten kaula, mahan alusta, koivet ja saparon ympäristö, sillä näiltä alueilta tullut huonompi villa koottiin erikseen ja käytettiin usein esim. sukka-langaksi. Varsinainen keritseminen aloitettiin kupeesta (mahaseinästä) koko pituus yhtä kyytiä. Kun toinen puoli oli keritty, käärittiin villa rullaksi ja pyöräytettiin lammas sylissä toisin päin ja kerintää jatkettiin selältä eteen päin. Lopuksi villa jäi lampaan viereen ja kun se avattiin (levitettiin), oli se kuin yhtenäinen lampaan vuota. Jos keritsimien kärjet olivat liian terävät, tuli herkästi lampaan nahkaan haavoja, jotka jäivät näkyviin arpikudoksena ja heikensivät vuodan ja erikoisesti turkiksen laatua sekä arvoa, sillä arpikudoksen kohtaan kasvoi suoraa, jäykkää, niin sanottua "koiran karvaa". Keritseminen voitiin tehdä myös pöydällä, johon lammas kevyesti sidottiin.

Keritsemisen jälkeen villat koottiin, hyvät ja huonot villat erikseen. Talvi- ja kevätvillat käytettiin yleensä sukka- ja lapaslangoiksi ja paksumpiin kankaisiin (sarka). Syysvilla, joka oli puhdasta sekä pitkää, siitä kehrättiin ohutta lankaa esim. naisten pukukankaita varten (sarssi).

Villan käsittelystä puhuttaessa on muistettava, ettei lampaita eikä myöskään villaa saanut pestä ennen kehräämistä, sillä jos villasta poistui ihpi (luontainen rasva), oli villaa vaikea käsitellä, lanka ei juossut kehrätessä.

Villan käsittely aloitettiin nyppimisellä pieniin hajoitettuihin tuppoihin. Sen jälkeen mustat ja valkeat villat sekoitettiin. Näin saatiin harmaata lankaa esim. sukkalangaksi. Sitten villat rouhittiin (usein tavallista suuremmilla kartoilla), ensimmäinen karstaaminen. Rouhimisen jälkeen seurasi uusi karstaaminen ja lepeiden teko. Lepeiden tekoa varten otettiin kartalta ohuita hahtuvalevyjä pintaan, joista sitten pyöräytettiin kartan selkäpuolella (puupuoli), pyöreä leve, jotka pinottiin vakkaan, josta kehrääjä sitten leve kerrallaan juoksutti sen rullalle langaksi. Ennen käyttöä langat sitten kerrattiin käyttötarkoitusta varten 2 tai 3 kertaisiksi. Neulottavat langat yleensä kieremmiksi ja kankeaksi, kudottavat loivemmiksi. Tämän jälkeen langoista sitten viipsipuita käyttäen tehtiin vyyhdit, jotka sitten vasta pestiin ja tarvittaessa värjättiin.

Sinikka Kurki (Aine, kirjoitettu Tapiolan emäntäkoulussa vuonna 1947.)

Sitä ihmistä en unohda koskaan

Katsokaa, katsokaa, Ikolan Isä tulee! Juosta vilistämme yli tuvan lattian niin että palkit vain tömisevät, ja painamme nenämme "littanaksi" ikkunaan.

Sieltä hän tulee, avaa juuri pihaporttia ja astelee hieman vaappuvin askelin kohti tupaa. Mitähän uutta hänellä onkaan taas kerrottavanaan? Kapuamme kiireesti uunin päälle ja olemme siellä hiiskumattoman hiljaa.

Hyvän päivän toivotuksen jälkeen häntä kehoitetaan istuutumaan. Arvaamme hänen suuntaavan askeleensa pöydän viereen, ikkunan alla olevalle penkille. Tottunein elein hän kaivaa takkinsa taskusta tupakkavehkeet, puhdistaa huolellisesti pillitupakan imupään tukkien sen pumpulilla ja sytyttää tupakan. - Kuka onnellinen pääsee puhaltamaan tulitikun sammuksiin. - Tällä kertaa ei kukaan, sillä hän puhalsi sen itse. Mutta sen sijaan hän vetää poskensa kuopalle, pullistaa avaten huulensa ja monta, monta pientä savurengasta tanssii vapauteen laajeten yhä suuremmaksi ja häviten sauhuna kattoon.

Sitten hän alkaa hiljalleen haastella päivän tapahtumia, politiikkaa. Hän kiihtyy, tulistuu silmittömästi herrojen huonosta asioiden hoidosta. Lauhtuu sentään, kun saa esitetyksi omat mielipiteensä. Hyräilee jo laulunpätkää säestäen naputtamalla pöytään silmissään mietтелиäs ilme.

Myöhäissyksyn iltapäivä laskee hämäränsä yli tuvan. Sormet pysähtyvät pöydälle ja muistojen kehrä alkaa pyöriä.

Kyllä Kamajauholan kyläläiset tunsivat Ikosen Antin oikein hyvin jo pienenä, puhumattakaan kumoon kaadetuista ruiskuhilaista. Ne tiesivät jo pikku-Antin kujeet. Ei kukaan muu poika ehtinyt niin paljon kuin Antti, eikä keksinyt, ja useimmiten se oli aikuisten mielestä väärää. Se tuntui selkänahassa vieläkin.

Onneksi ihminen kasvaa ja niin "kylän kiusakin". Pikku-Antista tuli iso-Antti ja kylä huokasi häiriintymättömässä rauhassa. Se oli ihme, ja se ei ollut ihme, että tuo hiljainen Helena Matintytär tuli ja sitoi elämänsä häneen, hurjaan. Siitä se alkoi pitkä ja monivivahteinen taival.

Kuin sadussa tanssivat hienohelmet Pietarin hovien lattioilla. Voi sitä loistoa ja prameutta! Sinne kauppamatkoilla pääsi Helena Matintytärkin joskus mukaan. Sitten palattiin taas arkeen. Tuli ikävä. Tuli kaukokaipuu, ja viulu itki ja valitti nuoren soittajan käsissä. Innoituksen hetkinä moni ihmiskohtalo hahmottui paperille näytelmäksi, eikä näyttelijääkään tarvinnut hakea kaukaa, kyllä Antti siihen pystyi. Tai oli kysymys keksinnöistä. Patenttia vain puuttui. Eikä kellään ollut sellaista taitoa väitellä kuin hänellä.

Lukemattomat pitkät talvi-illat vierähtivät kuin siivillä jututessa Sakarin Matin, naapurin isännän kanssa. Aina oltiin eri mieltä kaikista asioista, mutta ei silti vihaa pidetty, parhaita ystäviä oltiin.

Heikkoutensa on kullakin ja niin on Antillakin. Viinamäen miehiä hänkin. Helena Matintytär sen parhaiten tietää, mutta lämmitti silti saunan ja hauteli sairaansa terveeksi.

Elämä on ollut rikasta, Jumalalle kiitos, lankeemuksista huolimatta tai ehkä juuri siksi.

Elämä on vieläkin rikasta, vaikka vain kaksi vanhenevaa asuu Ikolassa.

Ensimmäiset tähdet syttyvät pimenevälle syystaivaalle. Sisareni on korjannut Nukku-Matti uunin lämpimässä.

Antti Ikosta kutsuttiin kyläläisten keskuudessa yleisesti Ikolan Isäksi.

(Tämän kirjoittaja, nyt jo edesmennyt Sinikka Kurki oli kunnallisneuvos Juho Kurjen nuorin tytär. Julkaisuoikeus saatu Sinikan leskeltä Heikki Juustilta.)

Eero Rahikainen:

Ahvola pojat ravustiit.

(Murrepakina on julkaistu Karjalassa 1960-luvun alkupuolella nimimerkillä "Jokelaise Iero".)

Nyt o taas se aika kesäst käsis, ko peltoloilt pitäs kuuluu heinäkonneihe raksutusta siihe aikaa vuorokauvest, millo valosa ja hämähä vettää kissahäntää. Tänä kesän o vaa nää sääsuhteet olleet nii paljo tavallisuuvest poikkiavvii, et heinätekoki taitaa olla monel viel iha alottamatta. Eikäh nää nykyst raktorheinäkonneet ossaa antaa sellasta ääntä ko enneaikusist hevosvetosist heinäkonneist läks. Viel kuitekii sillo tällö tuol maakuntaa liikkeissaa sattuu kuulemaa vanha "Toveri" tahe "Teeringi" ääntä. - Joka kesä ko mie vaa satu hämähätyväs heinäkuises illas kuulemaa tuota heinäkonnee raksutusta, tulloot miu mielehei poikavuosi aikaist ravustusreissut. Se heinäkonneihe raksutus ol nii mukavaa taustamusiikkii sil ravustamisel. Se ikkää niiko anto turvallisuuvetunnetta sinne jokranna hiljaisuutee ja yksinäisyytee.

Tulkii mielehei tänä kesän muistella sitä Ahvola poikii ravustamista näin'ikkää Karjala palstoil. - Ahvola poikii ravustamista ko ruvetaa muistelemaa, ni iha ensimmäiseks pittää väärikäsitysii välttämiseks sannoo, et sil ei olt mittää tekemistä urheilu kans. Voipha niitä tietyst olla urheiluravustajjii niiko o urheilukalastajjiikii, mut Ahvola poikii ravustamine ol iha puhasta tallouvellista toimintaa. Sillo kolme vuoskymmentä takaperi raha ol hyvi hijas liikkeissää, eikä sitä varsikaa pienii poikii lompasaa tahtont saaha narrattuu millää konstil. Ravustamine olkii ainova keino, mil pienet pojat työnteliit köyhyyttä tuota tuonemmaks. Toisin kesin rapurahoi tul enemmän, toisin vähemmän, mut sen verra sitä vuosi varrel kuitekii kertty, et rapurahoil miekii ensimmäise pyöräi, sen Örnei osti.

Ravustamine niiko kaik muukii tallouvelline toiminta hyväst onnistuuksee vaatii tekijältä ainakii kahta asjaa: yrittämisehalluu sekä kokemusta. Ensimmäistä Ahvola pojil ol melkei yl oma tarpee ja jälkimäistäkii kesä kesält saatii lissää. Tekis iha miel vähä kehasemmaa, et Ahvola poikii ravustamine ol kehittynt suorastaa taiteeks. Kirjaviisautta siin ei kyl olt yhtää, vaa kaik taito ol omal kokemuksel saatuu. - Jos työ Ahvola poikii pojat ja muutkii pienet Karjala lukijat ravustatta, ni täst työ saatta iha ilmaseks muutamii vihjeitä.

Jokkaises työs pittää olla just siihe työhö käypäst työvälineet. Ravustamine työvälineet o haavit ja rapukorit, mut niil ei kuitekaa viel saa rapuloi. Koko ravustamine avvaiaja o syötti. Luultavast rapu o kaikruoka-

ne, mut omat mielruokaase silkii vaa näkkyt oleva. Myö tultii ammattii harjoittaissaana siihe kokemuksee, et ravu mielruoka o kukkopoika. Kana-poika ravust ois varmast yhtä hyvvää, mut siin myö ei saatu kokemuksii. Ahvola emännät ei nimittäi olleet halukkaita myömää meil kanapoikijaa. Kukkopoikaase hyö möivät, ja myö pojat senko vaa kaike kevättä toivottii, et emäntii kanat ois hautoneet mahollisemma paljo kukkopoikii ja et kysynnä ja tarjonna laki ois sillee kääntynt meil ostajil etullisemmaks. Ehä sitä kyl voi sannoo, et emännät oisiit meilt ylhintoi kiskoneet. Ko tottuuves pysytellä, ni monta kertaa tais käyvä nii hyväst, et päästii pelkil kiitoksil. - Ravusyötti - olkoo vaik kukkopoikaa - vaatii oma käsittellyy-se. Siin ei auta mikkää sylkäsytaika, niiko onkmato ain taijottii enneko viskattii vettee. Ravusyötil pittää tehdä muuta jekkuu, jos meinaa pärjätä. Mittää ulkomaa konstii siin ravusyöti käsittelys ei tarvita, vaa iha kottoist keinot riittää. Ei muuta ko kääntelöö syöttipalasta vähä aikaa nuotios samalviisii ko makkaraa paistetaa, ni hyvä tulloo. Sellane nuotios korvennettu kukkopoikasyötti haisoo pitkä matka päähä ja vettää ravut haavii iha samote ko magneettirauta vettää viilajauhoo. - Täs tul ravusyötist sanottuu kaik, mitä siint o sanomistakii. Tietysthä rapu syöp muutakii lihhaa ko vaa kukkopoikaa, koha se vaa o korvennettu.

Myö mei Veikko-vainaa kans oltii täs ravustushommas niiko kaikes muussakii ain yhes. Erikseehä meil haavit olliit ja kumpanekkii ommaa laskuheena ravustettii, mut muute oltii porukas. Ravustamine o rankkaa hommaa sellasil kymmenä vuuvve kahe puole olevil pojil. Rapu syöp parraite yöl, etekii iltayöst ja se aika vuorokauvest o pienii poikii makkaamisaikaa. Nukutti ain nii mahottomast, ettei ois millää tahtont jaksaa pittää silmijää auk. Mie ko oli Veikost par vuotta nuoremp, ni minnuu tahto ain nukuttaa viel enemmä ko häntä. Monta kertaa käikii sillee, et mie nukahi heinänalli juurel ja Veikko nost molempii haavit mone kierrokse aja. Sit hää herättel miut ja sano, et nouseha laskemaa rapuloitais, ne o vähä lissäitynneet. - Olha meitä välist isompkii sakki samal jool. Patjaa pojat olliit hyvi ussei samas sakis, samate Jauho Antti ja välist viel muitakii. Sellases suures sakis ei nii kovast nukuttantkaa, ko ol enemmä turinaa. - Pojat ei ois terveitä eikä normaalisest kehittynneitä, jos ei ne sakis ollessaa keksis mittää kolttosii. - Ravustamine o nii työtäyteistä puuhaa, ettei siin jää paljoo aikaa juonepunomisel, mut sen verra kuitekii, et jottai kerkijää suunnittelemmaa. - Yhe kerra taas ko oltii saatu haavit nostetuks ja kokoonnuttii siihe jokrannal tukikohtaheena, ni jonkuu neropati pääs väläht, et lähettäpäs kolistammaa. Vaik myö ei mittää yllytyshullui oltukaa, ni kaik mikä hais vähäkää uuvel ja ennekokemattomal seikkailul, sai kannatusta. Siin likkeel ol yks tyttöne talo, ja sen talo aitoil myö

otettii suunta. Myö hiivittii iha hiljaa tyttölöi aita seinviereee ja alettii lykätä peukaloo pitki seinähirttä. Pyrkimislukuloi myö ei osattu, eikä myö ois uskallettu ääntä päästää, vaik ois osattukkii. Karkuuha myö ois lähetty, jos tytöt ois aukasseet aita ove ja pyytäneet lämmittelemmää. Sisälolijat tietyst elliit jännityksetäyteisii hetkii ja uottiit, et myö ois ruvettu haastamaa sekä anneettu sillee henkilöllisyyteenä ilmi. Niihä siin sit käikii, et myö jouvuttii ilmasemmaa isseenä, jos ei nyt iha nimiltää ni ainakii ijältää. Myö ko näät oltii aikaana jyristelty seinähirsii peukaloillaana, ni pojat ei ennää jaksaneet pijätellä naurujaa, vaa yks ja toine alko hörähellä. Silloha se jännitys laukes sisäpuolelkii ja tytöt huomasiit, et kolistelijat onkii alamittasii. Sisäpuoleltkii alko kuuluu tirskahtelemista, ja siin myö sit vuoroperrää tirskaheltii ja hirnaheltii. Kauva sitä pellii ei kuitekaa jatkunt, ko asjoi kulus tapahtu sellane yllättävä käänne. Tällasta yllätystä myö ei oltu osattu ottaa ennakkolaskelmissaana huomioo ensikää ja se pankii meil - kuvakielel sanottun - jauhot suuhu. Sielt sisäpuolelt kuulu nimittäi römäkäl miesäänel, et ketäs herroi siel o ? Sillo meitä vietii. Ei keritty ehkeis siin kiirees vastata meil esitettyy kysymyksee, niiko hyvä tapa vaatis vanhemmillee vastata. Myö jatkettii ravustamista ja oltii olevinnaana, ko ol uskallettu käyvä kolistelema.

Kaikkei parasta ravustamises ol kuitekii se rapuloi markkinoimine. Ravut myötii Viipuri kalakauppiail ja hyvin rapukesin sai tehä kaksii kaupunt-reissuu viikos. Täs rapukaupas jos missää tul se kysynnä ja tarjonna laki oikei selväst esil. Niin kesin, ko rapuloi sai hyväst, olliit ravut ostajii mielest alamittasii sekä pehmeitä ja millo höis ol mitäkii vikkaa. Sillo sai olla tyytyväine, ko vaa sai ravut käsistää pois. Annaha taas olla ko minä kesän ravusaanti ol huonoo, ni sillo ei olt mittää markkinoimisvaikeuksii. Sillo olliit ostajat jo linja-autoasemalt kalarantaa männes puolvälis vastas ja tarraisiit rapukori pankaa kii auttaaksee kantamises. - Niihä se o nykyeskii liike-elämäs. Toisinnaa o ostaja, toisinnaa myöjä markkinat. - Joka reissulha ne ravut kuitekii saatii muuttumaa rahaks. Hintaa en oikei jaksa muistaa tarkallee, mut tais kalleimmillaa olla kaks markkaa kappaleelt.

Kaupat ko ol tehty, ni sit lähettii kaupunnil. Ensittäi käytti kauppatorilt ostamas litra punasii viinimarjoi tahe karviaisii ja sit mäntii Espilä puistopenkil niitä syömää. Käytti Punaselähteetorillakkii ja kulutettii aikajaana töllistelemäl sekä ihmettelemäl kaupuntlaisii elämää. Iltapäiväl palattii takasii ommaa Ahvolahheena, vaihettii viel hienokseltaa kaupunnil tuokshtavat pyhävaatteet arkisempii ja alettii valmistella uutta kaupuntmatkaa korventamal ensimmäiseks työks kukkopoikaa.

Yksi vanhimmista kuvistamme, Oravalan Hakalan emännät ja isäntä
n. v. 1913.

Murteen taitaja Vappu Ahvonen o.s. Ihalempiä, miniä Helena Ahvonen,
o.s. Ahvonen ja pojanpoika Matti.

KIRJALLISET LÄHTEET

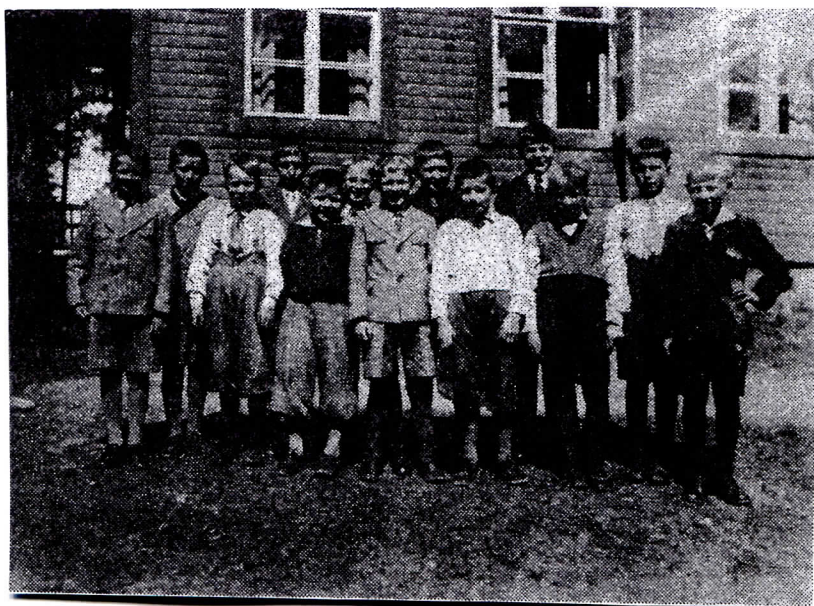
Veli Ikonen: Jääsken kirja 1966
 Seppo Simonen: Antrea 1951
 Aarne Sihvo: Muistelmani I 1954
 Eero Rahikainen: Muistojemme Ahvola, monistenide 1987
 Viipurin kaupungin historia III 1975
 Viipurin pitäjän historia I 1967
 Jääsken kihlakunnan historia I 1957
 Siirtokarjalaisen tie I-III 1970
 Suomen maatilat

JOITAKIN TIEDONMURUSIA KYLISTÄMME

koulupiirin pinta-ala	n. 41,3 km ²
Ahvola	n. 12,8 "
Kamajauhola	n. 4,9 "
Oravala	n. 15,3 "
Seitsola	n. 8,3 "
Kolmen suurimman järven vedenpinnan	
keskikorkeus	17,7 m
Korkein maastonkohta Jyrkkämäki Oravalassa	61,5 m
Matkat kansakoululta	
Viipuriin	n. 33 km
Imatralle	n. 32 "
Jääsken kirkolle	n. 14 "
Hannilan asemalle	n. 5,5 "
Antrean kirkolle	n. 20 "

VAPAUSSODASSA KAAATUNEET SEITSOLALAISET

Johannes Seitsonen (Heikel)
 Johannes Seitsonen (Turtia)

puuttuva kuva sivulta 73

Ahvolan kansakoulun 4. luokan
poikia noin v. 1935.

Nimet löytyvät sivulta 73